

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RAWA MAZOWIECKA

Zamawiający:	 Urząd Gminy w Rawie Mazowieckiej Aleja Konstytucji 3 Maja 32 96-200 Rawa Mazowiecka
Opracowanie:	PRACOWNIA URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA MONDRA° design Łukasz Woźniak ul. Długa 21, 95-030 Rzgów ul. prez. Gabriela Narutowicza 37 lok. 4D, 90-125 Łódź +48 (42) 630 01 59 +48 502 568 968 +48 502 594 688 NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236 info@mondradesign.pl lukasz.wozniak@mondradesign.pl www.mondradesign.pl
Etap planistyczny:	OPINIE I UZGODNIENIA
Miejsce i data opracowania:	Łódź, 15.09.2023 r. wraz z aktualizacją.
Autor opracowania:	mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak Współpraca: mgr inż. gospodarki przestrzennej Damian Kubat

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	4
1.1.	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY	5
1.3.	ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6
1.4.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
2.	ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	8
2.1.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	8
2.2.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	18
3.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE	23
3.1.	POLITYKA EKOLOGICZNA.....	23
3.2.	OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI	26
3.3.	OCHRONA POWIETRZA.....	27
3.4.	PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU	29
3.5.	OCHRONA WÓD I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY	30
3.6.	GOSPODARKA ODPADAMI	32
3.7.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY RAWA MAZOWIECKA.....	35
3.8.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZARACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	39
4.	ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU DOKUMENTU PLANISTYCZNEGO	44
4.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	44
4.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU	46
4.3.	ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE	64
4.4.	IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	65
5.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	67
6.	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNINIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY	68
6.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	68
6.2.	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA.....	71
6.3.	WARUNKI ZDROWOTNE I BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI	72
6.4.	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	76
6.5.	POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ NATURALNY	78
6.6.	KRAJOBRAZ KULTUROWY I ZABYTKI	79
6.7.	DOBRA MATERIALNE	79
6.8.	ODDZIAŁYWANIA WTRÓNE I SKUMULOWANE.....	81
6.9.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDYUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW.....	81
6.10.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDYUM NA INNE OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH	83

7.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	84
8.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU	85
8.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE.....	85
8.2.	PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	85
9.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	86
10.	MATERIAŁY WEJŚCIOWE	89
11.	OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY	91

SPIS RYCIN

RYC. 1.	TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ - STREFY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	10
RYC. 2.	POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	45
RYC. 3.	POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE – POŁOŻENIE W ODNIESIENIU DO DRÓG KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH	45
RYC. 3.	UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA, DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA I PERSPEKTYWY WYSTĘPOWANIA KOPALIN	48
RYC. 4.	OBSZARY GLEB CHRONIONYCH	49
RYC. 6.	URZĄDZENIA MELIORACJI WODNYCH WRAZ Z GŁÓWNYMI RZEKAMI	51
RYC. 6.	URZĄDZENIA MELIORACJI WODNYCH WRAZ Z GŁÓWNYMI RZEKAMI	53
RYC. 8.	GŁĘBOKOŚĆ WYSTĘPOWANIA PIERWSZEGO POZIOMU WODONOŚNEGO	56
RYC. 6.	GMINA RAWA MAZOWIECKA NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCZWPd)	58
RYC. 6.	GMINA RAWA MAZOWIECKA NA GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH	60
RYC. 7.	POWIĄZANIA PRZYRODNICZE	65

SPIS TABEL

TAB. 1.	KIERUNKI INTERWENCJI WEDŁUG CELÓW POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	24
TAB. 2.	WYKAZ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA UŻYTKÓW EKOLOGICZNYCH	41
TAB. 3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY RAWA MAZOWIECKA.....	42
TAB. 4.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW GÓRNICZYCH W GMINIE RAWA MAZOWIECKA	47
TAB. 5.	OCENA CZYSTOŚCI JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH W OBSZARZE GMINY RAWA MAZOWIECKA	54
TAB. 6.	OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ POPRZECZ WPIS DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	62
TAB. 7.	WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW UJĘTYCH W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	63
TAB. 8.	MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH – PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO WG. KOMPONENTÓW I WŁAŚCIWOŚCI	70
TAB. 9.	ODDZIAŁYWANIE WTÓRNE I SKUMULOWANE W PODZIALE NA CHARAKTER ODDZIAŁYWANIA	81

1. WPROWADZENIE

1.1. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz podstawa prawna opracowania prognozy

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1029, ze zm.), dalej ustawa ooś, dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich¹. Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 lub nie wynikających z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest również w przypadku wprowadzenia zmian do przyjętych dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania zdefiniowana została w art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy ooś jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmująca w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko (tzw. dokumentacja oceny), uzyskanie wymaganych ustawą opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych dokumentów sektorowych.

¹ W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

1.2. Cel i zakres opracowania prognozy

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Gminy ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu. Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi (pismem znak: WOOŚ.411.328.2022.AJa z dnia 2 września 2022 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rawie Mazowieckiej (pismem znak: PPIS.ZNS.90280.28.2022 z dnia 28.09.2022 r.).

Zgodnie z ustawą o oś prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Etapy sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko

Schemat postępowania w ramach niniejszej prognozy, wskazuje kolejność poszczególnych działań, z uwzględnieniem elementów, które obligatoryjnie musi zawierać prognoza oddziaływania na środowisko. Działania te zostały podzielone na trzy główne etapy sporządzania prognozy: analizy, oceny i rozwiązań.

I. ETAP ANALIZY

Wybór i opis metod, które zostały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	
Analiza projektowanego dokumentu planistycznego	
Określenie i analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym – analiza spójności celów	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska dla obszaru objętego ustaleniami dokumentu planistycznego
Identyfikacja i analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	

II. ETAP OCENY

Określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	
Określenie, analiza i ocena przewidywanego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska dla obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
Przedstawienie informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	Przedstawienie informacji o możliwych konfliktach społecznych o podłożu środowiskowym

III. ETAP ROZWIĄZAŃ

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu
Zaproponowanie metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi. Niniejsza prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. W dostępnej literaturze przedmiotu ugruntowały się następujące dwa podstawowe modele przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

Model I jest oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*). Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko. Procedura jest mniej sformalizowana i obszerna. Kładzie ona większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten stosowany jest najczęściej w ocenie polityk, strategii rozwoju, czyli dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki rozwoju w poszczególnych sferach rozwoju.

Model II jest wzorowany na procedurze oceny oddziaływania na środowisko, którą stosuje się dla konkretnych przedsięwzięć w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia. Oparty jest na sformalizowanej procedurze, często odrębnej od procedury przygotowania samego dokumentu strategicznego będącego przedmiotem prognozy. Ocenie poddaje się osobno każde przedsięwzięcie, którego ramy realizacji wyznacza prognozowany dokument. Model ten sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających ramy realizacji konkretnych inwestycji.

W ramach niniejszej prognozy został przyjęty model pierwszy, ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego jej terenów – docelowe przeznaczenie oraz sposoby i zasady ich użytkowania na określone cele.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko² realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. Podstawową wykorzystaną techniką w niniejszej ocenie skutków środowiskowych była tzw. macierz skutków środowiskowych. Odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki).

W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na ich charakter (pozytywne, negatywne), relacje danego oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych

² znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

komponentów środowiska i jego właściwości, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu.

Wskazanie napotkanych trudności lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na charakter dokumentu (brak jednoznacznych zamierzeń inwestycyjnych) ma z założenia charakter subiektywny. Kierunki rozwoju mogą jednocześnie generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania konkretnych zamierzeń. Trudności stawia poziom ogólności określanych zamierzeń inwestycyjnych. Ich zakres oddziaływania dotyczy przede wszystkim ogólnych aspektów lokalizacyjnych (przeznaczenia terenów) oraz działań planowanych działalności w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Z powyższych względów wybrano model I sporządzania prognoz, którego podstawą jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

ETAP ANALIZY

2. ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Analizowany dokument stanowi projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium, przyjętego uchwałą nr XXXII/176/13 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 28 listopada 2013 r. Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych, zawiera ustalenia, których zakres został ustalony przepisami art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Natomiast Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233) określa wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej. Projekt dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka składa się z części tekstowej oraz z części graficznej. Część tekstowa obejmuje III części:

I – WSTĘP – ZAGADNIENIA FORMALNO-PRAWNE

II – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RAWA MAZOWIECKA

III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RAWA MAZOWIECKA

Część graficzną stanowią rysunki Studium w skali 1:10 000, będące integralną częścią Studium:

RYS. 1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

RYS. 2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1.1. Założenia programowe rozwoju - cele rozwoju gminy

Cele polityki przestrzennej - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia strukturę funkcjonalno-przestrzenną ustaloną w obowiązujących aktach prawa miejscowego. Docelowe przeznaczenie terenów zostało ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących dla całego obszaru gminy. Polityka przestrzenna ma na celu syntetyczne uwzględnienie ustalonej struktury funkcjonalno-przestrzennej a kierunki zmian dotyczą w szczególności zasad zagospodarowania przestrzennego w granicach zainwestowania jak i w obszarach otwartych. Kierunki zamian w terenach zainwestowanych są niewielkie natomiast w terenach otwartych kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniają aktualne polityki sektorowe, w szczególności ochrony środowiska oraz ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego. Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia zintegrowane podejście do planowania i zagospodarowania przestrzennego, w zakresie celów i kierunków zagospodarowania. Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej) oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony. Jednocześnie dążyć będzie do rozwoju funkcji towarzyszących, związanych z rozwojem usług i przemysłu oraz w niewielkim stopniu z rozwojem turystyki i rekreacji (głównie krajobrazowej, umożliwiającej zapewnienie dostępności turystycznej gminy Rawa Mazowiecka i promocji jej lokalnych walorów w sieci turystyki regionalnej) przy zachowaniu i wzmocnieniu funkcji środowiskowych. Ustala się główne cele polityki przestrzennej dotyczą kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz jej sieci osadniczej (struktur funkcjonalno-przestrzennych poszczególnych wsi).

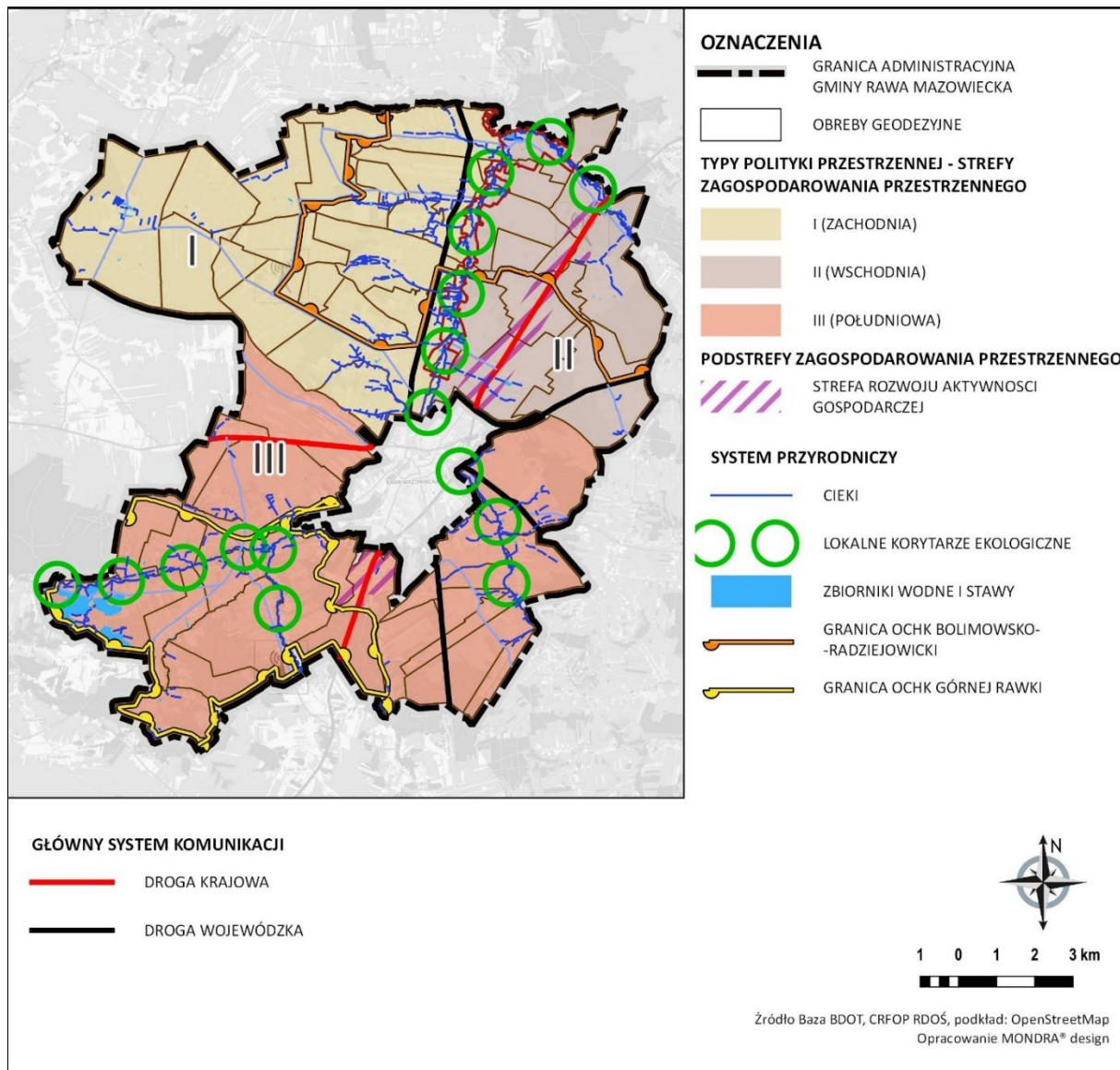
Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy:

Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka ma na celu utrzymanie rolniczej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz tworzenie nowych warunków dla rozwoju zarówno wyspecjalizowanego jak i wielofunkcyjnego rolnictwa - kreowanie współczesnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej z nowoczesnym zapleczem i przestrzenią zamieszkania. Polityka przestrzenna wskazuje również na dążenie do lokalizowania obiektów produkcyjnych, usługowych, magazynowych (koncentracja terenów wzdłuż drogi ekspresowej S-8, zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi). W odniesieniu do struktury przestrzennej terenów zurbanizowanych działania będą dotyczyć rozwoju i przekształceń zabudowy z poszanowaniem lokalnej specyfiki układów osadniczych - kontynuacja charakteru zabudowy zagrodowej, uzupełnionej zabudową mieszkaniową jednorodzinną, w sposób ograniczający możliwe konflikty przestrzenne.

Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego

Polityka przestrzenna gminy została podzielona na **III strefy zagospodarowania przestrzennego**, odpowiadające różnicowaniu kierunków i zasad zagospodarowania (typy polityki przestrzennej) w obszarze gminy. Typy polityki przestrzennej o różnych strefach zagospodarowania, odzwierciedlających główne kierunki zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych (obrubów geodezyjnych). Przy czym wskazane typy

stanowią uogólnienie kierunków działań w celu wskazania różnic w zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych części gminy. Funkcja rolnicza rozwijać się będzie nadal na całym obszarze gminy, w różnych proporcjach wewnętrznych (w zakresie kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej) oraz do innych funkcji rozwojowych - mieszkaniowej, przemysłowej, rekreacyjnej, a także w zakresie różnic w odniesieniu do obszarów i obiektów wymagających ochrony, na podstawie przepisów odrębnych tj. działań sektorowych.

Ryc. 1. Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego
Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka.

**TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY RAWA MAZOWIECKA
- STREFY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

STREFA I	ZACHODNIA
<u>Zasady zagospodarowania przestrzennego:</u> ▪ Uczytelnienie granic rozwoju zabudowy poszczególnych wsi oraz ich programu funkcjonalno-przestrzennego; ▪ Kształtowanie terenów przestrzeni publicznych, w szczególności w oparciu o potencjał lokalnego dziedzictwa kulturowego; ▪ Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed jej fragmentaryzacją; ochrona pojedynczych kompleksów leśnych przed nieuzasadnioną zmianą ich przeznaczenia; ▪ Ochrona walorów przyrodniczych (funkcje ekologiczne) i krajobrazowych (funkcje społeczno-gospodarcze) lokalnych korytarzy ekologicznych (dolina rzeki Rawki) oraz obszarów objętych formami ochrony przyrody. <u>Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne):</u> Wilkowice, Nowa Wojska, Stara Wojska, Rossocha, Zakład Doświadczalny Rossocha, Linków, Lutkówka, Huta Wałowska, Wałowice, Pasieka Wałowska, Niwna, Stary Dwór, Janolin, Pokrzywna, Rogówiec, Nowy Kurzeszyn, Wołucza (część do rzeki Rawki) oraz części obrębów: Stary Kurzeszyn, Żydomice, Konopnica (po zachodniej stronie rzeki Rawki)	

Główne kierunki zagospodarowania w strukturze przestrzennej:

Cechą charakterystyczną w strefie warunkującą główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest tradycyjne rolnictwo oraz sieć osadnicza, w ramach której wyodrębniają się zwarte tereny zabudowy poszczególnych wsi. Rozdrobnienie gospodarstw występuje, ale jest to zjawisko marginalne na tle całej strefy. Polityka przestrzenna w strefie będzie dążyć do uzupełniania zwartych struktur miejscowości poprzez koncentrację zabudowy w wyznaczonych obszarach, według rysunku Studium oraz do intensyfikacji rolnictwa, której przyczynić się powinny działania w zakresie poprawy struktury gospodarstw. Ważnym kierunkiem w strefie są ponadto działania sektorowe, dotyczące gospodarki wodnej i leśnej (w mniejszym stopniu ze względu na mały udział lasów), warunkującej równowagę ekosystemów. Tereny w sąsiedztwie rozdrobnionych kompleksów leśnych stanowią obszary predysponowane do zalesień. W strefie zidentyfikowano dolinę rzeki Rawki (część zachodnią) w rejonie której znajduje się obszar Natura 2000 i Rezerwat Przyrody. Dolina stanowi również lokalny korytarz ekologiczny. Znaczna część terenu strefy objęta jest również Obszarem Chronionego Krajobrazu Bolińsko-Radziejowickim. W związku z powyższym działania w strefie dotyczą również działań sektorowych w zakresie ochrony i kształtowania środowiska - ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego gminy.

STREFA II	WSCHODNIA
<u>Zasady zagospodarowania przestrzennego:</u> ▪ Uczytelnienie granic rozwoju zabudowy poszczególnych wsi oraz ich programu funkcjonalno-przestrzennego; ▪ Kształtowanie terenów przestrzeni publicznych;	

- Ochrona walorów przyrodniczych (funkcje ekologiczne) i krajobrazowych (funkcje społeczno-gospodarcze) lokalnych korytarzy ekologicznych (dolina rzeki Rawki, rzeki Białki);
- Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów objętych formami ochrony przyrody wraz z ich najbliższym otoczeniem.
- Kształtowanie strefy przemysłowo-usługowej wzdłuż drogi ekspresowej S-8.

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne):

Julianów Raducki, Kurzeszynek, Przewodowice, Zagórze, Helenów, Jakubów, Julianów, Konopnica, Kaleń oraz części obrębów Wołucza, Stary Kurzeszyn, Żydymice, Konopnica (po wschodniej stronie rzeki Rawki)

Główne kierunki zagospodarowania w strukturze przestrzennej:

Cechą charakterystyczną w strefie warunkującą główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest tradycyjne rolnictwo oraz zwiększony udział lasów. Sieć osadnicza pozwala na wyodrębnienie zwartych terenów zabudowy w poszczególnych wsiach (większość wsi to tzw. ulicówki). Miejscowościami wyróżniającymi się są Żydymice oraz Konopnica, których struktury zabudowy rozwinęły się, ze względu na bliskie sąsiedztwo terenów miejskich oraz drogi ekspresowej S8. Rozdrobnienie gospodarstw występuje, ale jest to zjawisko marginalne na tle całej strefy. Polityka przestrzenna w strefie będzie dążyć do uzupełniania zwartych struktur miejscowości poprzez koncentrację zabudowy w wyznaczonych obszarach, według rysunku Studium oraz do intensyfikacji rolnictwa przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości rozwoju strefy produkcyjno-usługowej w rejonie drogi ekspresowej. Ważnym kierunkiem w strefie są ponadto działania sektorowe, dotyczące gospodarki wodnej i leśnej, warunkującej równowagę ekosystemów. Tereny w sąsiedztwie rozdrobnionych kompleksów leśnych stanowią obszary predysponowane do zalesień. W strefie zidentyfikowano dolinę rzeki Rawki (część wschodnią), w rejonie której znajduje się obszar Natura 2000 i Rezerwat Przyrody. Dolina stanowi również lokalny korytarz ekologiczny (jak również dolina rzeki Białki). Znaczna część terenu strefy objęta jest również Obszarem Chronionego Krajobrazu Bolimowsko-Radziejewickim. W związku z powyższym działania w strefie dotyczą również działań sektorowych w zakresie ochrony i kształtowania środowiska - ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego gminy.

Nie mniej jednak działania w strefie muszą uwzględniać zarówno działania sektorowe z zakresu ochrony i kształtowania środowiska jak również rozwoju społeczno-gospodarczego gminy ze szczególnym uwzględnieniem rejonu drogi ekspresowej.

Podstrefy zagospodarowania – główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

PODSTREFA - OBSZAR AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

Dotyczy rejonu drogi ekspresowej S8

Główne kierunki zagospodarowania w strukturze przestrzennej:

- aktywizacja terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, w tym przewidzianych w planach miejscowych;
- minimalizacja konfliktów funkcjonalno-przestrzennych na styku różnych form zagospodarowania przestrzennego

STREFA III	POŁUDNIOWA
<u>Zasady zagospodarowania przestrzennego:</u> ▪ Uczytelnienie granic rozwoju zabudowy poszczególnych wsi oraz ich programu funkcjonalno-przestrzennego; ▪ Rozwój nowych terenów mieszkaniowych, w oparciu o uporządkowany system komunikacji z uwzględnieniem terenów przestrzeni publicznych, w rejonie przygranicznym (z miastem Rawa Mazowiecka); ▪ Rewaloryzacja terenów zdegradowanych, w tym kształtowanie terenów przestrzeni publicznych, w szczególności w oparciu o potencjał lokalnego dziedzictwa kulturowego; ▪ Ochrona walorów przyrodniczych (funkcje ekologiczne) i krajobrazowych (funkcje społeczno-gospodarcze) lokalnych korytarzy ekologicznych (dolina rzeki Rawki, Ryłki, Krzemionki); ▪ Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów objętych formami ochrony przyrody wraz z ich najbliższym otoczeniem. <u>Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne):</u> Ścieki, Soczyce, Boguszyce, Boguszyce Małe, Kaliszki, Zawady, Stare Byliny, Dziurdzioły, Małgorzatów, Księża Wola, Chrusty, Garłów, Zielone, Podlas, Leopoldów, Bogusławski Małe, Bogusławki Duże, Świnice, Matyldów, Byszewice, Głuchówek, Pukinin	

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

Cechą charakterystyczną w strefie warunkującą główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest zarówno prowadzone tradycyjne rolnictwo, znaczny udział lasów jak wpływ miasta na rozwój przygranicznych miejscowości. Sieć osadnicza pozwala na wyodrębnienie zwartych terenów zabudowy w poszczególnych wsiach, przy czym trudne do określenia granice posiadają miejscowości przygraniczne z miastem (głównie Chrusty, Pukinin) ponieważ cechuje je luźna forma zagospodarowania. Rozdrobnienie gospodarstw występuje, ale jest to zjawisko marginalne na tle całej strefy. Polityka przestrzenna w strefie będzie dążyć do uzupełniania zwartych struktur miejscowości poprzez koncentrację zabudowy w wyznaczonych obszarach, według rysunku Studium oraz do intensyfikacji rolnictwa przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości rozwoju strefy produkcyjno-usługowej w rejonie drogi ekspresowej. Ważnym kierunkiem w strefie są ponadto działania sektorowe, dotyczące gospodarki wodnej i leśnej, warunkującej równowagę ekosystemów. Tereny w sąsiedztwie rozdrobnionych kompleksów leśnych stanowią obszary predysponowane do zalesień. W strefie zidentyfikowano dolinę rzeki Rawki w rejonie której znajduje się obszar Natura 2000 i Rezerwat Przyrody. Dolina stanowi również lokalny korytarz ekologiczny (jak również dolina rzeki Ryłki, Krzemionki). Znaczna część terenu strefy objęta jest również Obszarem Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki. W związku z powyższym działania w strefie dotyczą również działań sektorowych w zakresie ochrony i kształtowania środowiska - ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego gminy.

Nie mniej jednak działania w strefie muszą uwzględniać zarówno działania sektorowe z zakresu ochrony i kształtowania środowiska jak również rozwoju społeczno-gospodarczego gminy ze szczególnym uwzględnieniem rejonu drogi ekspresowej i sąsiedztwa terenu miejskiego (głównie miejscowość Podlas, Chrusty, Boguszyce, Ścieki, Pukinin).

Podstrefy zagospodarowania – główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

PODSTREFA - OBSZAR AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ
<u>Dotyczy rejonu drogi ekspresowej S8</u> Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej: – aktywizacja terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, w tym przewidzianych w planach miejscowych; – minimalizacja konfliktów funkcjonalno-przestrzennych na styku różnych form zagospodarowania przestrzennego

Główne obszary zagospodarowania przestrzennego

W celu realizacji efektywnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, w warunkach zrównoważonego rozwoju, polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka wyróżnia dwa główne obszary zagospodarowania przestrzennego, zróżnicowane co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, dotyczące wszystkich stref zagospodarowania przestrzennego:

- **OBSZARY ZAINWESTOWANIA (ZABUDOWY WG DOMINUJACEJ FUNKCJI ZAGOSPODAROWANIA)**, podlegające przekształceniom przestrzennym: realizacja nowych inwestycji, w zakresie zabudowy jak zieleni urządzonej i infrastruktury technicznej;
- **OBSZARY OTWARTE**, pozostające niezabudowane (z zakazem zabudowy innej niż zabudowa siedliskowa, gospodarcza służąca produkcji rolniczej i gospodarce leśnej lub rybnej).

Obszary zainwestowania (koncentracji i rozwoju zabudowy i zagospodarowania) stanowią wszystkie obszary wskazane w Studium do realizacji zabudowy oraz zieleni urządzonej, a więc obszary w granicach rozwoju poszczególnych jednostek osadniczych gminy. Większe tereny zieleni urządzonej (parki), usług (w szczególności publicznych) oraz sportu i rekreacji zostały wskazane jako osobne tereny, jednak lokalizacja tych terenów jest możliwa również w granicach terenów zainwestowania (zabudowy), gdyż stanowią one element zagospodarowania terenów osadniczych. Obszary zabudowy będą realizowane w oparciu o istniejący i rozbudowywany system komunikacji oraz w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę techniczną. W ich granicach realizowana będzie większość inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszary otwarte, stanowiące obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, w tym tereny rolnicze, tereny łąk (stanowiące jednocześnie obszary systemu przyrodniczego gminy, powiązanego z przepływem rzeki Czarna jak i mniejszych cieków, obecnie wprowadzonych w system melioracji) oraz tereny lasów i zadrzewień. W obszarach otwartych zlokalizowana jest również zabudowa - rozproszone siedliska rolnicze oraz zabudowa gospodarcza i inwentarska.

Część z terenów otwartych gminy pełni funkcję korytarzy (ciągów) ekologicznych, ukształtowanych wzdłuż rzeki Czarnej i mniejszych cieków. Tereny te stanowią obszary ograniczonego zagospodarowania, w tym wyłączone spod zabudowy lub jej znaczącego ograniczenia - tereny dolin denudacyjnych cieków. W części dolin znajduje się już zabudowa, w ramach polityki przestrzennej podlega ona zachowaniu jednak działania planistyczne w gminie będą dążyć do jej ograniczenia, zakazu realizacji nowej zabudowy, jeśli konieczność jej utrzymania nie będzie wynikać z warunków środowiskowych lub ekonomicznych.

2.1.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka uwzględniają uwarunkowania prawne w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Kierunki uwzględnia formy ochrony przyrody ustanowione w jej obszarze (wg części graficznej Studium): Pomnik Przyrody (9 pomników, 2 wieloobiektywne i 6 jednoobiektowych), użytek ekologiczny „Bagno Śródleśne”, Obszar NATURA 2000 (PLH1000015), Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki, Obszar Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowicki z Doliną Śródkowej Rawki oraz Rezerwat przyrody „Rawka”. Kierunki polityki przestrzennej uwzględniają ich lokalizację. Istniejące drzewa oraz ich skupiska, objęte ochroną prawną, wymagają uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie działania w ich sąsiedztwie wymagają uwzględnienia priorytetu ich ochrony - zapewnienia odpowiednich warunków siedliskowych.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, przyrody i krajobrazu kulturowego gminy zachowują zgodność z polityką ekologiczną państwa oraz województwa łódzkiego.

Zasady ochrony krajobrazu naturalnego gminy:

- utrzymanie głównych form ukształtowania terenu,
- analiza lokalizacji obszarów kubaturowych, w zakresie wpływu ich realizacji na ukształtowanie terenu i funkcjonowanie środowiska,
- realizacja infrastruktury turystycznej - w szczególności ścieżek pieszych i rowerowych, zwiększających dostępność turystyczną gminy.

Polityka krajobrazowa gminy obejmuje działania na rzecz ochrony i planowania krajobrazu, rozumianego jako krajobraz naturalny, obejmujący komponenty środowiska naturalnego oraz krajobraz kulturowy, stanowiący element dziedzictwa kulturowego gminy. Polityka krajobrazowa realizowana będzie na całym obszarze gminy, mając na celu:

- utrzymanie i zachowanie elementów zagospodarowania przestrzennego w krajobrazie wiejskim;
- wzmocnienie cech krajobrazu, ich ochronę i rewaloryzację, w szczególności ukształtowania terenów oraz wykształconej flory obszaru.

2.1.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka uwzględniają uwarunkowania prawne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, uregulowane przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W obszarze gminy Rawa Mazowiecka znajdują się obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków, obiekty i obszary zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne, zidentyfikowane w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

W obszarze gminy nie ma natomiast obiektów, które zostały lub mogą być zakwalifikowane do dóbr kultury współczesnej, wymagających objęcia ochroną konserwatorską.

Gmina Rawa Mazowiecka na czas sporządzania niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie ma sporządzonego Planu opieki nad zabytkami. Gmina jest na etapie sporządzania dokumentu.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami prawnymi, wynikającymi z przepisów odrębnych. Odnosnie obiektów i obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Działania te regulują przepisy odrębne. W Rejestrze zabytków województwa łódzkiego prowadzonym przez łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi znajduje się 16 obiektów i obszarów z terenu gminy Rawa Mazowiecka. Wskazane obiekty i obszary podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej, na podstawie przepisów odrębnych dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami. Granice obszarów oraz lokalizacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków – zgodnie z częścią graficzną Studium.

2.1.4. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kierunki zagospodarowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gleb wysokich klas bonitacyjnych,
2. Wielofunkcyjny rozwój rolnictwa,
3. Racjonalna gospodarka leśna,
4. Powiększenie zasobów leśnych.

Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia prawną ochronę leśnej przestrzeni produkcyjnej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Tereny lasów w obszarze gminy Rawa Mazowiecka będą podlegać zachowaniu oraz ograniczeniu zmiany ich przeznaczenia na cele inne niż leśne lub rolnicze. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia granice terenów leśnych, w podziale według własności: na lasy państwowe i lasy prywatne (granice wymagające doprecyzowania na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio do skali opracowania). Polityka przestrzenna dopuszcza zmianę ich przeznaczenia w granicach obszarów zainwestowania (koncentracji zabudowy) - w obszarach tych znajdują się nieliczne, niewielkie kompleksy lasów prywatnych - w przypadku braku możliwości funkcjonalnych i technicznych wkomponowania ich w istniejące zagospodarowanie - dopuszcza się ich zmianę przeznaczenia na cele nieleśne i nierolnicze na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Trwałe użytkowanie lasu i kształtowanie przyrodniczej równowagi w funkcjonowaniu ekosystemu leśnego jest ściśle związane z racjonalnym użytkowaniem lasu. Oprócz użytkowania głównego, którym jest pozyskiwanie drewna, z gospodarką leśną związane jest dodatkowe użytkowanie lasu: pozyskiwanie owoców runa

leśnego i krzewów, grzybów i roślin leczniczych, w sposób umożliwiającą ich biologiczne odtworzenie. Zasady gospodarki leśnej w odniesieniu do kompleksów Lasów Państwowych zawierają Plany Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Skierniewice.

Zasady gospodarki leśnej w odniesieniu do kompleksów lasów prywatnych zawierają Uproszczone Plany Urządzania Lasów gminy Rawa Mazowiecka.

Zasady gminnej polityki zalesień:

- nie określa się granic obszarów wymagających zalesień,
- wskazuje się konieczność przeprowadzenia analizy gruntów w bezpośrednim sąsiedztwie terenów leśnych w zakresie ich predyspozycji do zalesienia (w szczególności predyspozycji środowiskowych – wpływ na istniejące środowiska) na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- dopuszcza się zalesianie terenów porolnych - słabych użytków rolnych do alternatywnego rolnego lub leśnego zagospodarowania,
- wskazuje się do zalesień:
 - tereny w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, jeśli ich zalesienie nie stanowi zagrożenia dla istniejących siedlisk, w szczególności łąkowych i wodnych,
 - nieużytki, słabe użytki rolne w obszarze których nie występują siedliska roślinne podlegające ochronie,
 - grunty rolne najniższych klas bonitacyjnych,
 - tereny, których zalesienie wpłynie korzystnie na gospodarkę wodną, retencję w zlewni, ograniczenie erozji wietrznej, powiększenie istniejących kompleksów,
- w przypadku realizacji zalesień wzdłuż rzek i mniejszych cieków zaleca się zachowanie pasa ochronnego wzdłuż tych wód powierzchniowych o minimalnej szerokości - 5,0 m.

Polityka przestrzenna gminy ustala następujące zasady ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze, nie uzasadnione środowiskowo i ekonomicznie - określenie granic terenów zainwestowania i terenów otwartych,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów poprzez wskazanie terenów powierzchniowej eksploatacji kopalni oraz kierunków ich rekultywacji oraz utrzymanie zwartych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obsługiwanych systemem dróg rolnych,
- utrzymanie obudowy biologicznej cieków oraz oczek wodnych, w celu retencji wód powierzchniowych oraz wykorzystywanie (w ramach możliwości ekonomicznych i technicznych) kompleksów łąkowo-państwowych do upraw gospodarki hodowlanej.

Gmina Rawa Mazowiecka uwzględnia obszary gleb pochodzenia mineralnego chronionych klas bonitacyjnych oraz gleb pochodzenia organicznego (zgodnie z częścią graficzną Studium).

2.1.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

Ustala się następujące kierunki rozwoju w zakresie systemów komunikacji:

W zakresie system komunikacji drogowej:

1. Utrzymanie istniejącej hierarchii dróg publicznych, stopniowe doposażanie ich zagospodarowania (w stopniu odpowiednim do klasy i przeznaczenia drogi),

2. Zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy,
3. Obniżenie uciążliwości dróg dla obszarów sąsiednich, zarówno zurbanizowanych jak i obszarów otwartych (niezurbanizowanych),
4. Rozbudowa systemu komunikacji turystyczno-rekreacyjnej w celu zwiększenia dostępności turystycznej i rekreacyjnej gminy,
5. Utrzymanie i modernizacja komunikacji publicznej.

Ustala się następujące kierunki rozwoju w zakresie systemów infrastruktury technicznej:

1. Ochrona systemu wodociągowego oraz poprawa jakości przesyłu,
2. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w granicach aglomeracji Rawa Mazowiecka (współpraca międzygminna z miastem Rawa Mazowiecka),
3. Rozbudowa systemu infrastruktury usługowej - gospodarki odpadami oraz rozbudowę systemu oświetlenia ulicznego,
4. Gazyfikacja obszaru gminy poprzez budowę sieci gazowej dla wybranych obszarów,
5. Kształtowanie zagospodarowania energetycznie zrównoważonego.

2.2. Powiązania z innymi dokumentami

Analizowany dokument stanowi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które określa kierunki zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnym. Stanowi dokument powiązany z dokumentami planistycznymi wyższych szczebli samorządu terytorialnego. Wytyczne do planowania miejscowego - zawarte w dokumencie Studium gminy - stanowi:

- na poziomie krajowym – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK 2030),
- na poziomie regionalnym (województwa) – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego
- na poziomie lokalnym:
 - opracowanie ekofizjograficzne podstawowe,
 - obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
 - wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska.

Podsumowując powiązania analizowanego dokumentu dotyczą zarówno wytycznych regionalnych, jak i dotychczasowych ustaleń zawartych w polityce przestrzennej (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy) oraz aktach prawa miejscowego określających lokalne zasady zagospodarowania (obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

2.2.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030

Celem strategicznym KPZK 2030 jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego został przyjęty wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi **uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.** Plan zagospodarowania przestrzennego województwa (Tom 1 opracowania) określa 9 stref działań, dla których wyznacza cele szczegółowe oraz kierunki rozwoju przestrzennego. Wizja rozwoju województwa 2030+ została sformułowana w następujący sposób: region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia. W poniższej tabeli wskazano kierunki rozwoju przestrzennego województwa mające swoje odniesienie do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka według ustalonych stref działań i celów szczegółowych polityki przestrzennej województwa łódzkiego.

STREFA DZIAŁAŃ	CELE SZCZEGÓŁOWE
OSADNICTWO	I. REGION SPÓJNY O ZRÓWNOWAZONYM SYSTEMIE OSADNICZYM
<u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:</u> I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich m.in. poprzez: I.5.3. rozwój funkcji środowiskowej obszarów wiejskich	
TRANSPORT	II. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ
<u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:</u> II.1. rozwój systemów powiązań drogowych zewnętrznych i wewnętrznych m.in. poprzez: II.1.3 podnoszenie standardów dróg krajowych i wojewódzkich (rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Inowódz – Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno – Rawa Mazowiecka) II.1.4 realizację obwodnic miejscowości w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich (budowa obwodnicy miejscowości Kurzeszyn w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 707) II.1.5. budowę, przebudowę lub rozbudowę wybranych dróg lokalnych (powiatowych, gminnych), ważnych w powiązaniach regionalnych II.5 rozwój multimodalnego transportu i logistyki II.5.4. kształtowanie warunków inwestycyjnych i organizacyjno-technicznych dla rozwoju logistyki w strefie oddziaływania docelowej sieci TEN-T (rejon drogi S8)	

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	III. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka: III.1. Rozwój systemu elektroenergetycznego, m.in. poprzez: III.1.4 budowę, modernizację, przebudowę linii 110kV i stacji 110/15kV (modernizacja linii: Odlewnia (Koluszki) – Rawa Maz.) III.2. Rozwój energetyki wykorzystującej OZE, m.in. poprzez: III.2.1. budowę elektrowni wiatrowych; III.2.2. budowę elektrowni słonecznych; III.2.3. budowę elektrowni wodnych. III.3. Rozwój systemów gazociągu, m.in. poprzez: III.3.1. budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji gazowych wysokiego ciśnienia oraz gazowych systemów dystrybucyjnych III.5. Rozwój systemów wodociągowych (działania polegające na rozbudowie i modernizacji ujęć wody pitnej i urządzeń do jej uzdatniania) III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych, m. in. poprzez: III.6.3. budowę zbiorczych systemów kanalizacji oraz budowę oczyszczalni ścieków poza aglomeracjami w KPOŚK, szczególnie na obszarach, gdzie ich brak III.6.4. budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, na których objęcie zbiorowym systemem kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadnione, tj. wskaźnik koncentracji wynosi poniżej 120 mieszkańców na 1 km budowanej sieci III.7. Racjonalna gospodarka odpadami III.7.1. rozbudowa i modernizację Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), wyznaczonych do obsługi Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK) III.7.4. zmniejszenie udziału odpadów składowanych na składowiskach przemysłowych, zamakanie i rekultywację składowisk odpadów niespełniających wymogów ochrony środowiska oraz likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów III.8. Poprawa efektywności oczyszczania województwa z azbestu III.8.1. rozbudowa składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest, w tym m.in. Pukinie (gm. Rawa Maz.). III.9. Rozwój systemów teleinformatycznych	
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	IV. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka: IV.1. Racjonalne wykorzystywanie powierzchni ziemi, m.in. poprzez: IV.1.1. ochronę gleb, w tym m.in.: IV.1.2. ochronę i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin, w tym m.in. poprzez: IV.1.3. przywracanie wartości użytkowej gruntem zdezastowanym i zdegradowanym, w tym m.in. rekultywację terenów poeksploatacyjnych w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska i zarazem racjonalnym ekonomicznie. IV.2. Zwiększenie i poprawa jakości zasobów wodnych, m.in. poprzez: IV.2.1. ochronę zasobów wód powierzchniowych oraz poprawę zdolności retencyjnych zlewni, w tym m.in.: IV.2.2. poprawę jakości wód powierzchniowych IV.2.3. ochronę zasobów i jakości wód podziemnych IV.3. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: IV.3.1. wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń IV.3.2. wdrażanie czystych technologii węglowych, w tym m.in.: innowacyjnych technologii zmierzających do ograniczenia emisji oraz wykorzystywania dwutlenku węgla (CO₂) IV.4. Kształtowanie zasobów leśnych, m.in. poprzez: IV.4.1. ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień IV.4.2. zwiększanie lesistości IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej, m.in. poprzez: IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej	

IV.6. Zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, m.in. poprzez:

IV.6.1. kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych (utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Kolaszkowsko-Lubochniańskiego)

IV.6.2. ochronę pozostałych terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo

IV.6.3. kształtowanie korytarzy ekologicznych

IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom, m.in. poprzez:

IV.7.1. poprawę klimatu akustycznego

IV.7.3. ograniczanie zagrożenia awariami

IV.7.4. ograniczanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi, w tym m.in. ochronę przed osuwiskami

IV.7.5. ograniczanie zagrożenia powodziowego

IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu

DZIEDZICTWO KULTUROWE

V. REGION O DOBRZE ZACHOWANYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM

Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:

V.1. Zachowanie materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez:

V.1.1. identyfikację i dokumentowanie zachowanego zasobu dziedzictwa kulturowego regionu

V.1.2. monitorowanie stanu zachowania i planowanie działań na rzecz właściwego utrzymania i przeciwdziałania zagrożeniom dla dziedzictwa kulturowego regionu

V.1.3. zapewnienie ochrony prawnej dziedzictwa kulturowego regionu

V.1.4. wzmacnianie ochrony obszarowej dla szczególnie cennych form zabytkowego krajobrazu kulturowego regionu

V.1.6. poprawę stanu zachowania i właściwe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu

V.2. Zachowanie niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez:

V.2.1. wzmacnianie walorów zidentyfikowanych podregionów kulturowych, w tym m.in. tradycyjnych produktów regionalnych

V.2.3. kreowanie sieci ośrodków historycznych o randze europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej

TURYSTYKA I REKREACJA

VI. REGION O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ

Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:

VI.1. Rozwój różnorodnych form turystyki w obszarach i ośrodkach recepcji turystycznej, m.in. poprzez:

VI.1.1. wzmocnienie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

VI.2. Rozwój systemu szlaków turystycznych wykorzystujących walory przyrodnicze i zasoby dziedzictwa kulturowego zgodnie z trendami na rynku odbiorców, m.in. poprzez:

VI.2.1. wzmocnienie funkcji istniejących szlaków turystycznych

VI.2.2. wyznaczanie nowych szlaków turystycznych

VI.3. Budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej, m.in. poprzez:

VI.3.1. kształtowanie wizerunkowych produktów turystycznych

VI.3.2. wykorzystywanie atrakcji turystycznych i realizacji innowacyjnych projektów wpisujących się w nowoczesne trendy rozwoju turystyki

VI.3.3. promocję atrakcji turystycznych

VI.3.4. prowadzenie monitoringu ruchu turystycznego

KRAJOBRAZ I ŁAD PRZESTRZENNY

VII. REGION O KRAJOBRAZIE WYSOKIEJ JAKOŚCI

Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:

VII.1. Ochrona i wzmocnienie walorów krajobrazu przyrodniczego, m.in. poprzez:

VII.1.1. zachowanie makrownętrz krajobrazowych w krajobrazie dolinnym, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych ekosystemów rzek i półnaturalnych ekosystemów łąkowych

VII.1.2. ochronę cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu

VII.1.3. przywracanie wartości krajobrazowych terenom poeksploatacyjnym, w tym m.in. rekultywację w kierunku rekreacyjnym, leśnym lub rolnym

VII.1.4. ochronę obszarów występowania cennych krajobrazowo zbiorowisk roślinności, w tym m.in. leśnej i łąkowej oraz wodnej i torfowiskowej

VII.2. Ochrona i wzmocnienie walorów krajobrazu kulturowego, m.in. poprzez:

VII.2.1. poprawę jakości przestrzeni publicznych, szczególnie w otoczeniu obiektów zabytkowych

VII.2.2. kreowanie nowej zabudowy w sposób jednorodny, zwłaszcza w ośrodkach historycznych i na terenach wiejskich VII.2.3. kształtowanie otwartego krajobrazu wiejskiego VII.3. Kształtowanie ładu przestrzennego w krajobrazie, m.in. poprzez: VII.3.1. ochronę przestrzeni w znacznej ekspozycji widokowej VII.3.2. przeciwdziałanie rozwojowi chaotycznej urbanizacji i ruralizacji	
OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	VIII. REGION O WYSOKIM POZIOMIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
<u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Rawa Mazowiecka:</u> VIII.2. Zapewnienie możliwości prowadzenia działań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym ochronnych i ratowniczych, m.in. poprzez: VIII.2.1. utrzymanie, modernizację i budowę obiektów na potrzeby jednostek zajmujących się ochroną ludności oraz zapewnienie infrastruktury transportowej i technicznej dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego	
OBSZARY FUNKCJONALNE	IX. REGION EFEKTYWNIIE WYKORZYSTUJĄCY ENDOGENICZNY POTENCJAŁ ROZWOJOWY NA RZECZ ZRÓWNOWAZONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO
Gmina Rawa Mazowiecka jest położona w strefie funkcjonalno-przestrzennej: obszar rozwoju intensywnego rolnictwa (obszar rozwoju konkurencyjnego, produktywnego rolnictwa oraz nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego, opartego na tradycjach przedsiębiorczych oraz struktur sieciowych powiązanych z sektorem naukowo-badawczym) Gmina Rawa Mazowiecka jest również położona w strefie oddziaływania: ▪ regionalnego ośrodka miejskiego - biegun wzrostu miasto Skierniewice - w 30 km strefie od miasta znajduje się gmina Rawa Mazowiecka, ▪ subregionalnego ośrodka miejskiego - biegun wzrostu miasto Rawa Mazowiecka - w 20 km strefie od miast znajduje się cały obszar gminy Rawa Mazowiecka.	

2.2.3. Dotychczasowa polityka przestrzenna i planistyczna gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obowiązujące w gminie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka zostało przyjęte uchwałą nr XXXII/176/13 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 28 listopada 2013 r. Analizowany projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka, stanowi kontynuację przyjętych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego w 2013 r. Projekt uszczegóławia kierunki i zasady kształtowania struktur funkcjonalno-przestrzennych, ujawnia zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz wymogi przepisów odrębnych. Polityka przestrzenna kontynuuje ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym rolniczego zagospodarowania zagrodowego, koncentruje funkcje pozarolnicze w wybranych obszarach, wskazuje na konieczność wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa, w oparciu o uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ponadto w dalszym ciągu umożliwia koncentrację zabudowy produkcyjno-usługowej w oparciu o drogi krajowe. Uwzględnia również wzmożony ruch budowlany w miejscowościach przygranicznych z miastem Rawa Mazowiecka, wskazując tam tereny kierunkowe do zagospodarowania na cele mieszkaniowe, przy jednoczesnym uwzględnieniu warunków środowiskowo-przyrodniczych obszarów.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Gmina Rawa Mazowiecka posiada pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego w 99%. W granicach gminy obowiązują 42 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Część z obowiązujących planów miejscowych została zmieniona (11 uchwał zmieniających dotyczyło wyłącznie części tekstowej uchwał).

3. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE

3.1. Polityka ekologiczna

Cele ochrony środowiska, w tym cele ochrony przyrody, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym znajdują swoje odzwierciedlenie w prawie krajowym i dokumentach powstałych na jego podstawie, określających politykę w zakresie ochrony środowiska.

Według obecnego brzmienia Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) celem polityki Unii w dziedzinie środowiska jest:

1. zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. ochrona zdrowia ludzkiego,
3. ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
4. promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczanie zmian klimatu.

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. Przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.
3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.

4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologiczna Państwa 2030 zakłada następujący cel główny: **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**. Za cele szczegółowe uznano:

- środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego),
- środowisko i gospodarka (zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska),
- środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

Ponadto określono cele horyzontalne:

- środowisko i edukacja (rozwijanie kompetencji: wiedzy, umiejętności i postaw, ekologicznych społeczeństwa),
- środowisko i administracja (poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska).

Polityka Ekologiczna Państwa wskazała również najważniejsze trendy w obszarze środowiska:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Dla poszczególnych celów określono kierunki interwencji, które zawarto w tabeli poniżej.

Tab. 1. Kierunki interwencji według celów Polityki Ekologicznej Państwa 2030

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym
	zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa
	i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza
	lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie
	bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego
Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	i ochrony radiologicznej
	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
	i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
	gospodarki leśnej
	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki
	o obiegu zamkniętym
	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie
	i wdrożenie polityki surowcowej państwa
	Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie
	najlepszych dostępnych technik BAT
Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	Przeciwdziałanie zmianom klimatu
	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Cele horyzontalne	Kierunki interwencji
Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa 2030.

W zakresie działań operacyjnych ważnym dokumentem jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2021-2024 r., która określa następujące cele strategiczne (priorytety działania):

1. Realizacja celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz;
2. Efektywne i skuteczne angażowanie zasobów Narodowego Funduszu dla realizacji celów i priorytetów środowiskowych;
3. Rozwój organizacyjny skoncentrowany na utrzymaniu wiodącej roli Narodowego Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Analizując główne cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski można stwierdzić, że projekt analizowanego dokumentu zachowuje spójność z ww. celami. Określa kierunki działań w zakresie ochrony bioróżnorodności, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, racjonalnego użytkowania powierzchni ziemi, w tym ochrony gruntów rolnych, ochrony powietrza i zasady przeciwdziałania zanieczyszczeniom a także kierunki związane z przeciwdziałaniu oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Jednocześnie uwzględnia powiązania dobrego stanu środowiska z jakością życia mieszkańców oraz rozwojem lokalnej gospodarki. Cele środowiskowe stanowią jedno z kierunków rozwoju gminy Rawa Mazowiecka, przez co wpisują się w krajowe i europejskie wytyczne rozwoju zrównoważonego. Projekt Studium zawiera szereg ustaleń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania i ochrony środowiska. Uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym oraz pośrednio cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, które mają swoje przełożenie w polskim prawodawstwie.

3.2. Ochrona bioróżnorodności

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lisbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia na rzecz bioróżnorodności na okres do 2030 r.**, wskazuje cele w zakresie:

1. Ochrony przyrody:

- Objęcie co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych i 30 % unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura.
- Ścisła ochrona co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.
- Skuteczne zarządzanie wszystkimi obszarami chronionymi, określenie jasnych celów i środków ochrony oraz ich odpowiednie monitorowanie.

2. Unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych:

- Zaproponowanie w 2021 r. prawnie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych, które to cele będą objęte oceną skutków. Przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i bogatych w węgiel ekosystemów; niepogorszenie się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków; oraz osiągnięcie przez co najmniej 30 % z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji.
- Odwrócenie spadku liczebności owadów zapylających.
- Ograniczenie o 50 % stosowania pestycydów chemicznych i związanego z tym ryzyka oraz ograniczenie o 50 % stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów.
- Obecność elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności na co najmniej 10 % użytków rolnych.
- Objęcie co najmniej 25 % gruntów rolnych rolnictwem ekologicznym i uzyskanie znacznie wyższego poziomu stosowania praktyk agroekologicznych.
- Zasadzenie w UE trzech mld nowych drzew, z pełnym poszanowaniem zasad ekologicznych.
- Osiągnięcie znacznego postępu w rekultywacji miejsc z zanieczyszczoną glebą.
- Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu.
- Ograniczenie o 50 % liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.
- Ograniczenie o 50 % utraty składników odżywczych, co doprowadzi do ograniczenia stosowania nawozów o co najmniej 20 %.
- Ambitny plan zazieleniania obszarów miejskich dla miast z co najmniej 20 000 mieszkańców.
- Niestosowanie żadnych pestycydów chemicznych na obszarach wrażliwych, takich jak miejskie obszary zielone w UE.

- Znaczne ograniczenie negatywnego wpływu działalności poławowej i wydobywczej na wrażliwe gatunki i siedliska, w tym na siedliska dna morskiego, w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska.
- Wyeliminowanie przyłowy lub jego ograniczenie do poziomu umożliwiającego odbudowę i zachowanie gatunków.

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020” (program na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 r. jest w trakcie opracowania).

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia konieczność ochrony bioróżnorodności, w szczególności poprzez uwzględnienie wszystkich istniejących form ochrony przyrody i zasad ich ochrony. Uwzględnia istniejące obszary objęte ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody. Ponadto określa system przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę jej rozwoju przestrzennego, wskazujący możliwości jak i bariery w zagospodarowaniu obszarów. Projekt określa system korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, uwzględniając go w kierunkach zagospodarowania przestrzennego. Ponadto dokument zawiera ustalenia dotyczące konieczności ochrony enklaw leśnych, dolin rzek i mniejszych cieków wraz z ich obudową biologiczną, terenów podmokłych, gleb organicznych, stawów i oczek wodnych, w tym śródpolnych. Cele związane z ochroną bioróżnorodności zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie.

3.3. Ochrona powietrza

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku, gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,
2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,

5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uproszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony PM_{2,5}. Normy w zakresie pyłu zawieszonego PM_{2,5} mają być wprowadzane w życie. Celem dyrektywy jest również wzmocnienie przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w województwie łódzkim

Wg Programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej przyjętym uchwałą nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego, teren gminy Rawa Mazowiecka został zakwalifikowany do obszaru strefy łódzkiej (z obszaru województwa łódzkiego wyłączono obszar aglomeracji łódzkiej).

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych w obszarze gminy Rawa Mazowiecka nie ma zlokalizowanej stacji pomiaru jakości powietrza. W całym powiecie Rawskim jest zlokalizowana 1 tego typu stacja – stacja manualna w m. Rawa Mazowiecka.

Zgodnie z *Raportem oceny jakości powietrza w województwie za 2020 r.*, sporządzonym w ramach rocznej oceny jakości powietrza – **strefa łódzka charakteryzowała się przekroczeniem dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku**, ze względu na ochronę zdrowia. Pod tym względem została zakwalifikowana do klasy C – ustalono przekroczenie poziomów dopuszczalnych PM₁₀ (24h), PM_{2,5} (rok), poziomu docelowego BaP (rok). W zakresie ochrony roślin nie wskazano przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych.

Obszary przekroczeń PM₁₀ i PM_{2,5} dotyczą przede wszystkim terenów silnie zurbanizowanych (aglomeracja łódzka wraz z terenami otaczającymi, wybrane miasta powiatowe), o gęstej zabudowie, w tym rejonów nieuciepłownionych, gdzie podstawą ogrzewania jest indywidualne spalanie paliw stałych. Jako główną przyczynę przekroczeń dla PM₁₀ i PM_{2,5} podano emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków. W przypadku benzo(a)pirenu obszar przekroczeń wykracza poza obszary miejskie i dotyczy również terenów podmiejskich oraz większości miast gminnych. Przyczyną przekroczeń jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W porównaniu z rokiem 2018 zaobserwowano znaczące zmniejszenie powierzchni obszarów przekroczeń poszczególnych zanieczyszczeń, a tym samym zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne stężenia.

W wyniku *rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim w 2021 r.* stwierdzono potrzebę realizacji programów ochrony powietrza w obu strefach oceny jakości powietrza w województwie łódzkim, ze względu na kryteria ochrony zdrowia: pył PM₁₀ (24- godzinny), pył PM_{2,5} (rok), B(a)P w pyłe PM₁₀ (rok) oraz ochrony roślin: ozon (AOT40-R5 śr. z 5 lat). W gminie Rawa Mazowiecka działania ochronne są wymagane ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Ponadto w gminie stwierdzono konieczność realizacji działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego ozonu przyziemnego.

W związku z powyższym gmina Rawa Mazowiecka jest objęta: *Programem ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz Programem ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀.*

Nie mniej jednak jakość powietrza w gminie Rawa Mazowiecka, ze względu na jej rolniczy i leśny charakter, niski stopień antropopresji środowiska, brak znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń, przy występowaniu źródeł zanieczyszczeń (zarówno w granicach gminy, jak w jej najbliższym sąsiedztwie) oceniana jest jako dobra, ale wymagające działań ochronnych głównie w sąsiedztwie dróg o najwyższym natężeniu ruchu komunikacyjnego oraz w obszarach najintensywniej zabudowanych. Gmina charakteryzuje się stosunkowo małym udziałem emisji zanieczyszczeń do atmosfery, ze względu na znikomy udział znaczących emitorów zanieczyszczeń tj. zakładów produkcyjnych. Głównym lokalnym źródłem zanieczyszczeń są domy ogrzewane indywidualnie oraz drogi o znacznym natężeniu ruchu. Lokalnie na stan jakości powietrza w gminie ma głównie skala działalności rolniczej. Większe zakłady produkcyjne i hodowlane okresowo stanowią emitery zakłóceń powietrza, związanego z oddziaływaniem akustycznym jak i odorowym. Lokalizacja poszczególnych zakładów w gminie w granicach obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz w znacznym oddaleniu od skupisk zabudowy wiejskiej, nie stanowi problemy ochrony środowiska.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy dotyczące konieczności uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji, poprzez stosowanie proekologicznych systemów grzewczych. Ponadto zawiera ustalenia w zakresie redukcji emisji z transportu m.in. w zakresie realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu oraz ograniczające rozwój zabudowy wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych. Analizowana polityka przestrzenna nie przewiduje w obszarze gminy lokalizacji znaczących emitorów zanieczyszczeń. Przyszłe kierunki zagospodarowania gminy nie stanowią ram do powstania znaczących negatywnych oddziaływań na stan jakości powietrza, w tym na stan ozonu przyziemnego.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami ochrony powietrza atmosferycznego, wyznaczonymi na poziomie krajowym i regionalnym.

3.4. Przeciwdziałanie i łagodzenie zmian klimatu

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przestrogi – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wymagać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognozą na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Główne dokumenty unijne tj. *Biała Księga – Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania* (COM Biała Księga 2009), *Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu* (COM 0216 final, 2016), *Porozumienie paryskie* (Porozumienie paryskie – Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, 2016) mają swoje odzwierciedlenie w polityce krajowej tj. strategiach i działaniach wdrażających, z czego do głównych należą: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany

klimate do 2020 r. z perspektywą do 2030 r. (SPA, 2013), w której wskazano cele i kierunki działań adaptacyjnych dla najbardziej wrażliwych sektorów: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo oraz transport. Wskazano w nim znaczenie miast w procesach adaptacyjnych ze względu na ich wrażliwość na zmiany klimatyczne. Krajowa Polityka Miejska do 2023 r. (2015) obliguje samorządy gminne do uwzględniania w swoich działaniach na rzecz ochrony środowiska naturalnego długofalowych korelacji przyrodniczych oraz idei błękitno-zielonej infrastruktury.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Rawa Mazowiecka zawiera ustalenia proekologicznego, w zakresie gospodarki lokalnej. Stanowi obszar niewielkiego lokalnego zużycia energii. W kierunkach rozwoju dla gminy wskazują się dążenie do wprowadzania zrównoważonego rolnictwa opartego na praktykach uwzględniających potrzeby ochrony środowiska i zasobów naturalnych przy realizacji rosnących celów produkcyjnych z wykorzystaniem możliwości stwarzanych przez rozwój techniczny. Wskazują się również konieczność dążenia do rozpowszechnienia nowych źródeł energii w gospodarstwach rolnych i domowych, wykorzystujących ją bezpośrednio na własne potrzeby - instalacji na odnawialne źródła energii, takie jak m.in. Kotły na biomasę, mikro-biogazownie, małe turbiny wiatrowe oraz panele fotowoltaiczne. Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka - na zasadzie synergii z politykami obszarów sąsiednich, województwa i kraju - wpisuje się w działania globalne na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

3.5. Ochrona wód i przeciwdziałanie skutkom suszy

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działów unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. „Ramowa dyrektywa wodna (RDW³)”. Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także łądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,
3. podejmowane przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalono na mocy art. 4 Ramowej dyrektywy wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz*

³ Kieruje się ona ekologicznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni.

sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

→ Analizę celów środowiskowych wskazanych dla poszczególnych jednostek objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne - zwraca punkt 4.2. niniejszej prognozy dotyczący Analiza stanu środowiska.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne ustalenia m.in. Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt Studium gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia granice JCW oraz zawiera wytyczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, działań wspomagających ich ochronę ilościową i jakościową. W części uwarunkowań diagnozuje stan zasobów wodnych w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami. Uwzględnia ujęcia wód podziemnych, w tym o udokumentowanych zasobach.

Obszar gminy Rawa Mazowiecka zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Ostry Kraj, jest zlokalizowany:

- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p = 1,0\%$);
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p = 10,0\%$).

Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są: Plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz Plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach jest odpowiedzialny Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej natomiast za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych są odpowiedzialni dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Gmina Rawa Mazowiecka położona jest w regionie wodnym Środkowej Wisły, w zlewni bilansowej Bzury. Obszar gminy jest odwadniany przez Rawkę, Białkę, Rylkę i Krzemionkę (rzeki przepływają przez teren

gminy) oraz Skierniewkę (poza granicami gminy). W dolinach rzecznych miejscami występują obszary podmokłe i zabagnione. Dla regionu wodnego Środkowej Wisły nie sporządzono Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka w swoich założeniach rozwoju przestrzennego - kierunkach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia zadania związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy. Zasady ochrony przyrody i środowiska określone w niniejszym dokumencie uwzględniają konieczność m.in. ochrony i modernizacji systemów melioracji, realizację małej retencji wodnej, ochronę terenów podmokłych, mokradł, łąk, ochronę i uzupełniania zadrzewień przydrożnych, ochronę strefy buforowej cieków, prowadzące do zwiększenia retencji wodnej zarówno terenów rolniczych jak i leśnych.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami związanymi z przeciwdziałaniem skutkom suszy.

3.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przede wszystkim ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwianie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów.

Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 określa:

▪ **W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:**

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zmniejszenie ilości powstających odpadów,
2. zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji),
3. doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
4. zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),
5. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,

6. zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zbieranych,
7. zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia,
8. ograniczenie liczmy miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych,
9. utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi,
10. należyte monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumieni odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania,
11. zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6MJ/kg s.m.) od 1 stycznia 2016 r.,
12. kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

1. kontynuowanie dążenia do wskazanych celów na lata 2016 – 2022,
 2. doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami: do 2025 r. recyklingowi powinny być poddawane 60% odpadów komunalnych.
- **W zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi**

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. likwidacja urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

1. dalsza likwidacja urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³

W zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych w ujęciu regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów (w celu dążenia do przestrzegania w pełni zasady bliskości),
2. podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), co dodatkowo spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

W zakresie gospodarki zużytymi bateriami i akumulatorami:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorstw na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami,
2. osiągnięcie w 2016 r. w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzanych baterii i akumulatorów przenośnych.

W zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorstw na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze ZSEiE,
2. ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEiE.

W zakresie gospodarki pojazdami wycofanymi z eksploatacji:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku na poziomie odpowiednio: 95% i 85%,
2. ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i zagospodarowywania pojazdów wycofanych z eksploatacji (w tym zwiększenie liczby pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu).

W zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2031”.

W zakresie gospodarki olejami odpadowymi:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych,
2. dążenie do zwiększenia masy zbieranych olejów odpadowych,
3. monitorowanie sytuacji w zakresie gospodarowania olejami odpadowymi, połączone z dążeniem do utrzymania poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%,
4. w przypadku preparatów smarowych wzrost poziomów recyklingu na poziomie 35% oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50% w 2020 r.,
5. zapewnienie selektywnego zbierania i odzysku olejów odpadowych.

W zakresie gospodarki przeterminowanymi środkami ochrony roślin:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

dalsze kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Na poziomie lokalnym możliwe są działania związane z ukształtowaniem sprawnego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem wojewódzkim. Studium gminy Rawa Mazowiecka określa gminny system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów.

3.7. Cele ochrony środowiska gminy Rawa Mazowiecka

Gmina Rawa Mazowiecka nie posiada aktualnego Programu Ochrony Środowiska, wobec czego w niniejszej analizie odniesiono się do „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2021-2024”, przyjętym przez Radę Powiatu Rawskiego w Rawie Mazowieckiej w dniu 29 stycznia 2021 r. W ww. dokumencie wskazano cele, obszary interwencji, kierunki oraz zadania:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Poprawa jakości powietrza,
 - Poprawa efektywności energetycznej:
 - ✓ Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych,
 - ✓ Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)
 - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych:
 - ✓ Budowa i przebudowa dróg powiatowych oraz opracowanie dokumentacji projektowej

2. Ochrona przed hałasem:

- Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem;
 - Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas:
 - ✓ Likwidacja istniejących uciążliwości hałasów instalacyjnych, przez wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu,
 - ✓ Ocena stanu klimatu akustycznego przy drogach publicznych,
 - ✓ Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed nadmiernym hałasem
 - ✓ Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych,

3. Ochrona przed promieniowaniem

- Ochrona przez ponadnormatywnym promieniowaniem
 - Ograniczanie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych:
 - ✓ Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku,
 - ✓ Przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne,
 - ✓ Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa).

4. Gospodarowanie wodami

- Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania;
 - Zapewnienie dobrej jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz ograniczenie ich zużycia:
 - ✓ Ograniczenie zużycia wody w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody),
 - ✓ Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz poboru wód,
 - ✓ Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód,

- ✓ Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą
 - Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego:
 - ✓ Utrzymanie budowli przeciwpowodziowych,
 - ✓ Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne,
 - ✓ Realizacja zadań przez Spółki Wodne.
- 5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
 - Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu,
 - ✓ Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu rawskiego do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę,
 - ✓ Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
 - ✓ Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu rawskiego do zbiorczego systemu zbierania ścieków komunalnych,
 - ✓ Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych, w tym zgodnie z KPOŚK,
 - ✓ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie
- 6. Zasoby geologiczne
 - Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
 - Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych
 - ✓ Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli
- 7. Gleby
 - Ochrona i właściwe użytkowanie gleb
 - Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb
 - ✓ Uzgadnianie warunków wykonania rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych przez podmioty zobowiązane,
 - ✓ Monitoring jakości gleb na terenie powiatu rawskiego.
- 8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami
 - Racjonalna gospodarka odpadami
 - ✓ Kontrola przestrzegania warunków określonych w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów,
 - ✓ Realizacja krajowego i gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - ✓ Zadania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów.
 - Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami

- ✓ Modernizacja, budowa punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych,
- ✓ Rozbudowa instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- ✓ Modernizacja i rozbudowa linii do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych,
- ✓ Monitoring składowisk odpadów, w tym zamknięte lub zrekultywowane.

9. Zasoby przyrodnicze i ochrona lasów

- Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej
 - Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem
 - ✓ Nadzór nad realizacją planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000
 - ✓ Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000),
 - ✓ Opracowanie baz danych informacji o zasobach przyrodniczych,
 - ✓ Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach,
 - Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków
 - ✓ Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną
- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
 - Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
 - ✓ Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa,
 - ✓ Utrzymanie obszarów lasów wdrażających proekologiczne zasady gospodarowania,
 - ✓ Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną.

10. Zagrożenia poważnymi awariami

- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia
 - Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
 - ✓ Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych,
 - ✓ Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku,
 - ✓ Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię,
 - ✓ Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Reagowania Kryzysowego,
 - ✓ Zakup specjalistycznego sprzętu służącego do usuwania skutków awarii i nadzwyczajnych zdarzeń,

11. Edukacja ekologiczna

- Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności powiatu rawskiego
 - Wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczności powiatu rawskiego
 - ✓ Wdrażanie i wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu rawskiego,
 - ✓ Włączanie placówek oświatowych w regionalne, ogólnopolskie i międzynarodowe programy edukacyjne.

Sposób uwzględnienia w analizowanym dokumencie:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Projekt zawiera analizę możliwych zagrożeń (źródeł zanieczyszczeń) dla jakości powietrza, zawiera cele środowiskowe dotyczące standardów jakości powietrza oraz ustalenia dotyczące propagowania rozwoju energii odnawialnej w obszarze gminy. Ochrona jakości klimatu i jakości powietrza stanowi jednak zadanie sektorowe, niemające bezpośredniego przełożenia na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

2. Ochrona przed hałasem

- Projekt Studium uwzględnia lokalizację i przebieg infrastruktury technicznej będącej źródłem oddziaływania akustycznego (głównymi emitorami jest ruch pojazdów spalinowych) dokonując podziału funkcjonalno-przestrzennego z uwzględnieniem jego wpływu. Ponadto projekt zawiera zasady ochrony przed hałasem komunikacyjnym wskazując proponowane rozwiązania wdrażane na późniejszych etapach tj. projektowym i realizacyjnym.

3. Ochrona przed promieniowaniem

- Projekt Studium uwzględnia lokalizację i przebieg infrastruktury technicznej będącej źródłem oddziaływania elektromagnetycznego, zawiera ustalenia dotyczące ochrony terenów przed tym oddziaływaniem - do uwzględnienia w planowaniu miejscowym oraz ustalenia dotyczące możliwości rozbudowy sieci infrastrukturalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

4. Gospodarowanie wodami

- Projekt wskazuje do zachowania doliny denudacyjne cieków oraz poprzez kształtowanie kierunków rozwoju ogranicza negatywny wpływ rozwoju zabudowy m.in. na stan jakości wód. Projekt zawiera również analizę stanu infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz przedstawia kierunki jej rozwoju. Projekt ujawnia również obszary szczególnego zagrożenia powodzią i uwzględnia je w projektowanym podziale funkcjonalno-przestrzennym gminy.

5. Gospodarka wodno-ściekowa:

- Projekt zawiera również analizę stanu infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz przedstawia kierunki jej rozwoju.

6. Zasoby geologiczne

- Projekt studium uwzględnia wszystkie udokumentowane kopaliny oraz udokumentowany zbiornik wód podziemnych określając m.in. politykę gminy w zakresie kierunku ochrony zasobów wodnych. Uwzględnia również obszary i tereny górnicze z aktualnymi koncesjami, wskazując jednocześnie możliwość ich dalszej eksploatacji. Wskazane kierunki rozwoju gminy wykluczają możliwość zagospodarowania złóż kopaliny w sposób ograniczający możliwość ich eksploatacji. Ponadto w projekcie wskazano obszary perspektywiczne – w których kopaliny mogą występować.

7. Gleby

- Projekt studium ujawnia tereny gleb chronionych klas bonitacyjnych (na terenie gminy Rawa Mazowiecka występują gleby klasy III) utrzymując ich dotychczasowy kierunek zagospodarowania. Studium wskazuje również obszary nagromadzenia gleb pochodzenia organicznego. Zawarta w projekcie studium polityka kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej sprzyja jej dalszemu wykorzystaniu na cele produkcji rolniczej (w tym dalszego rozwoju gospodarstw rolnych).

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Projekt zawiera cele polityki przestrzennej w zakresie systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem regionalnym, w tym również w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz odpadów niebezpiecznych (m. in. azbest).

9. Zasoby przyrodnicze i ochrona lasów

- Projekt uwzględnia obiekty i obszary objęte ochroną, wskazuje lokalny system przyrodniczy gminy, w tym powiązania ekologiczne, określa zasady ochrony przed przekształceniami zasobów przyrody ożywionej, uwzględnia lasy jako element systemu przyrodniczego gminy, wymagający ochrony i racjonalnej gospodarki zasobem. Ponadto projekt wskazuje obszary utrzymania i rozwoju zieleni urządzonej oraz wskazuje przebieg szlaków turystycznych. Polityka przestrzenna zawiera również lokalną politykę zalesień terenów porolnych. Projekt uwzględnia również lasy z podziałem na państwowe oraz prywatne.

10. Zagrożenia poważnymi awariami

- Projekt uwzględnia rozwój ochrony bezpieczeństwa publicznego. Projekt studium wskazuje obszary lokalizacji terenów przemysłowych z uwzględnieniem warunków środowiska naturalnego, umożliwiając w ten sposób rozwój gospodarczy obszaru z minimalizacją negatywnych skutków dla cennych elementów środowiska naturalnego przez ciągłą założenia strategii krótkoterminowej.

11. Edukacja ekologiczna

- Projekt studium określa zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wskazując na proekologiczne rozwiązania i zrównoważoną gospodarkę rolną. Projekt dopuszcza również rozwój odnawialnych źródeł energii w tym m.in. farm fotowoltaicznych.

Podsumowując analizę zawartą powyżej można stwierdzić, że projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rawa Mazowiecka posiada powiązania z obszarami interwencji dotyczącymi ochrony środowiska określonymi dla powiatu rawskiego. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2021-2024, przyjętym przez Radę Powiatu Rawskiego w Rawie Mazowieckiej w dniu 29 stycznia 2021 r.

3.8. Cele ochrony środowiska w obszarach objętych formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Rawa Mazowiecka występują formy ochrony przyrody (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), którymi są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowicki z Doliną Środkowej Rawki,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki,
- Obszar NATURA 2000 Dolina Rawki (PLH1000015),
- Rezerwat przyrody „Rawka”,
- Użytek ekologiczny – „Bagno Śródleśne”,
- Pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowicki z Doliną Środkowej Rawki -utworzony na mocy uchwały nr XIV/93/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Skierniewicach z dnia 26 września 1986 r. w sprawie utworzenia Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i obszarów krajobrazu chronionego (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 1986 r. Nr 5 poz. 126). Rozporządzeniem nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28 lipca 1997 r. wyznaczono ponownie obszar Chronionego krajobrazu. Obszar posiada powierzchnię ok. 66 500 ha, stanowi w 70 % lasy, obejmujący tereny gmin: Biała Rawska, Bolimów, Jaktorów, Kowiesy, Mszczonów, Nieborów, Nowy Kawęczyn, Puszcza Mariańska, Radziejowice, Rawa Mazowiecka, Wiskitki. Na terenie Obszaru znajdują się liczne szlaki turystyczne. Na polanach parku rosną dość rzadkie rośliny łąkowe, do których można zaliczyć: starodub łąkowy, mieczyk dachówkowaty, goryczkę wąskolistną oraz goździki kosmate pyszne i piaskowe.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bolimowsko – Radziejowickiego z Doliną Środkowej Rawki” obowiązuje 6 zakazów:

- lokalizowania i budowy obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska,
- lokalizowania, budowy i rozbudowy obiektów naruszających walory krajobrazowe środowiska,
- osuszania torfowisk, mokradeł i oczek wodnych na gruntach ornych, leśnych i nieużytkach,
- lokalizowania obiektów i urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem kąpielisk, przystani, pomostów i hangarów na sprzęt wodny w odległości mniejszej niż 60m od linii brzegowej wód powierzchniowych,
- lokalizowania urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem parkingów na terenach leśnych oraz w odległości mniejszej niż 60m od granicy lasu,
- zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne na terenie Wydm Międzyborowskich (dot. terenu na północ od linii kolejowej Skierniewice-Warszawa).

Polityka przestrzenna, w zakresie swoich właściwości, uwzględnia zakazy obowiązujące w Obszarze Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowickiego z Doliną Środkowej Rawki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki - utworzony na mocy uchwały nr XIV/93/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Skierniewicach z dnia 26 września 1986 r. w sprawie utworzenia Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i obszarów krajobrazu chronionego (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 1986 r. Nr 5 poz. 126). Rozporządzeniem nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28 lipca 1997 r. wyznaczono ponownie obszar Chronionego krajobrazu. Obszar położony jest w całości w dorzeczu Rawki, obejmuje tereny źródłiskowe na granicy Wysoczyzny Skierniewickiej i Wysoczyzny Rawskiej na południe od Rawy Mazowieckiej, o powierzchni ok. 8400 ha, na obszarach gmin: Głuchów Jeżów, Rawa Mazowiecka, Rogów. Obszar leży w mezoregionach: Wzniesienia Łódzkie i Wysoczyzna Rawska. O walorach krajobrazowych świadczą tutaj kompleksy stawów rybnych, kompleksy leśne w okolicach Głuchowa oraz Boguszyca, zróżnicowana rzeźba terenu, korzystna mozaika terenów leśnych, łąk i gruntów rolnych.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Górnej Rawki” obowiązuje 6 zakazów:

- lokalizowania i budowy obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska,
- lokalizowania, budowy i rozbudowy obiektów naruszających walory krajobrazowe środowiska,
- osuszania torfowisk, mokradeł i oczek wodnych na gruntach ornych, leśnych i nieużytkach,
- lokalizowania obiektów i urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem kąpielisk, przystani, pomostów i hangarów na sprzęt wodny w odległości mniejszej niż 60m od linii brzegowej wód powierzchniowych,
- lokalizowania urządzeń o charakterze turystyczno-wypoczynkowym za wyjątkiem parkingów na terenach leśnych oraz w odległości mniejszej niż 60m od granicy lasu,
- zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne na terenie Wydm Międzyborowskich (dot. terenu na północ od linii kolejowej Skierniewice-Warszawa).

Polityka przestrzenna, w zakresie swoich właściwości, uwzględnia zakazy obowiązujące w Obszarze Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki.

Obszar NATURA 2000 - dyrektywa siedliskowa – Dolina Rawki (PLH1000015) - ustanowiony decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficznych (notyfikowana jako dokument nr C(2008)8039(2009/93/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 43 str.

63). Jest obszarem specjalnej ochrony siedlisk, Typ Ostoi B (Dyrektywa Siedliskowa). Obejmują część doliny rzeki Rawki – od Żydomic, została objęta obszarem specjalnej ochrony siedlisk, o powierzchni ok. 2525,38 ha. W dolinie rzeki Rawki występują gleby bagienne, mułowo-bagienne, torfowe i murszowe. Na siedliska składają się zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, torfowiska, bory i lasy bagienne, liczne łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Dolina Rawki jest ważnym miejscem lęgu dla wielu ptaków m. in. błotniak, muchołówka, jarząbek, zimorodek, bociana biały i czarny. Gatunki ściśle związane z krajobrazem wodnym rzeki Rawki jest bóbr, wydra, kumak nizinny oraz traszka grzebieniasta

Na jego terenie, obowiązują przepisy odrębne - *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 (wraz z jego późniejszymi zmianami). Plan zadań ochronnych stanowi akt prawa miejscowego.*

Rezerwat przyrody „Rawka” - ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. 1983 r. Nr 39, poz. 230). Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Rawka” (wraz z późniejszymi zmianami). Rezerwat stanowi obszar o powierzchni 562,06 ha (wyłącznie fragment znajduje się na terenie gminy Rawa Mazowiecka). Stanowi rezerwat krajobrazowy, wodny o typie ochronnym biocenotycznym i fizjocenotycznym. Położona w obrębie rezerwatu rzeka Rawka jest największym, prawobrzeżnym dopływem Bzury. Głównym celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Użytki ekologiczne (3 szt.) tzn. obszary będące pozostałością ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych: wyodrębniono użytki ekologiczne będące pastwiskami, łąkami oraz bagnami występującymi w północnej części gminy na terenach lasów państwowych. Zestawienie użytków ekologicznych zawiera tabela poniżej.

Tab. 2. Wykaz i ogólna charakterystyka użytków ekologicznych

Powierzchnia [ha]	Obręb ewidencyjny	Data ustanowienia	Podstawa prawna	Rodzaj
0,5	Żydomic	22.02.1997 r.	Rozporządzenie Nr 2 Wojewody Skierniewickiego z 15.01.1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 07.02.1997 r. Nr 1, poz. 2)	bagno
0,95	Podlas	22.02.1997 r.	Rozporządzenie Nr 2 Wojewody Skierniewickiego z 15.01.1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 07.02.1997 r. Nr 1, poz. 2)	bagno
0,79	Żydomic	22.02.1997 r.	Rozporządzenie Nr 2 Wojewody Skierniewickiego z 15.01.1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 07.02.1997 r. Nr 1, poz. 2)	bagno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ.

Pomniki przyrody (9 pomników: 3 wieloobiektowe oraz 6 jednoobiektowych) zlokalizowane w miejscowościach: Boguszyce, Kurzeszyn Stary, Julianów, Konopnica, Żydymice. Łączna suma drzew objęta pomnikami przyrody wynosi 231 drzew, z czego najwięcej występuje odmiany lipy drobnolistnej, dębu szypułkowego oraz robinii akacjowej. W miejscowości Konopnica oraz Żydymice występują aleje lipowe rozmieszczone wzdłuż drogi, obie aleje stanowią oddzielne pomniki **przyrody**.

Tab. 3. Ogólna charakterystyka Pomników przyrody na terenie gminy Rawa Mazowiecka

Lp.	Podstawa prawna	Miejscowość	Ilość drzew	Typ
1.	Zarządzenie Nr 6 Wojewody Skierniewickiego z dnia 03 marca 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego, dn. 17.03.1990 r. Nr 3, poz. 65)	Boguszyce	1 (Kasztanowiec zwyczajny)	Jednoobiektowy
2.	Zarządzenie Nr 6 Wojewody Skierniewickiego z dnia 03 marca 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego, dn. 17.03.1990 r. Nr 3, poz. 65)	Boguszyce	1 (Kasztanowiec zwyczajny)	Jednoobiektowy
3.	Zarządzenie Nr 6 Wojewody Skierniewickiego z dnia 03 marca 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego, dn. 17.03.1990 r. Nr 3, poz. 65)	Boguszyce	1 (Dąb szypułkowy)	Jednoobiektowy
4.	Decyzja Dyrektor Wydziału OśiGW	Kurzeszyn Stary	1 (Lipa drobnolistna)	Jednoobiektowy
	Uchwała nr VIII.46.19 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie pomników przyrody na cmentarzu parafialnym w miejscowości Kurzeszyn (Dz. Urz. Z 2019 r. poz. 3162)			
5.	Decyzja Dyrektor Wydziału OśiGW	Kurzeszyn Stary	1 (Klon pospolity)	Jednoobiektowy
	Uchwała nr VIII.46.19 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie pomników przyrody na cmentarzu parafialnym w miejscowości Kurzeszyn (Dz. Urz. Z 2019 r. poz. 3162)			
6.	Decyzja Dyrektor Wydziału OśiGW	Kurzeszyn Stary	1 (Lipa drobnolistna)	Jednoobiektowy
	Uchwała nr VIII.46.19 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie pomników przyrody na cmentarzu parafialnym w miejscowości Kurzeszyn (Dz. Urz. Z 2019 r. poz. 3162)			

Lp.	Podstawa prawna	Miejscowość	Ilość drzew	Typ
7.	Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Skierniewickiego z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego, dn. 26.05.1998 r. Nr 9, poz. 74)	Julianów	10 (Dąb szypułkowy)	Wieloobiektowy
	Uchwała Nr XXXIX/217/14 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie uzgodnienia prac na potrzeby ochrony przyrody drzewostanu rosnącego w miejscowości Julianów			
8.	Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Skierniewickiego z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, dn. 18.08.1997 r. Nr 16, poz. 96)	Konopnica	99 (w tym 11 Robinia akacjowa, 2 Kasztanowiec zwyczajny oraz 86 Lipa drobnolistna)	Wieloobiektowy
	UCHWAŁA NR XLII.269.18 RADY GMINY RAWA MAZOWIECKA z dnia 15 czerwca 2018 r. w sprawie pomnika przyrody Alei Lipowej w Konopnicy			
9.	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Skierniewickiego z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, dn. 18.08.1997 r. Nr 16, poz. 97)	Żydowice	116 (Lipa drobnolistna)	Wieloobiektowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ.

Zgodnie z ww. ustawą na terenach niezabudowanych, jeżeli to nie stanowi zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. W stosunku do pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo - krajobrazowych mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce leśnej, wodnej lub rybkiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,

- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierząt oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Powyższe zakazy nie dotyczą prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

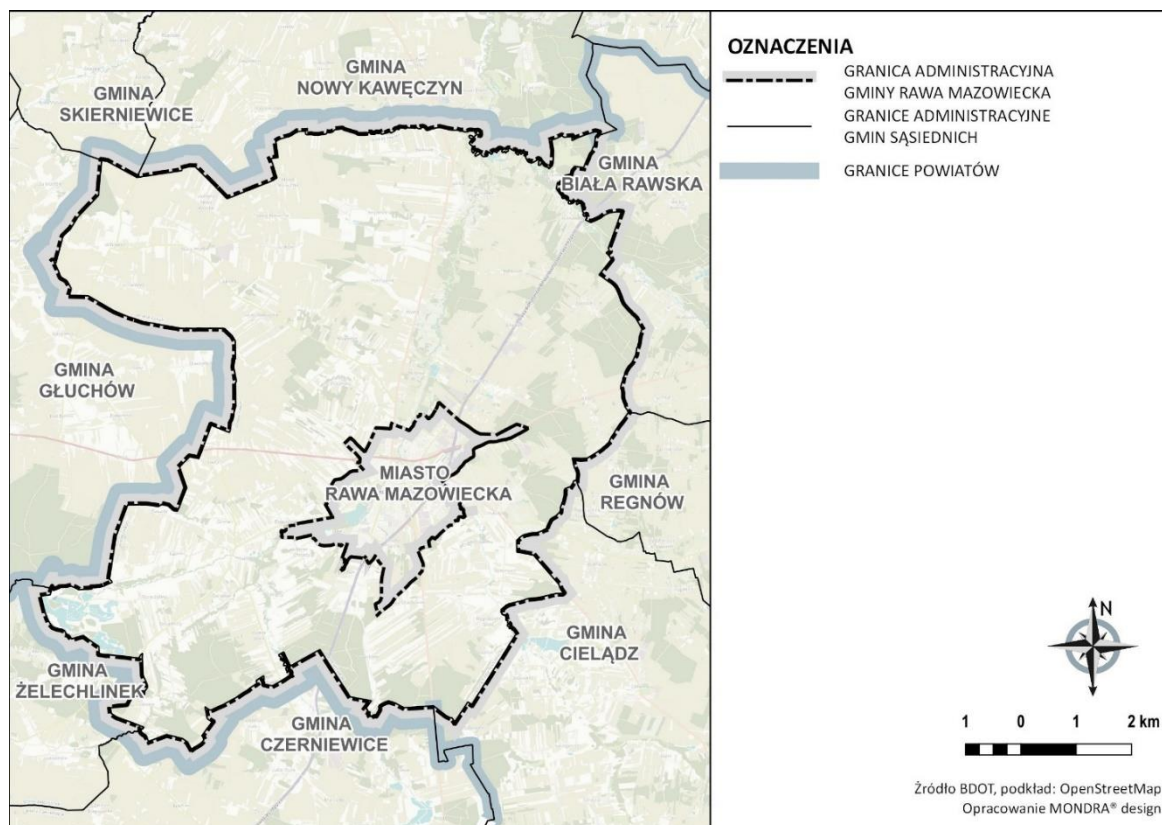
Polityka przestrzenna, w zakresie swoich właściwości, uwzględnia cele ochrony w ustanowionych formach ochrony przyrody i nie ingeruje w przedmiot oraz cel ich ochrony.

4. ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU DOKUMENTU PLANISTYCZNEGO

4.1. Położenie geograficzne

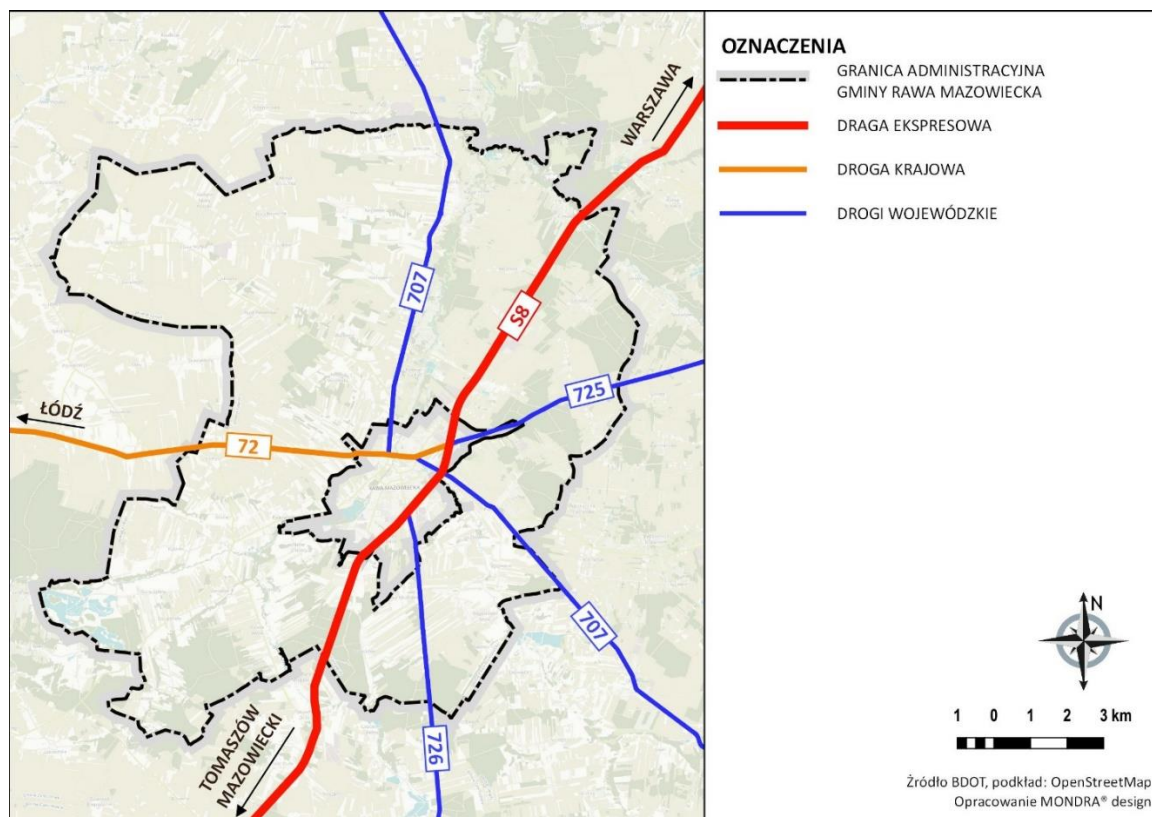
Gmina Rawa Mazowiecka jest położona we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie rawskim, z siedzibą powiatu w mieście Rawa Mazowiecka. Jest ona jedną z siedmiu gmin powiatu rawskiego (jedną z pięciu gmin wiejskich). Do powiatu rawskiego przynależą dwa miasta: Rawa Mazowiecka (gmina miejska) i Biała Rawska (gmina miejsko-wiejska). Gmina wiejska Rawa Mazowiecka graniczy od północy z gminą Nowy Kawęczyn (powiat skierniewicki), od zachodu z gminą Głuchów (powiat skierniewicki) i Żelechlinek (powiat tomaszowski), od południa z gminą Czerniewice (powiat tomaszowski) oraz od wschodu z gminą Biała Rawska, Regnów i Cielądz (powiat rawski).

Położenie komunikacyjne gminy Rawa Mazowiecka jest dobre. Przez teren gminy przebiega jedna droga ekspresowa S8 (Warszawa – Wrocław), droga krajowa Nr 72 (relacji Łódź – Rawa Mazowiecka), trzy drogi wojewódzkie: Nr 707 (relacji Skierniewice – Rawa Mazowiecka – Nowe Miasto Nad Pilicą), 725 (relacji Rawa Mazowiecka – Biała Rawska – Bielsk Duży), Nr 726 (relacji Rawa Mazowiecka – Inowódz – Opoczno – Żarnów) oraz drogi powiatowe i gminne.

Ryc. 2. Położenie administracyjne

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 3. Powiązania komunikacyjne – położenie w odniesieniu do dróg krajowych i wojewódzkich

Źródło: opracowanie własne.

4.2. Istniejący stan środowiska – charakterystyka komponentów środowiska i poziom ich wykorzystania w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru

4.2.1. Budowa geologiczna

Teren Gminy Rawa Mazowiecka stanowi wysoczyznę polodowcową, na znacznych obszarach płaską, a w miejscach nagromadzenia form akumulacyjnych, łagodnie pofalowaną. Rozcięty jest dolinami Rawki i jej prawych dopływów —Rawki i Rylki. W obszarze wyróżnić można następujące główne jednostki geomorfologiczne: wysoczyznę morenową (polodowcową), równiny sandrowe oraz doliny. Na terenie gminy Rawa Mazowiecka dominującą rolę w budowie geologicznej odgrywają utwory jurajskie, kredowe i czwartorzędowe.

Opis budowy geologicznej obszaru opracowano na podstawie objaśnień do szczegółowej mapy geologicznej Polski – arkusze: 631 Rawa Mazowiecka, 630 Głuchów 593 Skierniewice, 594 Wola Pękoszewska, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1992.

Tektonika

Gmina Rawa Mazowiecka znajduje się na platformie paleozoicznej, w niewielkiej odległości od strefy Teisseyre’a Tornquista (strefa T–T), czyli „szwu” łączącego ją z platformą wschodnioeuropejską o prekambryjskim podłożu. Podstawową rolę w kształtowaniu budowy geologicznej opisywanego obszaru odegrała tektonika ekstensyjna, w wyniku której od schyłku wczesnego permu do mastrychtu podłoże basenu sedymentacyjnego wzdłuż krawędzi platformy obniżało się, a na pograniczu kredy i paleogenu miały miejsce ruchy wypiętrzające. Równoległe do osi głównych struktur powstawały uskoki i fleksuralne zrzućty synsedymmentacyjne powodujące obniżanie się podłoża basenu sedymentacyjnego w kierunku jego osi. Ruchy wypiętrzające w bruzdzie środkowopolskiej doprowadziły do inwersji tektonicznej tj. powstania wału środkowopolskiego i niecek po jego dwóch stronach: po stronie wschodniej: brzeżnej, po stronie zachodniej: szczecińsko-tódzko-miechowskiej. Obszar gminy znajduje się na wale środkowopolskim (kujawsko-pomorskim).

Stratygrafia

Osady czwartorzędowe pokrywają cały obszar gminy, a ich miąższość wykazuje zróżnicowanie regionalne, co ma związek z powierzchnią mezozoiku i tektoniką. Średnio można przyjąć, że wynosi ona 10 – 84 m. Osady czwartorzędowe reprezentowane są przez utwory lodowcowe, wodnolodowcowe, eoliczne, pochodzenia rzeczno-roślinnego.

Utworami dominującymi z okresu czwartorzędu są piaski, mułki, żwiry, gliny zwałowych (głównie w części północnej). W części południowej (wschodniej i zachodniej) dominują natomiast piaski i żwiry wodnolodowcowe.

Osady holocenijskie reprezentowane są w postaci piasków, namułów i torfów. Piaski rzeczne występują we wszystkich większych dolinach rzecznych. Budują one obecnie tarasy nadzalewowe rzeki Rawki i Krzemionki czy Rylki oraz tarasy zalewowe pozostałych cieków. Namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych budują różnorodne osady piaszczysto – mułowe, przy czym ich miąższość nie przekracza 2-4 m. Torfy na terenie gminy Rawa Mazowiecka występują lokalnie powyżej Miasta Rawa Mazowiecka.

4.2.2. Miejsca lokalizacji złóż kopalin oraz działalność górnicza

Na powierzchni gminy występują udokumentowane liczne złoża kruszywa naturalnego. Kopalinę stanowią czwartorzędowe piaski oraz piaski ze żwirem. Genetycznie udokumentowane utwory stanowiące złoża

występują w osadach moreny czołowej. Złoża na terenie gminy koncentrują się w rejonie Wołuczy oraz pomiędzy miejscowością Wojska Stara i Linków, a także w rejonie miejscowości Dziurdzioły.

Udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie prawnej na podstawie ustawy z 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystywaniu, w tym kopalin towarzyszących. Na terenie gminy Rawa Mazowiecka występują złoża kopalin pospolitych w postaci kruszywa naturalnego reprezentowanego przez piaski oraz piaski ze żwirem. Kierunkiem głównym wykorzystania zasobów jest budownictwo i drogownictwo. Złożami konfliktowymi są złoża Kurzeszyn, Kolonia Wołucza I, Kolonia Wołucza (klasa B), ze względu na położenie na obszarze Bolimowskiego Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

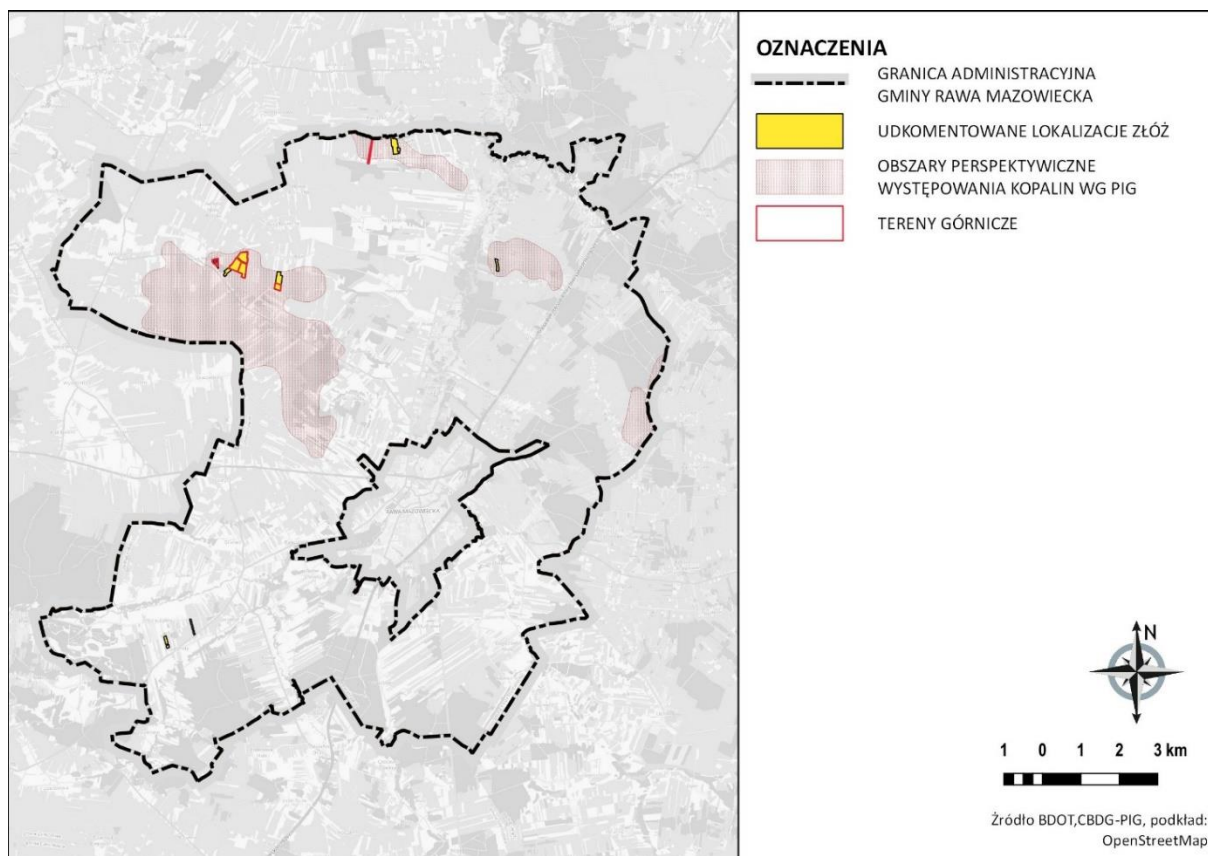
Wszystkie złoża z punktu widzenia ich ochrony zaliczono do klasy 4 – złóż powszechnych, licznie występujących i łatwo dostępnych. Z punktu widzenia ochrony środowiska wyłącznie złoża Kurzeszyn, Kolonia Wołucza I, Kolonia Wołucza udokumentowane na obszarze Bolimowskiego Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, uznane zostały za konfliktowe, w których eksploatację można podjąć po spełnieniu określonych wymagań. Pozostałe złoża zaliczono do małokonfliktowych, możliwych do zagospodarowania bez większych ograniczeń.

Przemysł wydobywczy w gminie nie jest rozwinięty. Wydobywane są obecnie kopaliny ze złóż: Linków, Wojska Stara II – p.A, Stara Wojska III, Linków III, Linków II, Wołucza. Działalność górnicza związana z wydobyciem i przetwórstwem kopalin jest prowadzona w siedmiu obszarach górniczych, których charakterystykę przedstawiono zgodnie z poniższą tabelą. Eksploatacja złóż kopalin odbywa się odkrywkowo, sposobem ciągłym, systemem wgłębnym. Są to wyrobiska suche. Nakład gromadzony na tymczasowych wyrobiskach powinien zostać wykorzystany do rekultywacji tych wyrobisk.

Tab. 4. Charakterystyka obszarów górniczych w gminie Rawa Mazowiecka

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Ważność koncesji	Nr w rejestrze
1.	Linków I	Linków	17.10.2025 r.	10-5/6/487
2.	Linków II	Linków, dz. 176/1; Staraj Wojska dz. 4, 5	31.01.2027 r.	10-5/6/570
3.	Wojska Stara II - Pole A	Wojska Stara	14.09.1999 r.	XXXVII/1/26
4.	Stara Wojska III	Stara Wojska, cz. Dz. 11	07.12.2027 r.	10-5/8/717
5.	Linków III Pole A	Linków, dz. 176/2	31.10.2037 r.	10-5/10/970/a
6.	Linków III Pole B	Linków, dz. 1	31.10.2037 r.	10-5/10/970/b
7.	Wołucza	Wołucza, dz. 33	03.01.2043	10-5/11/1100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego, Systemu gospodarki i ochrony bogactw mineralnych "MIDAS".

Ryc. 4. Udokumentowane złoża, działalność górnicza i perspektywy występowania kopalin
Źródło: opracowanie własne, na podstawie bazy danych centralnej bazy danych geologicznych CBDG, mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1: 50 000 Państwowego Instytutu Geologicznego.

4.2.3. Gleby

Gleby, z uwagi na swoją wielofunkcyjność w środowisku, są jednym z jego najważniejszych komponentów, decydującym o wielkości produkcji rolnej i leśnej.

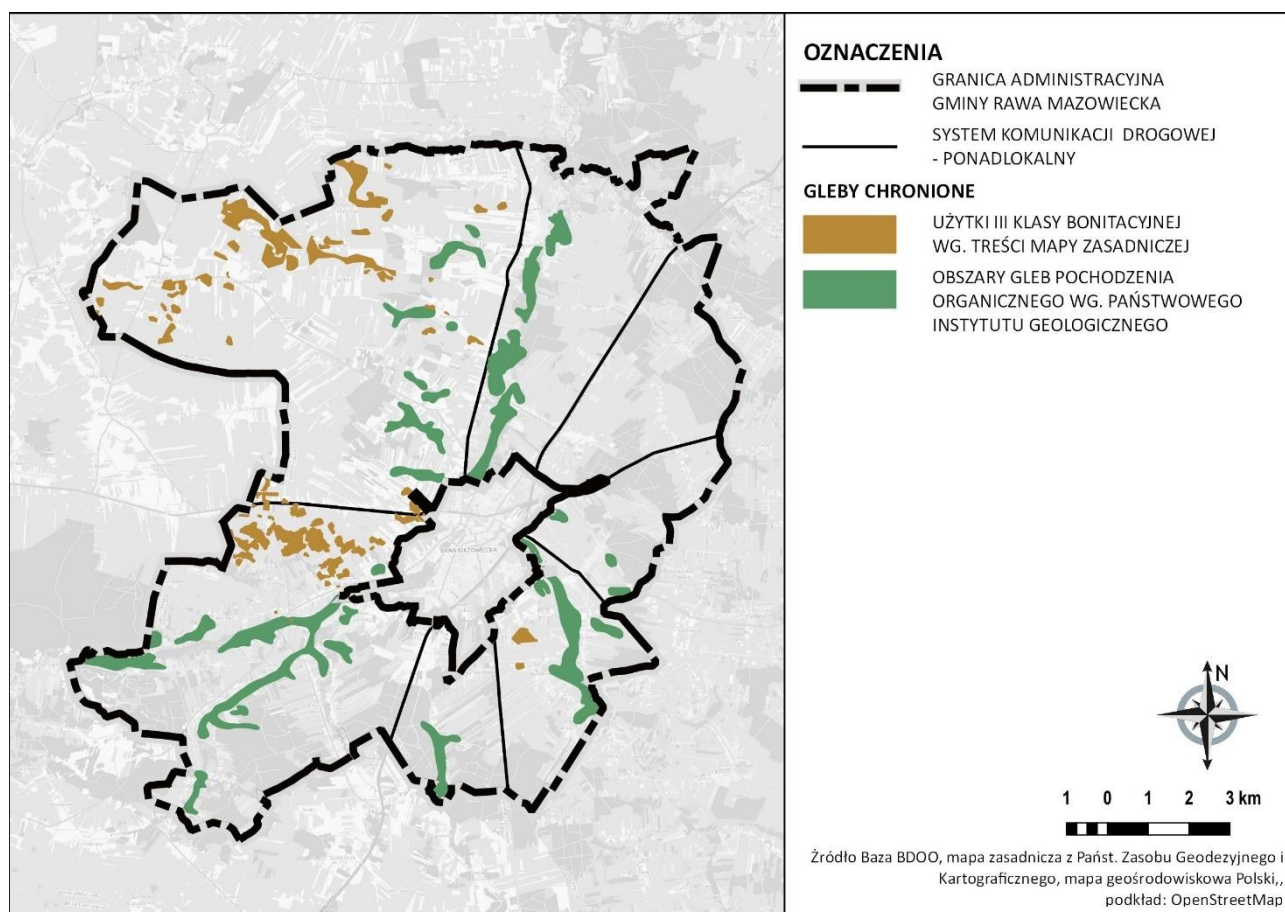
Gmina Rawa Mazowiecka charakteryzuje się niskim udziałem gleb klasy III i IV (łącznie prawie 24%), czyli gleb dobrych, średnio dobrych i średniej jakości. Gleby najlepszych klas bonitacyjnych IIIa i IIIb zajmują powierzchnię ponad 400 ha (niecałe 2,5 % powierzchni gminy). Gleby te są nierównomiernie rozmieszczone na obszarze gminy. Najwięcej gleb klasy III znajduje się w części wschodniej i północno-wschodniej – w rejonach miejscowości Rossocha, Nowa Wojska, Boguszyce, Soczyce. Na obszarze gminy występują także gleby pochodzenia organicznego. Zlokalizowane są w większości w dolinach denudacyjnych cieków: Rawki, Czerwonki, Rylki.

Na obszarze gminy grunty posiadają średnią przydatność rolniczą. Prawie 2,5% gruntów gminy należy do kompleksów rolnych klas bonitacyjnych III. Wraz z gruntami należącymi do IV klasy bonitacyjnej stanowią prawie 23% terenu gminy Rawa Mazowiecka. Wśród gleb chronionych, znajdują się gleby III klasy bonitacyjnej oraz gleby pochodzenia organicznego. Gleby pochodzenia organicznego koncentrują się w dolinach cieków na całym obszarze gminy.

W Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach opracowano typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej w postaci kompleksów przydatności rolniczej gleb. Kompleksy te wydzielono

na podstawie następujących kryteriów: właściwości i typ gleby, warunki klimatyczne, sytuacja geomorfologiczna gleby i stosunki wilgotnościowe. W przypadku gruntów ornych wyróżniono 14 kompleksów – od kompleksu pszennego bardzo dobrego (najlepsze gleby umożliwiające osiągnięcie wysokich plonów, bogate w składniki pokarmowe, o dobrej strukturze i głębokim poziomie próchnicznym), po gleby orne przeznaczone pod użytki zielone (gleby pod gruntami ornymi, ale nadające się tylko pod użytki zielone). Wyodrębniono także trzy kompleksy użytków zielonych: bardzo dobre i dobre, średnie, oraz słabe i bardzo słabe.

Rozmieszczenie najlepszych kompleksów przydatności rolniczej w dużej mierze pokrywa się z występowaniem gleb klasy IIIa i IIIb. Ich główna koncentracja ma miejsce w rejonie Boguszyca i Soczyc, a także w rejonie Rossochy i miejscowości Nowa Wojska

Ryc. 5. Obszary gleb chronionych

Źródło: opracowanie własne na podstawie map glebowo-rolniczych obszaru gminy.

4.2.4. Ukształtowanie terenu

Obszar opracowania, zgodnie ze szczegółowym podziałem fizycznogeograficznym Polski, opracowanym przez J. Kondrackiego, położony jest w granicach dwóch jednostki geomorfologicznych zwanych mezoregionem Wzniesień Łódzkich (318,82) oraz Wysoczyzny Rawskiej (318.83). Mezoregion Wzniesień Łódzkich ma charakter wyżynny, a jej wysokości sięgają do ponad 250,0 m n.p.m. Zbudowana jest z luźnych utworów czwartorzędowych (piasków i glin). Wysoczyznę Rawską charakteryzuje krajobraz równinny urozmaicony pagórkami

morenowymi i dolinami rzecznyymi. Mezoregiony należą do makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich, tym samym do podprovincji Nizin Środkowopolskich i prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego.

Rzeźba terenu w granicach gminy Rawa Mazowiecka ma charakter złożony, równinno-pagórkowaty z wyraźnymi dolinami rzecznyymi. Została ukształtowana przede wszystkim w wyniku akumulacyjnej działalności lodowców (złodowacenia środkowopolskie), skutkiem czego w terenie dominują: zdenudowana wysoczyzna morenowa oraz moreny czołowe. Ponadto na ukształtowanie terenu wpłynął również materiał związany z akumulacyjną działalnością wód lodowcowych, która doprowadziła do osadzenia się m.in. piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz piasków i żwirów gliniastych tworzących pagórki kemowe. Doliny rzeczne: Rawki, Krzemionki czy też Rylki tworzą najniższą (wysokościowo) jednostkę morfologiczną.

Deniwelacja dla całego terenu gminy wynosi ok. 70,0 m. Najniżej położone są tereny zlokalizowane w dolinie rzeki Rawki, przy północnej granicy gminy. Najwyższy obszar występuje na zachód od miejscowości Lutkówka. Na większości obszaru występują spadki terenu do 2%, przy czym najwyższe osiągają do ok. 20% w okolicach dolin rzecznych.

Morfologiczne urozmaicenie terenu ma niebagatelny wpływ zarówno na rolnictwo jak również budownictwo, stąd należy zwrócić uwagę na niestabilność terenów w pobliżu dolin rzecznych, gdzie spadki terenu osiągają najwyższe wartości, ponieważ stoki zbudowane są w tym miejscu z piasków żwirowych. W tym wypadku wyklucza się wykorzystanie rolnicze, ze wskazaniem na użytkowanie leśne. Wycinka lasu mogłaby przyczynić się do silnej denudacji gleby oraz w konsekwencji doprowadzić do poważnych zmian morfologicznych.

Ogólny stan ukształtowania powierzchni na terenie gminy wskazuje na znaczny udział terenów predysponowanych do rozwoju rolnictwa (spadki nie przekraczające 2%). Obszary najmniej przydatne dla celów rolniczych to przede wszystkim doliny rzeczne oraz ich sąsiedztwo (dość strome stoki).

4.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć rzeczna, rowy i kanały

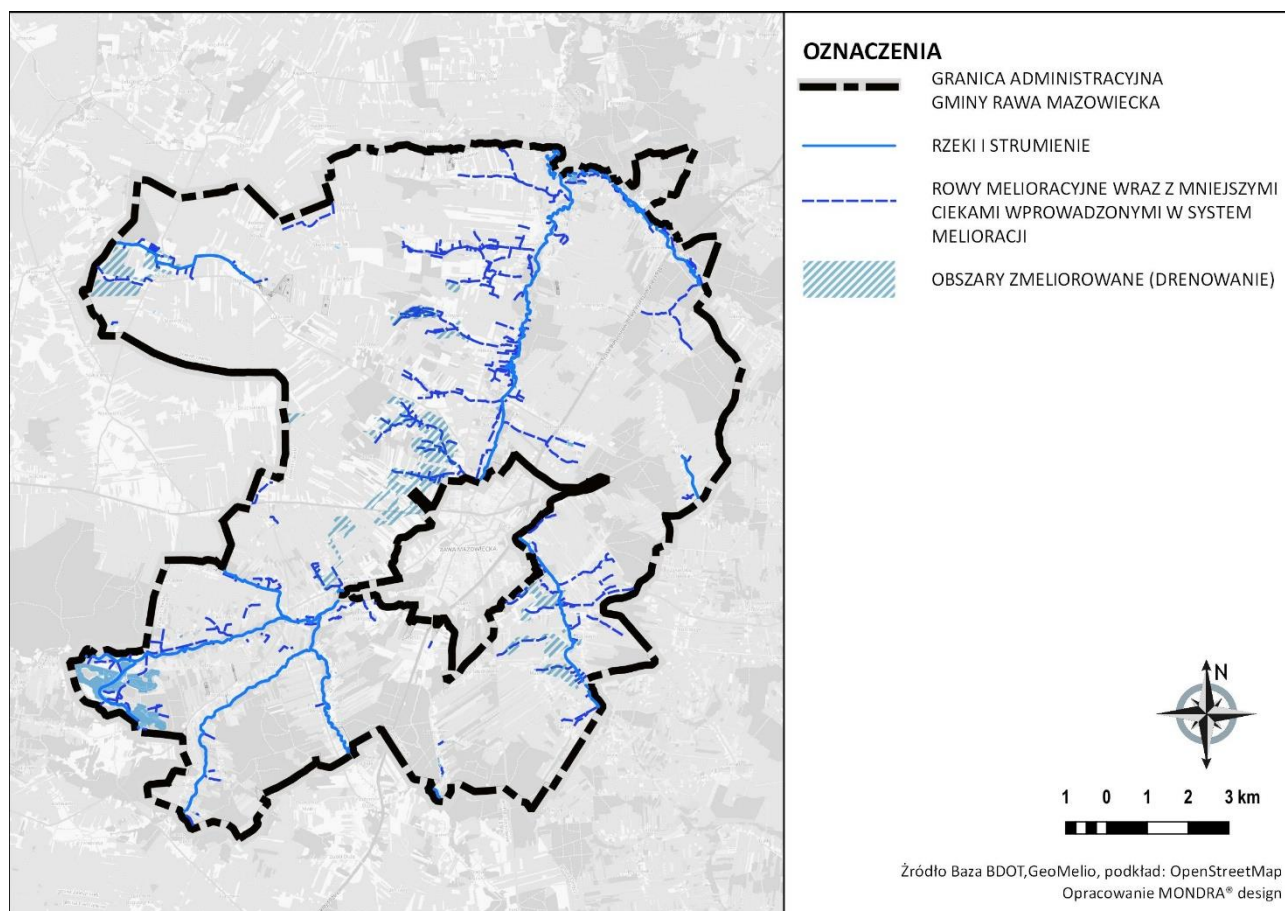
Gmina Rawa Mazowiecka leży w całości w regionie wodnym środkowej Wisły, dorzeczu Wisły, w zlewni bilansowej Bzury. Obszar gminy jest odwadniany przez Rawkę, Białkę, Rylkę i Krzemionkę (rzeki przepływają przez teren gminy) oraz Skierniewkę (poza granicami gminy). W dolinach rzecznych miejscami występują obszary podmokłe i zabagnione.

Współczesna sieć hydrograficzna województwa łódzkiego jest konsekwencją plejstocенских procesów ukształtowania rzeźby terenu, a po części również odzwierciedleniem predyspozycji mezozoicznego podłoża. Charakteryzuje się przewagą rzek małych oraz cieków, z których część jest okresowo sucha. Przez teren gminy Rawa Mazowiecka przepływają rzeki: Rawka, Białka, Rylka i Krzemionka. Ponadto wyróżnia się Dopływ z Wojsk, Dopływ z Soszyc, Czerwonka, Dopływ spod Kalenia

Ponadto na terenie gminy występują mniejsze bezimienne cieki oraz otwarte rowy odwadniające, zlokalizowane głównie w terenach rolniczych (głównie w części północno-zachodniej)

Cieki te stanowią śródlądowe wody powierzchniowe lub ich części, stanowiące własność publiczną, istotne dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną. Sieć rzeczna gminy uzupełniają liczne cieki bez nazwy oraz sieć rowów melioracyjnych.

Na terenie gminy znajdują się urządzenia melioracji wodnych terenów rolnych o funkcjach odwadniających, których lokalizację ilustruje rycina zamieszczona poniżej.

Ryc. 6. Urządzenia melioracji wodnych wraz z głównymi rzekami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych systemu „GeoMelio” (Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi), mapy topograficznej w skali 1:10 000.

Zbiorniki wodne

Obszar gminy pozbawiony jest dużych jezior. Wody powierzchniowe stojące to głównie stawy rybne w dolinie Rawki (w Starych Bylinach).

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCZWP)

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Obszar gminy do 2021 r. znajdował się na terenie siedmiu jednolitych części wód powierzchniowych nr: RW2000172725879, RW2000172726199, RW200017272629, RW200017272649, RW200017272669, RW200019272659, RW200019272693. Obecnie jest to tylko 5 jednostek: RW2000102725879 (Łupia-Skierniewka do Dopytywu spod Dębowej Góry), RW2000112726999 (Rawka od Krzemionki do ujścia), RW2000102726199 (Rawka do Krzemionki), RW200010272669 (Białka), RW200010272649 (Rylka).

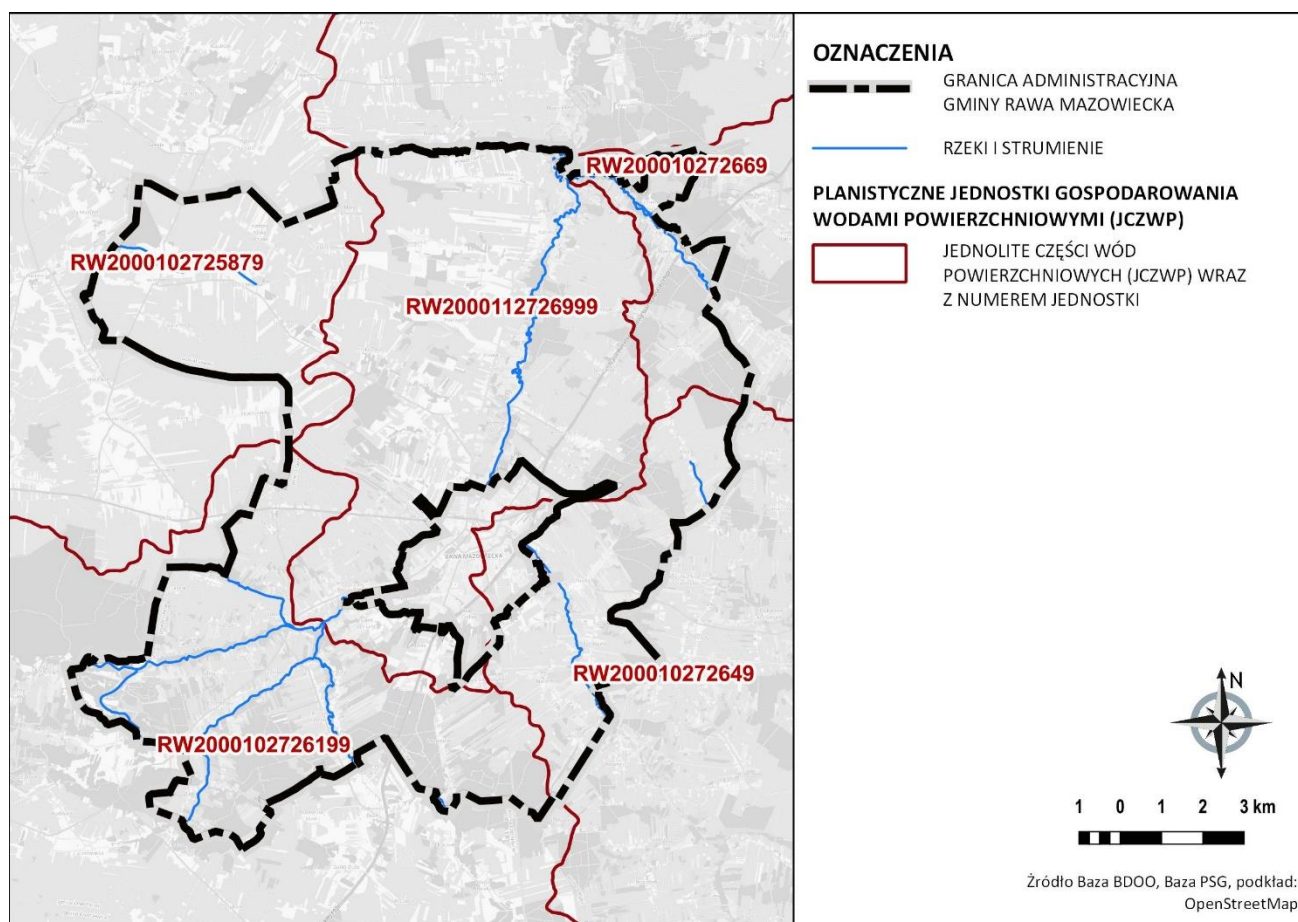
Jednostka RW2000102725879 (Łupia-Skierniewka do Dopływu spod Dębowej Góry) – naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym i ogólnym złym stanem wód (stan chemiczny – brak danych). Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy, fosforany, BZT5. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki zostało ustanowione również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MMI. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.

Jednostka RW2000112726999 (Rawka od Krzemionki do ujścia) – naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego i ogólnym złym stanem wód. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. z możliwością odstępstwa. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MMI; bromowane difenyletery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki zostało ustanowione również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.

Jednostka RW2000102726199 (Rawka do Krzemionki) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i ogólnym złym stanem wód (stan chemiczny – brak danych). Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MM. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.

Jednostka RW200010272669 (Białka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego i ogólnym złym stanem wód. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, fosforany, BZT5; MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi. Dla jednostki zostało ustanowione również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), fluoranten(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.

Jednostka RW200010272649 (Rylka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i ogólnym złym stanem wód (stan chemiczny – brak danych). Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MMI. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.

Ryc. 7. Urządzenia melioracji wodnych wraz z głównymi rzekami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych systemu „GeoMelio” (Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi), mapy topograficznej w skali 1:10 000.

Jakość wód powierzchniowych

Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych w gminie Rawa Mazowiecka jest gospodarka komunalna. Poza źródłami komunalnymi istnieją jeszcze źródła z zakładów przemysłowych, w tym wód chłodniczych niewymagających oczyszczenia.

Zanieczyszczenia powierzchniowe, pochodzące zwłaszcza z terenów rolniczych, są kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do wód. Nawozy sztuczne i pestycydy spłukiwane z pól wraz z wodami opadowymi są jedną z przyczyn eutrofizacji wód. Ogromna produkcja biomasy prowadzi do odkładania się na dnie osadów martwej materii organicznej. Zanieczyszczenia środowiska wodnego nawozami można nie tylko

spowodować przez nieracjonalne ich stosowanie, ale również przez niewłaściwe ich składowanie. Spływy powierzchniowe z tych terenów powodują wymywanie związków azotu i fosforu.

Kolejnym źródłem presji na środowisko wodne jest infrastruktura drogowa. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz sieć dróg gminnych. Głównymi zanieczyszczeniami znajdującymi się spływach opadowych z dróg i obiektów towarzyszących są zawiesiny, różnego rodzaju substancje olejowe, w tym węglowodory ropopochodne oraz inne substancje ekstrahujące się eterem naftowym, metale ciężkie, związki organiczne i nieorganiczne oraz węglowodory aromatyczne.

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska. Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

W celu oceny czystości wód stosuje się ocenę życia biologicznego wraz z podstawowymi wskaźnikami fizykochemicznymi. W ocenie bierze się pod uwagę naturalność i typ cieku, stosując porównanie z analogicznymi siedliskami referencyjnymi, niezakłóconymi przez człowieka. Stan życia biologicznego i warunki jego rozwoju określa się jako stan ekologiczny dla naturalnych części wód i jako potencjał ekologiczny dla jednolitych części wód silnie zmienionych i sztucznych.

Tab. 5. Ocena czystości jednolitych części wód powierzchniowych w obszarze gminy Rawa Mazowiecka

Nazwa ocenianej JCZWP*	Skierniewka od źródła do dopływu do Dębowej Góry (JCW naturalna)	Rawka od źródła do Krzemionki bez Krzemionki (JCW naturalna)	Krzemionka (JCW naturalna)	Rylka (JCW naturalna)	Białka (JCW naturalna)	Rawka od Krzemionki do Białki (JCW naturalna)	Rawka od Białki do Korabiewki bez Krzemionki (JCW naturalna)
Kod ocenianej JCZWP*	RW200017 2725879	RW200017 2726199	RW200017 272629	RW200017 272649	RW200017 272669	RW200019 272659	RW200019 272693
Kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	PL01S0901_34 59	PL01S0901_14 60	PL01S0901_14 64	PL01S0901_34 60	PL01S0901_14 66	PL01S0901_14 61	PL01S0901_14 62
Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Łupia - Stary Rzędków	Rawka - Boguszyce	Krzemionka - Chrusty	Rylka - Byszyce	Białka - Julianów Raduck	Rawka - Wotuczka	Rawka - Budy Grabskie
Typ abiotyczny	17	17	17	17	17	19	19
Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP (T/N)	N	N	N	N	N	N	N

Nazwa ocenianej JCZWP*	Skierniewka od źródła do dopływu Dębowej Góry (JCW naturalna)	Rawka od źródła do Krzemionki bez Krzemionki (JCW naturalna)	Krzemionka (JCW naturalna)	Rylka (JCW naturalna)	Białka (JCW naturalna)	Rawka od Krzemionki do Białki (JCW naturalna)	Rawka od Białki do Korabiewki bez Krzemionki (JCW naturalna)
Program monitoringu (MD, MO lub MB)	MO, MD	MO	MO	MO	MD,MO MD/MO	MD,MO MD/MO	MD,MO MD/MO
Klasa elementów biologicznych	3	3	1	3	3	4	4
Klasa elementów hydromorfologicznych	2	2	2	4	2	2	1
Rok prowadzenia pomiarów	2019	2019	2019	2019	2021	2021	
Klasa elementów fizykochemicznych	2	2	2	2	>2	>2	>2
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	SŁABY	UMIARKOWANY	DOBRY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	SŁABY	SŁABY
STAN	ZŁY	ZŁY	BRAK MOŻLIWOŚCI OCENY	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY

*Jakość wód określona zgodnie z podziałem obowiązującym do 2021 r. ze względu na brak aktualnych badań dla podziału obowiązującego od 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie oceny jednolitych części wód wykonanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Pozostałe, niebadane wody powierzchniowe, są narażone na zanieczyszczenia spływów obszarowych. Ułatwieniem dla spływu związków biogenych z terenów rolniczych są urządzenia drenarskie na terenach wyżej położonych oraz sieć rowów melioracyjnych i cieków w dolinach. Wody powierzchniowe zanieczyszczają również zrzuty ścieków, w szczególności z nieskanalizowanych terenów wiejskich.

Na poprawę stanu czystości wód powierzchniowych wpłynie skanalizowanie miejscowości, zmodernizowanie istniejących oczyszczalni oraz systemu melioracyjnego i drenarskiego, aby ilość wody odprowadzana ze zlewni rolniczej do wód powierzchniowych była jak najmniejsza.

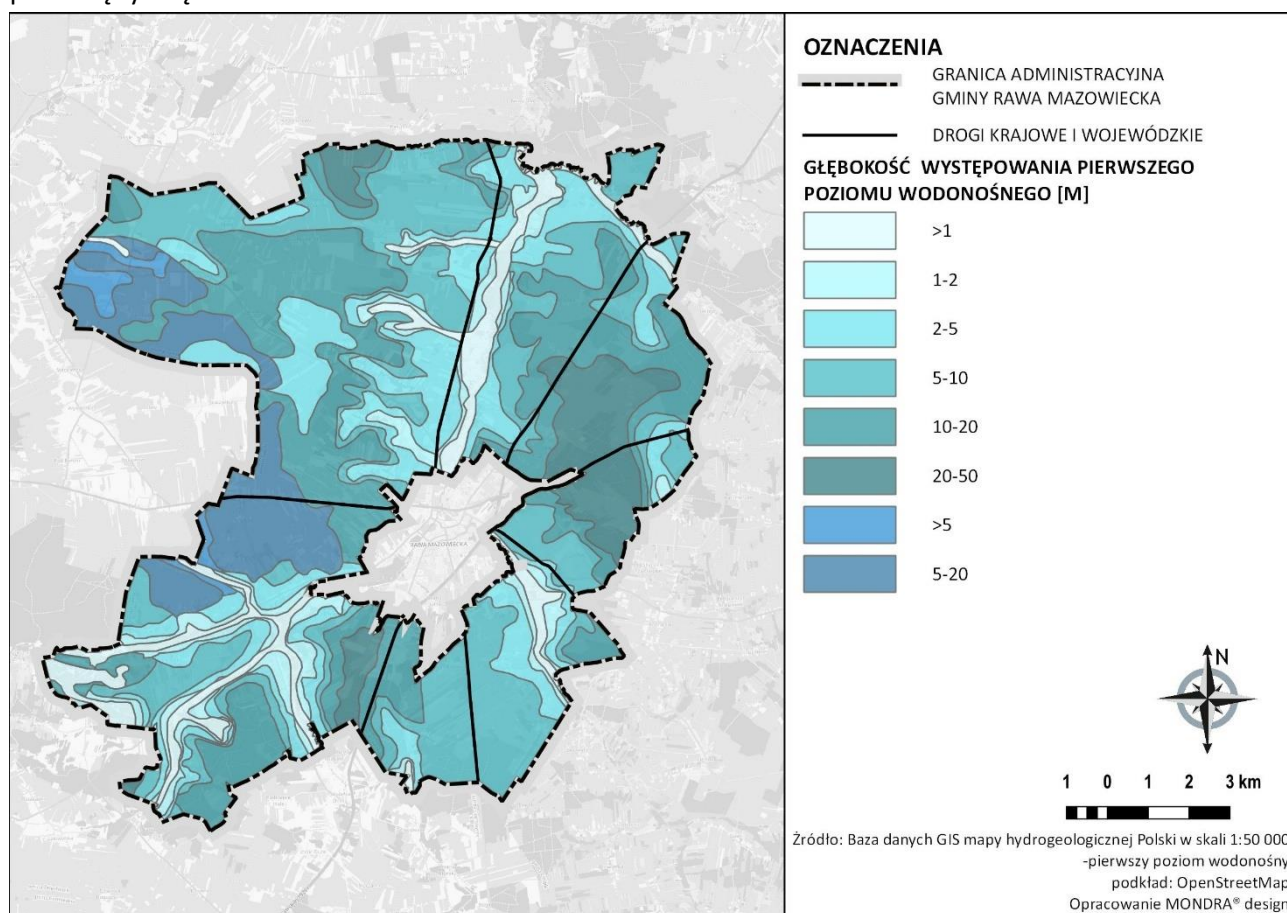
Zasoby wód podziemnych

Wody podziemne ujmowane za pomocą studni wierconych i kopanych są głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności i zakładów rolnych i przemysłowych. Głównym użytkownikiem wód podziemnych jest

samorząd lokalny, ujmujący wody w system wodociągowy za pośrednictwem ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Boguszyce, Kurzeszyn, Pukinin, Wałowice, Wilkowice, Zagórze oraz w Hucie Wałowskiej. Wszystkie ujęcia ujmują głębsze (jura górna i kreda górna) poziomy wodonośne, nie będące pierwszym poziomem wodonośnym.

Ludność i podmioty gospodarcze korzystają również z indywidualnych ujęć wody: wierconych i kopanych. Wydajność potencjalna studni wierconych w gminie jest stosunkowo wysoka. Prawie połowa gminy znajduje się w rejonie wydajności potencjalnej na poziomie $>70 \text{ m}^3/\text{h}$. Ponadto na znacznej części gminy występuje wydajność na poziomie $30\text{-}50 \text{ m}^3/\text{h}$ i $50\text{-}70 \text{ m}^3/\text{h}$.

Zasięg występowania pierwszego poziomu wodonośnego jest podkreślony obecnością wód powierzchniowych (cieki, rowy melioracyjne, stawy i zbiorniki wodne). W obszarze gminy stwierdzono występowanie wód zawieszonych, występujących obszarowo. Pierwszy poziom wodonośny najpłycej występuje w dolinach rzek, na głębokości 1-2 m, lokalnie poniżej 1 m oraz w ich sąsiedztwie od 2 do 5 m. Na pozostałych terenach gminy pierwszy poziom wodonośny występuje na głębokości 5-10 m oraz 10 – 20 m oraz 20-50, zgodnie z poniższą ryciną.

Ryc. 8. Głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych GIS mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000 – pierwszy poziom wodonośny.

Główne ujęcia wód podziemnych ujmują poziomy wodonośne związane z piaskami czwartorzędowymi, osadami kredy górnej i dolnej oraz jury górnej. W granicach gminy poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowego, kredy oraz jury. Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje na całym obszarze gminy. Jego

zwierciadło wody swobodne lub napięte. Są to wody o średniej jakości. Poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych ma na znacznym obszarze charakter dwuwarstwowy (występuje również jednowarstwowy). Utwory wodonośne pierwszego poziomu występują w poziomie piasków i żwirów interglacjału mazowieckiego oraz osadów fluwioglacjalnych zlodowacenia środkowopolskiego, charakteryzujące się najczęściej swobodnym zwierciadłem wody (lokalnie występuje pod przykryciem glin). Drugi poziom występuje pod glinami zlodowacenia południowopolskiego i jest związany z piaskami fluwioglacjalnymi i osadami interglacjału kromerskiego. W rejonach większych rozcięć erozyjnych oba poziomy łączą się tworząc jeden system wodonośny.

W graniach gminy piętro trzeciorzędowe związane jest z piaszczystymi utworami pliocenu i miocenu. Piaszczyste osady miocenu charakteryzują się zmienną miąższością i zróżnicowaną granulacją, a także różnym stopniem zawartości części organicznych. Najkorzystniej piętro trzeciorzędowe wykształcone jest na wschód od Miasta Rawa Mazowiecka. Na pozostałym obszarze mieści się ona w przedziale od kilku do dwudziestu kilku metrów. Strop utworów wodonośnych występuje na głębokości ok. 40 - 100 m. Wodonośność poziomu mioceńskiego rozpoznana została w strefie płytszego ich występowania (41,0 - 42,0 m).

Piętro kredowe związane jest z występowaniem spękanych węglanowych utworów kredy górnej (piętra od cenomanu po mastrycht) i piaszczystych bądź piaszczystych osadów kredy dolnej (alb dolny i środkowy). Utwory węglanowe kredy górnej (wapienie i opoki cenomanu) stwierdzone zostały otworami w Zagórze - na głębokości 85 m i w Teodozjowie na głębokości 107 m - gdzie mają miąższość ca 20 m. Wody piętra mają charakter naporowy, ze zwierciadłem stabilizującym się na głębokości 8,4 m.

Poziom górnourajski występuje w spękanych utworach marglisto-wapiennych górnej jury. Wodonośne utwory jury górnej stanowią poziom użytkowy na całej powierzchni gminy, gdzie zalegają pod niewielkim nadkładem czwartorzędu (w zachodniej części gminy poziomy czwartorzędowy i górnourajski tworzą wspólny kompleks wodonośny), w południowo-zachodniej części terenu (powyżej wodonośnej jury występują nieciągłe poziomy czwartorzędowy i trzeciorzędowy). Strop poziomu górnourajskiego występuje na głębokości 26-100 m. Wydajność ujęć wynosi od 4,9 do 138 m³/h natomiast wydajność jednostkowa studzien od 0,3 do 21,9 m³/h, a współczynnika filtracji od 1,1 do 22,4 m/24 h.

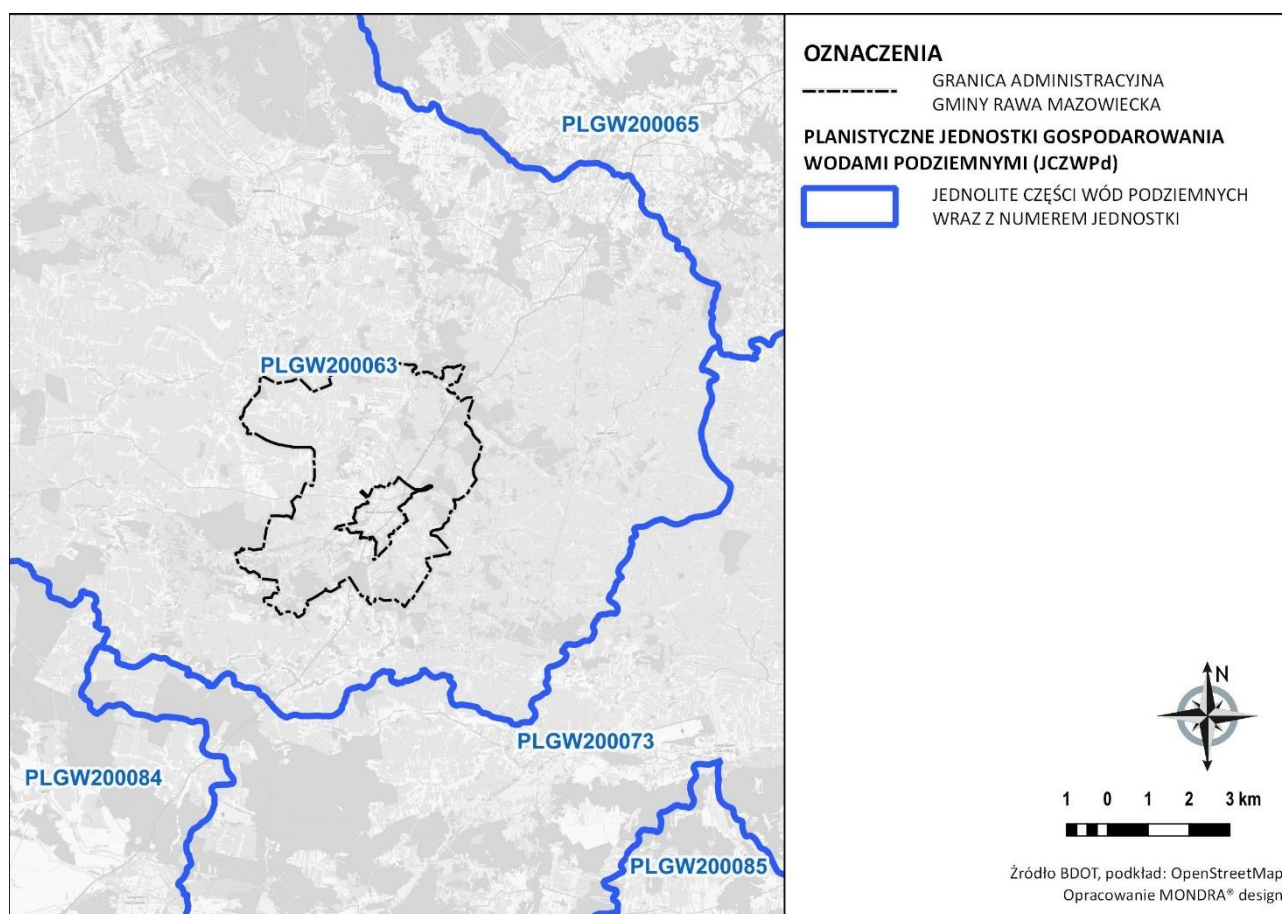
Do głównych presji antropogenicznych występujących w środowisku wodnym zalicza się: pobór wód do celów przemysłowych, rolniczych oraz gospodarki komunalnej, punktowe źródła zanieczyszczeń w postaci oczyszczalni ścieków i składowisk odpadów, zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia komunalnego i rolniczego, a także zmiany w morfologii wód naturalnych. W gminie Rawa Mazowiecka główną presję stanowi zbiorowe zaopatrzenie w wodę pitną i użytkową, jednak nie stwierdzono tu znaczących antropogenicznych zakłóceń pierwszego poziomu wodonośnego oraz lejów depresji związanych z eksploatacją wód podziemnych.

Na obszarze województwa łódzkiego występuje deficyt wody do celów komunalnych i gospodarczych, szczególnie dla rolnictwa. Deficyt ten jest pogłębiany przez słabą retencję leśną oraz likwidację naturalnych zbiorników retencyjnych tj. mokradła, torfowiska, oczka wodne.

Jakość Wód Podziemnych - Jednolite Części Wód Podziemnych (JCZWPd)

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). W nawiązaniu do tego podziału gmina Rawa Mazowiecka jest zlokalizowana w całości w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 63.

JCWPd nr 63 zajmuje powierzchnię 5 352 km² i stanowi jednostkę gospodarowania wodami podziemnymi w dorzeczu Wisły. W jej obrębie występują piętra wodonośne: czwartorzędowe, paleogeńsko-neogeńskie, kredowe i jurajskie. Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 402 330 m³/d.

Ryc. 9. Gmina Rawa Mazowiecka na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCZWPd)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PIg.

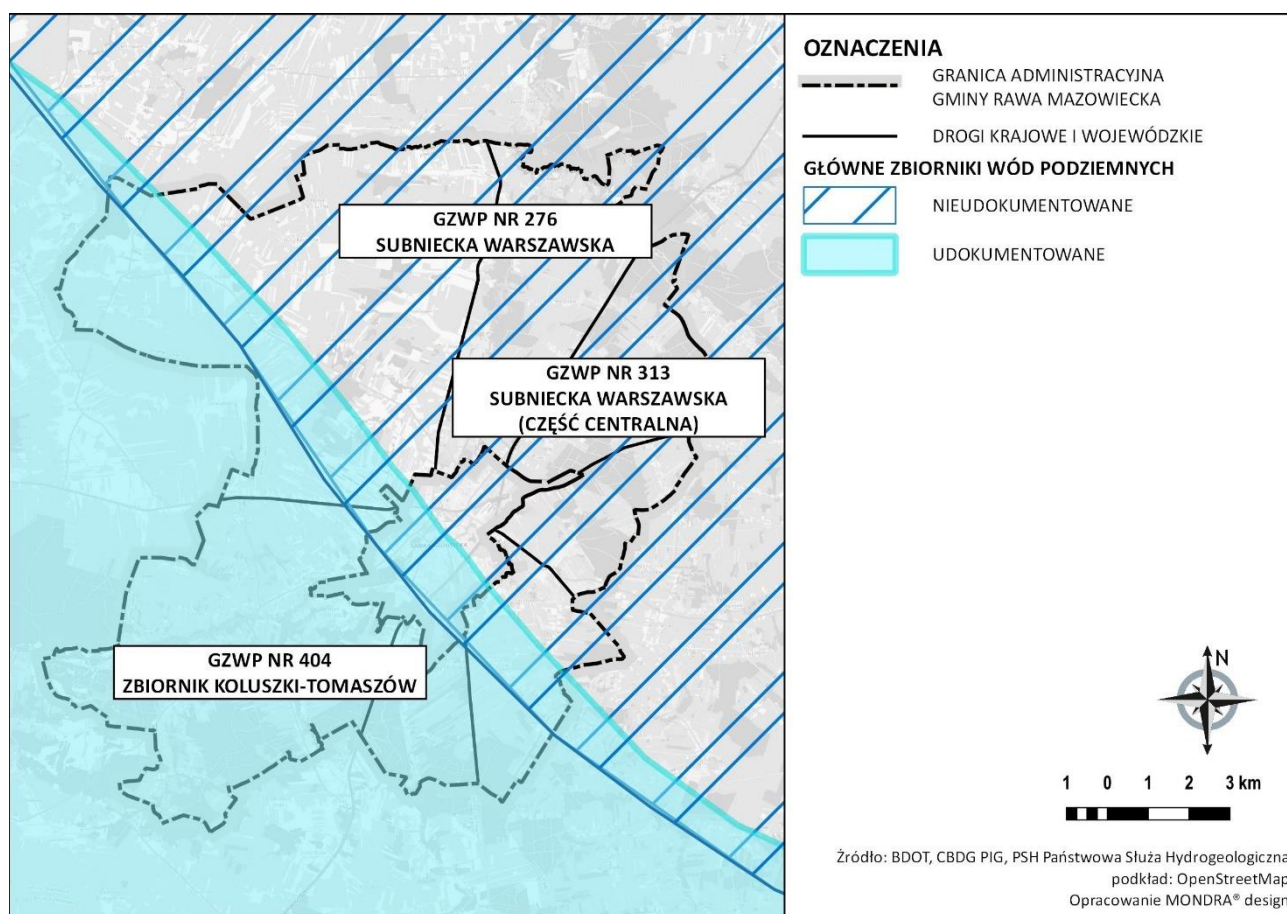
Struktura JCWPd 63 jest złożona z siedmiu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi lub lokalnie pozostającymi w więzi hydraulicznej. Cztery poziomy wydzielone w dwupiętrach mezozoicznych wchodzących w skład trzech niezależnych struktur geologicznych (dwa poziomy kredowe występują niezależnie w dwu odrębnych strukturach: niecce mazowieckiej i niecce łódzkiej) nie nakładają się na siebie, w danym punkcie występują co najwyżej dwa poziomy danego piętra mezozoicznego, stąd w pionie w danym punkcie występuje od trzech do pięciu poziomów wodonośnych (2 do 5 kenozoicznych i 1 – 2 mezozoiczne). Każdy z poziomów kenozoicznych charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu, w poziomach mezozoicznych układ ten jest zbliżony. Obszar JCWPd 63 nie stanowi obiektu zamkniętego w sensie hydrogeologicznym. Wody poziomów mezozoicznych dopływają lateralnie spoza obszaru jednostki i odpływają poza jej obszar. Poziom przypowierzchniowy Q1 jest praktycznie nie izolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilanie. Strefy zasilania są związane z lokalnymi działami wód powierzchniowych, natomiast wody podziemne są drenowane przez wszystkie cieki powierzchniowe. System krążenia wód poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny. Poziom wodonośny Q2 na przeważającej części obszaru jest izolowany od powierzchni terenupakiem glin zwałowych. Jego zasilanie odbywa się na drodze przesączania się wód z poziomu Q1 lub z powierzchni terenu przez utwory słabo przepuszczalne. Możliwe jest również zasilanie przez okna hydrogeologiczne z poziomu Q1. Lokalnie, w dolinach rzecznych, istnieje bezpośredni kontakt hydrauliczny poziomów Q1 i Q2 co ułatwia zasilanie, a zatem odnawianie zasobów poziomu Q2. Jego bazą drenażową jest przede wszystkim Bzura oraz dolne odcinki jej głównych dopływów: Ochni, Moszczenicy, Słudwi, Mrogi i Rawki. Poziom Q2 jest strefowo w bezpośrednim kontakcie z poziomem mioceńskim

(M) lub poziomami mezozoicznymi. Poziom wodonośny mioceński M (sporadycznie mioceńsko-oligoceniński) jest izolowany od powierzchni terenu miększą serią utworów czwartorzędowych, w których profilu przeważają gliny zwałowe. Jego zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory słaboprzepuszczalne oraz przez okna hydrogeologiczne z poziomu Q2. Lokalnie ma on bezpośredni kontakt hydrauliczny z poziomem Q2 lub poziomami mezozoicznymi. Poziom ten gdy występuje w dolinie Bzury i dolnych odcinków jej dopływów drenowany jest przez te rzeki pośrednio, przez utwory czwartorzędowe, na przeważającym obszarze zasilają jednak niżej leżące poziomy mezozoiczne lub lateralnie, w strefie tranzytu (przejściowej), poziom Q2. Poziomy mezozoiczne (K2, K1, J3, J2) w miejscach swego występowania są całkowicie izolowane od powierzchni terenu. Ich zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory słabo przepuszczalne w utworach czwartorzędowych lub lokalnie mioceńskich, zaś wody podziemne są przypuszczalnie drenowane pośrednio, przez utwory kenozoiczne, przez Bzurę i dolne odcinki jej dopływów. Na granicach jednostki (wododział Bzury) ma zapewne miejsce nieudokumentowany badaniami dopływ i odpływ wód podziemnych do innych jednostek. Poziom J3 jest intensywnie eksploatowany w rejonie Kutna, a poziomy kredowe w rejonie Łodzi. Poziomy mezozoiczne pozostają lokalnie w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym z poziomem mioceńskim lub Q2.

Stopień udokumentowania zasobów wód podziemnych - GZWP

Gmina Rawa Mazowiecka jest położona w zasięgu występowania trzech głównych zbiorników wód podziemnych: udokumentowanego GZWP nr 404 „Zbiornik Koluszki-Tomaszów” w utworach jury górnej i środkowej, nieudokumentowanego GZWP nr 276 Subniecka Warszawska oraz GZWP nr 313 Subniecka Warszawska (część centralna).

GZWP nr 404 (Zbiornik Koluszki–Tomaszów) - występują tu wody o charakterze szczelinowo-krasowym związane z przeważającymi utworami jury górnej (J3). Powierzchnia zbiornika wynosi 1109 km², a jego zasoby dyspozycyjne szacuje się na poziomie 350 tys. m³/d. Średni moduł zasobów odnawialnych wynosi 360 m³/d·km². Okolice Tomaszowa Mazowieckiego są położone w strefie brzeżnej zbiornika, a głębokości ujęć w tym rejonie wynosi od kilkudziesięciu do 200 m. GZWP został udokumentowany w 2013 r. **Posiada opracowaną dokumentację hydrogeologiczną** określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 404 Koluszki-Tomaszów. Wrażliwość na zanieczyszczenia jurajskiego poziomu wodonośnego na obszarze zbiornika względnie można określić jako niską, ponieważ 80,7% powierzchni zostało zakwalifikowane jako tereny bardzo mało podatne na zanieczyszczenia (czas pionowego przesączenia się substancji do poziomu wodonośnego wynosi powyżej 50 lat), ok. 10% jako średnio i mało podatne (25-50 lat), 6% na podatne (5-25 lat) i 3,6% jako bardzo podatne (poniżej 5 lat). Największa koncentracja stref bardzo podatnych na zanieczyszczenia występuje natomiast na obszarze gminy Rawa Mazowiecka w dolinie rzeki Rawki, w obszarze płytkiego występowania wspólnego czwartorzędowo-jurajskiego poziomu wodonośnego. Ponadto strefy bardzo podatne na zanieczyszczenia znajdują się również poza terenem gminy Rawa Mazowiecka - w dolinie rzeki Pilicy, na odcinku pomiędzy Tomaszowem Mazowieckim a Inowłodzem.

Ryc. 10. Gmina Rawa Mazowiecka na Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PIG.

4.2.6. Klimat

Gmina Rawa Mazowiecka stanowi gminę wiejską, której gospodarka charakteryzuje się przewagą rolniczej działalności gospodarczej. Mieszkalnictwo nierolnicze oraz obiekty związane z pozarolniczą działalnością gospodarczą stanowią uzupełnienie jej zagospodarowania. W związku z powyższym uwarunkowania klimatyczne odgrywają w jej funkcjonowaniu znaczącą rolę, świadcząc o jej uwarunkowaniach klimatycznych dla rozwoju rolnictwa. Zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną Polski wg R. Gumińskiego (1951) gmina Rawa Mazowiecka jest położona w VII (środkowej) dzielnicy rolniczo-klimatycznej.

Według regionalizacji klimatycznej dokonanej przez A. Wosia teren gminy znajduje się w XVIII regionie klimatycznym (środkowomazowieckim) przy mało wyraźnej granicy z regionem XXI (wschodniomałopolskim).

Region cechuje się stosunkowo największą liczą dni bardzo ciepłych i pochmurnych, szczególnie z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadu (typ 310). Średnio w roku takich dni jest odpowiednio ponad 62 i 41. Do licznych na tym obszarze należą także dni bardzo ciepłe, bez opadu, których jest prawie 59 w roku, a także dni z pogodą umiarkowanie ciepłą. Nieco mniej niż w innych regionach jest dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną.

Lokalne warunki klimatu można scharakteryzować następująco:

- Doliny rzeki Rawki i jej dopływów: Rylki i Krzemionki posiadają szczególnie niekorzystne warunki klimatyczne (termiczne i wilgotnościowe), w związku z bardzo płytkim zaleganiem wód gruntowych i licznymi podmokłościami. Występuje tu duże prawdopodobieństwo przygruntowych przymrozków i zalegania mgieł, stagnacja chłodnego niewskazane dla zabudowy mieszkaniowej, którym należy pozostawić dotychczasowe formy zagospodarowania (trwałe użytki zielone) i nie lokalizować barier utrudniających bądź uniemożliwiających grawitacyjny spływ chłodnego powietrza.
- Płaskie wysoczyzny morenowe i równiny sandrowe posiadając dobre warunki solarne, wietrzne i wilgotnościowe są predysponowane dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.
- Kompleksy leśne charakteryzujące się swoistymi warunkami mikroklimatycznymi, niewielkimi wahaniami temperatury, znaczną zaciśnością, podwyższoną wilgotnością, wpływającymi dodatnio na klimat terenów przyległych, podnosząc ich walory krajobrazowe i zdrowotne.

4.2.7. Komponenty biotyczne

Gmina Rawa Mazowiecka jest położona w mezoregionie Równiny Kutnowsko-Błońskiej, wchodzącym w skład Krainy Mazowiecko-Podlaskiej. Kraina Mazowiecko-Podlaska zajmuje obszar 53,2 tys. km², co stanowi 17 % powierzchni kraju.

W jej granicach znajduje się województwo mazowieckie (bez części południowej), południowo-zachodnia część woj. podlaskiego, północna część lubelskiego, północna część łódzkiego oraz niewielkie obszary warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego.

Zajmuje ona południowo-wschodnią (bez Karpat) część Polski, głównie w granicach województw: łódzkiego (bez części północnej), świętokrzyskiego, mazowieckiego (południowa część), lubelskiego (cz. południowa), śląskiego (bez niektórych rejonów w cz. zachodniej i południowej) oraz małopolskiego (cz. północna) i podkarpackiego (cz. północna). Na terenie krainy wyróżnia się 34 mezoregiony. Tereny rolne zajmują ponad 70% pow. krainy, a obszary leśne i seminaturalne 23%. Jest to najmniej lesista kraina. Rzeki i jeziora zajmują 0,7% areału krainy. Klimat jest słabo zróżnicowany. Część zachodnia (w tym obszar gminy Rawa Mazowiecka) to tereny ze średnią roczną temperaturą powietrza 8,0°C i okresem wegetacyjnym trwającym 210 dni. Suma rocznych opadów atmosferycznych kształtuje się w granicach 500–550 mm.

Powierzchnia całkowita mezoregionu wynosi 8207 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 13%. Dominują krajobrazy naturalne peryglacialne równinne i faliste, rzadko pagórkowate. Niewiele jest krajobrazów zalewowych den dolin akumulacyjnych. Mezoregion obejmuje dwie morenowe równiny denudacyjne, znajdujące się na terenie, który był w zasięgu zlodowacenia warty. W zachodniej części (w okolicach Kutna) wyłaniają się wzgórza morenowe, których wysokość dochodzi do 220 m n.p.m. Przechodzi przez nie tzw. tektoniczny wał kujawski z wysadem soli permskiej. Dominującymi utworami geologicznymi są gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego. W okolicach Kutna znajdują się powierzchnie żwirów, piasków, gładów i glin moren czołowych. Piaski i żwiry sandrowe częściej występują we wschodniej części mezoregionu, na Równinie Błońskiej. W okolicach Żyrardowa oraz na zachód od Głowna znajdują się duże powierzchnie piasków i żwirów stożków napływowych. W dolinach rzecznych Bzury i jej dopływów (ważniejsze: Rawka, Słudwia) występują holocenyjskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły oraz, tworzące wyższe tarasy – plejstocenyjskie piaski, żwiry i mułki rzeczne zlodowacenia północnopolskiego. Krajobrazy roślinne są terytorialnie zróżnicowane. Krajobraz dąbrów świetlistych i grądów występuje głównie w części południowej mezoregionu, krajobraz borów mieszanych i grądów w odmianie mazowiecko-podlaskiej – w centrum, natomiast krajobraz grądowy w wariantach typowych, wraz z dużym fragmentem krajobrazu grądowego

w wariacie z udziałem świetlistych dębów – w północnej części mezoregionu. Lesistość mezoregionu jest bardzo mała i wynosi 12%.

4.2.8. Komponenty abiotyczne – dziedzictwo kulturowe

Zabytki architektury i urbanistyki

Jedyną formą ochrony zabytków ustanowioną dla obiektów i obszarów w gminie Rawa Mazowiecka jest wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków (nieruchomych). W gminie Rawa Mazowiecka ochroną poprzez wpis do Rejestru zabytków województwa łódzkiego objęto **16 obiektów i obszarów zabytkowych**, zgodnie z poniższą tabelą. Lokalizacja obiektów i obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z częścią graficzną Studium.

Tab. 6. Obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Nr Rejestru	Data decyzji
1.	Kościół drewniany parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Stanisława Biskupa	Boguszyce	258/195	27.12.1967 r.
2.	Dzwonnica drewniana przy kościele pw. Św. Stanisława Biskupa	Boguszyce	762/226	27.12.1967 r.
3.	Cmentarz przykościelny	Boguszyce	991	01.03.1995 r.
4.	4 kaplice w narożach ogrodzenia	Boguszyce		
5.	Dwór drewniany	Stare Byliny	514	08.11.1978 r.
6.	Park dworski/ strefa ekologiczna oraz strefa ochrony widokowej	Konopnica	479	10.09.1978 r.
7.	Aleja Lipowa	Konopnica	559	20.06.1981 r.
8.	Aleja Lipowa - Konopnica - Żydowice	Konopnica	539	05.05.1980 r.
9.	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. NMP Królowej Polski	Kurzeszyn	512	08.11.1978 r.
10.	Cmentarz rzymsko-katolicki - zachodnia część	Kurzeszyn	880	10.04.1992 r.
11.	Plebania	Kurzeszyn	512	08.11.1978 r.
12.	Kapliczka drewniana przydrożna	Podlas	554	25.03.1981 r.
13.	Pałac	Rossocha	466	11.10.1977 r.
14.	Park	Rossocha	480	16.09.1978 r.
15.	Dwór	Wilkowice	594	28.07.1983 r.
16.	Park dworski	Wilkowice	481	16.09.1978 r.
17.	Rogowska kolejka wąskotorowa	Obejmuje obręb geodezyjne:	1000	31.12.1996 r.

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Nr Rejestru	Data decyzji
		Pukinin, Konopnica, Boguszyce, Bogusławki Małe, Zawady		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WUOZ w Łodzi.

Do najcenniejszych zabytków gminy Rawa Mazowiecka należy obiekt kultu religijnego **Kościół drewniany parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Stanisława Biskupa w Boguszycach**. Pierwszy obiekt kościelny powstał tu w 1550-1553 r. Współcześnie zachowany obiekt był remontowany na przełomie XX wieku, dzięki środkom publicznym oraz wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W zespole kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII w. oraz cmentarz przykościelny z początku XV w.

Na północ od miasta Rawa Mazowiecka znajduje się **Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Kurzeszynie**, wpisany do rejestru zabytków. Kościół początkowo powstał w na początku XV w. był pod wezwaniem Św. Katarzyny. W 1914 r. podczas działań wojennych kościół spłonął. W okresie 1922-1924 r. zbudowano murowany kościół któremu nadano tytuł pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski.

Wśród reprezentacyjnych obiektów dziedzictwa materialnego gminy Rawa Mazowiecka, objętych ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków, znajduje się jeden **dwór drewniany w Starych Bylinach, pałac w Rossosze, dwór w Wilkowicach**.

Drewniany dwór w Starych Bylinach zbudowany w 2 połowie XIX w., o konstrukcji zrębowej, tynkowany. Założony na planie prostokąta z trzema ryzalitami od frontu i jednym ryzalitem od ogrodu.

Dwór w Wilkowicach zbudowany ok. 1870 r. w stylu neoklasycznym na życzenie Leonarda Wilskiego, położony w sąsiedztwie parku. W 2006 r. przejęty przez osobę prywatną, gdzie powstała winnica. Budynek założony na planie prostokąta z ryzalitami na osi. Wewnątrz dworu znajdują się dwie kolumny toskańskie, parkiety ozdobne układane w kwadraty z rozetkami w środku.

Na terenie gminy występują również wpisane do rejestru zabytków **3 parki dworskie** oraz charakterystyczna **aleja lipowa**. Park dworski w Konopnicy zajmuje 1,5 ha powierzchni, w jego bliskim sąsiedztwie znajduje się aleja lipowa. Długość alei wynosi ok. 1060 m, z czego długość zwartego zadrzewia wynosi 550 m, aleja złożona głównie z lipy drobnolistnej, lipy szerokolistnej oraz topoli czarnej.

Gmina Rawa Mazowiecka, na dzień sporządzenia niniejszego opracowania, nie ma sporządzonej Gminnej Ewidencji Zabytków.

Stan zabytków i aktualność zbioru Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków:

Inwentaryzacja zasobu dziedzictwa kulturowego, sporządzona na potrzeby Studium wskazała, iż w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków znajduje się 8 obiektów i obszarów zabytkowych z obszaru gminy Rawa Mazowiecka. Należą do nich obiekty zespołu kościoła pw. św. Stanisława Biskupa, park dworski w Bylinach Starych, park w Pokrzywce oraz cmentarza przykościelny w Kurzeszynie.

Tab. 7. Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Datowanie
1.	Cmentarz rzymsko-katolicki	Boguszyce	II poł. XIX w.
2.	Ogrodzenie murowane kościoła pw. Św. Stanisława Biskupa	Boguszyce	pocz. XX w. - 1900 r.
3.	Spichlerz murowany	Boguszyce	I poł. XX w.

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Datowanie
4.	Plebania murowana pw. Św. Stanisława Biskupa	Boguszyce	pocz. XX w.
5.	Kaplica przydrożna	Boguszyce	XVIII w.
6.	Park przydworski	Byliny Stare	koniec XIX w.
7.	Cmentarz przykościelny	Kurzeszyn	pocz. XVI w.
8.	Park	Pokrzywna	XIX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WKZ w Łodzi.

Dziedzictwo archeologiczne

Dziedzictwo archeologiczne jest świadectwem zmian, jakie zachodziły w obrębie gminy we wszystkich dawnych dziedzinach życia ludności - formach osadnictwa, sposobie budowy domów, zdobywania pożywienia i surowców, z których wytwarzano przedmioty codziennego użytku, broń, ozdoby czy części stroju, a także systemie wierzeń i innych przejawach kultury duchowej. Głównym źródłem przekazu są zachowane zabytki archeologiczne.

Na terenie gminy znajduje się łącznie 309 stanowisk archeologicznych wpisanych do ewidencji zabytków województwa łódzkiego, w tym grodzisko w Kurzeszynie z okresu średniowiecza, wpisane do rejestru zabytków pod Nr 759 A z dnia 30.07.1984 r. Zabytki datowane są na okres epoki brązu, epoki kamienia, epoki żelaza (okres prehistoryczny) do czasów średniowiecza i nowożytności. Najwięcej stanowisk archeologicznych znajdują się obrębem geodezyjnym Kurzeszyn (47 stanowisk), Wilkowice (34 stanowisk), Niwna (28 stanowisk), Żydomice (26 stanowisk) oraz Pukinin (21 stanowisk). Najczęściej występującym typem zabytku na terenie gminy Rawa Mazowiecka są ślady osadnicze (179 stanowisk) oraz osady (108 stanowisk). Dominującą epoką jest nowożytność (79 stanowisk) następnie epoka brązu (74 stanowisk), oraz epoka kamienia (45 stanowisk).

4.3. Zasoby przyrody prawnie chronione, ustanowione i potencjalne

4.3.1. Obszary i obiekty o walorach przyrodniczych prawnie chronione

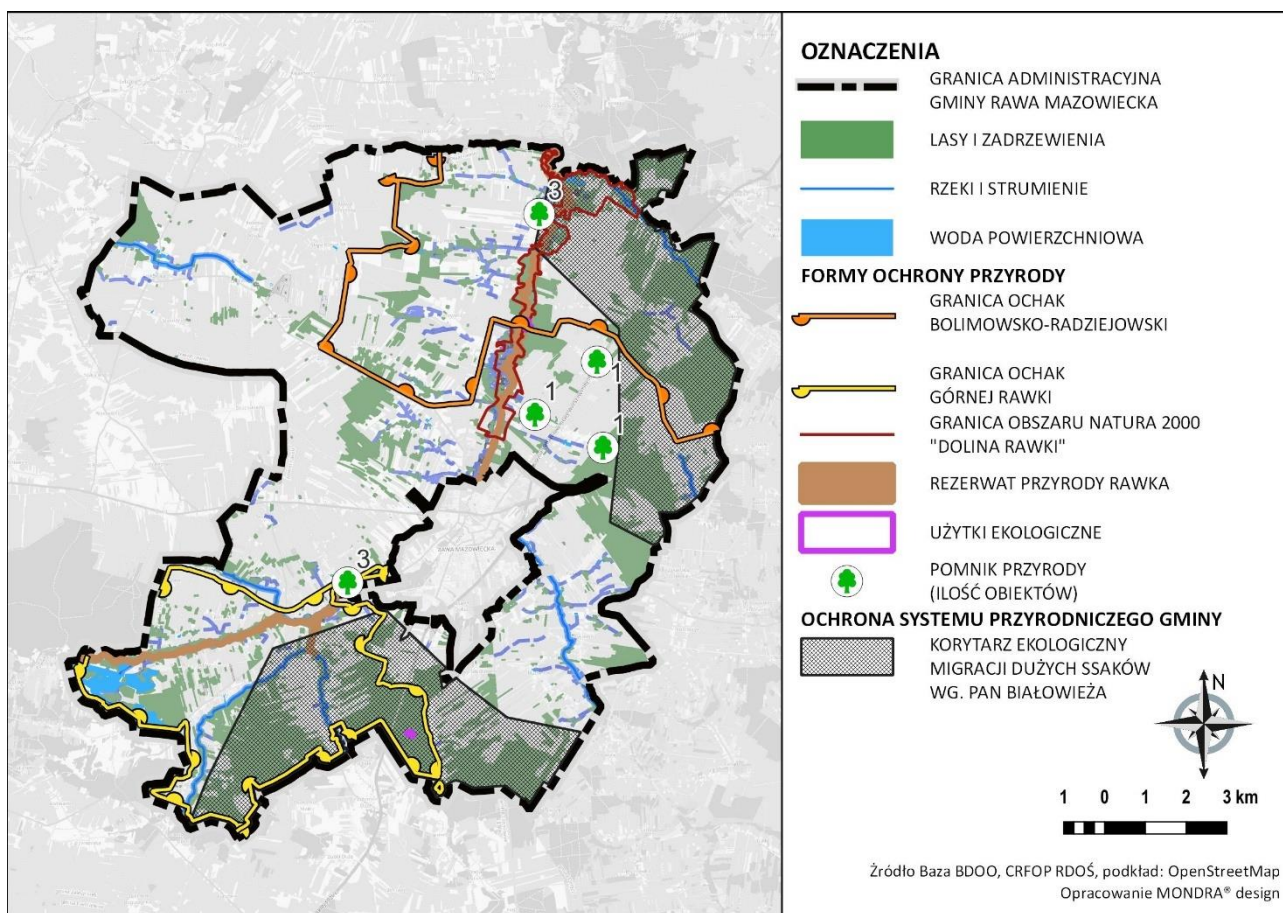
Na terenie gminy Rawa Mazowiecka występują tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia granice obszarowych form ochrony przyrody oraz lokalizację pomników przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego, związane z celami ochronnymi przyrody i środowiska. Uwzględnia się, zgodnie z częścią graficzną niniejszego Studium, następujące formy ochrony przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego: Rezerwat przyrody „Rawka”, Obszar Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowski z Doliną Środkowej Rawki, Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki, Obszar NATURA 2000 (PLH1000015), Użytki ekologiczne (szt.3) – „Bagna”.

Szczegółowe informacje dotyczące form ochrony przyrody znajdują się w dziale 3.8. (cele ochrony środowiska w obszarach objętych formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody).

4.3.2. Powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi

Gmina Rawa Mazowiecka należy do obszarów, w których występują prawnie chronione walory przyrodnicze. Na terenie gminy są ustanowione formy ochrony przyrody zarówno dotyczące obszarów tj: użytki ekologiczne, obszary natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz punktowych form ochrony przyrody –pomnik przyrody (zespół drzew).

Powiązanie przyrodnicze z otoczeniem następuje poprzez rozwinięty system przyrodniczy, którego głównym elementem jest korytarz ekologiczny, przebiegający w północno-wschodniej części gminy – korytarz Sieci Ekologicznej ECONET-PL. (Ecological Network - Poland) łączący Dolinę Bzury i Dolinę Pilicy. Korytarze ekologiczne są to elementy łącznikowe systemu przyrodniczego, łączące obszary węzłowe i węzły oraz system przyrodniczy w funkcjonalną całość. Istotne dla funkcjonowania obszaru są również mniejsze ciek, a także niewielkie kompleksy leśne, zbiorniki wodne i zbiorowiska roślinności łąkowej. Tak więc poza ww. korytarzem ekologicznym, na terenie gminy Rawa Mazowiecka za korytarz ekologiczny uznać należy tereny doliny rzeki Rawki, Białki, Rylki, Krzemionki a także dopływów mniejszych cieków.

Ryc. 11. Powiązania przyrodnicze

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl.

4.4. Identyfikacja podstawowych problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Ochrona środowiska w gminie jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej,

wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

W gminie Rawa Mazowiecka dominuje funkcja rolnicza o niskim udziale przemysłu w strukturze użytkowania oraz niskim poziomem zurbanizowania terenów. Podstawowe problemy występujące w obszarze dotyczą podstawowych elementów ochrony środowiska: w zakresie degradacji gleb, związanej z użytkowaniem rolniczym terenów oraz ich zabudową, w zakresie zanieczyszczeń atmosferycznych, związanych z niską emisją czy w zakresie ochrony wód, narażonych na powierzchniowe źródła zanieczyszczeń oraz suszę. Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska można zaliczyć:

Degradacja gleb i powierzchnia ziemi:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi, w szczególności rolniczej przestrzeni produkcyjnej, najbardziej narażonej na erozję wietrzną,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozwojem zainwestowania wiejskiego i miejskiego (w sąsiedztwie miasta Rawa Mazowiecka)
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej oraz sieci wodno-kanalizacyjnych, związana z procesami rozwojowymi,
- lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie dróg o największym natężeniu ruchu kołowego – drogi krajowe (w tym droga ekspresowa), droga wojewódzka,
- rozwój zabudowy na obszarach peryferyjnych w odniesieniu do ukształtowanej sieci osadniczej oraz ich wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- nieoczyszczone ścieki komunalne: nieszczelne szamba, możliwość odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych i cieków,
- spływ powierzchniowy z terenów rolniczych: stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków,
- susza hydrologiczna i rolnicza wpływająca na zmniejszenie się dostępności wód, co w konsekwencji może prowadzić do zwiększenia poboru wód podziemnych, w szczególności w rolnictwie na cele związane z nawodnieniem upraw.

Powietrze atmosferyczne:

- zanieczyszczenia komunikacyjne,
- emisja niska z lokalnych kotłowni.

Zasoby przyrodnicze:

- zmiany stosunków wodnych: melioracje wpływające na obniżenie poziomu wód gruntowych,
- zmiana sposobu zagospodarowania łąk, odejście od ich wykaszania i wypasania,
- zagrożenie komunikacyjne występujące wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Hałas:

- rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas komunikacyjny, związane z wzrostem środków komunikacji samochodowej, w tym szczególnie w zakresie ruchu na drodze ekspresowej.

ETAP OCENY

5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji ustalonych kierunków projektu Studium dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań – w przypadku kontynuacji obecnie obowiązującej polityki przestrzennej gminy Rawa Mazowiecka. Często mylnie przyjmuje się, że brak działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko.

Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu jest konieczne określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spełnia trzy podstawowe funkcje. Stanowi politykę przestrzenną gminy, co jest jego funkcją podstawową. Jest też aktem polityki rozwoju gospodarczego. Drugą funkcją Studium jest koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian. Trzecia funkcja Studium dotyczy promocji gminy wśród potencjalnych inwestorów – stanowi jedyny dokument określający całościowo stan i kierunki zagospodarowania terenów. Odstąpienie od realizacji analizowanego dokumentu skutkować będzie m.in.:

- wydłużeniem się procedur lokalizacyjnych, wynikających z dokumentów strategicznych, w tym inwestycji celu publicznego m.in. realizacji inwestycji określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, ale także inwestycji gminnych,
- utrudnieniami w tworzeniu systemu ekologicznego gminy i regionu, nieutrzymaniem niektórych terenów jako terenów otwartych i biologicznie czynnych, wskazanych w projekcie do ochrony przed zainwestowaniem,
- wydłużeniem się procedur dotyczących inwestycji indywidualnych w gminie, zamierzenia rozwojowe nie są uwzględnione w obecnej polityce przestrzennej, która wymaga aktualizacji,
- wydłużeniem procedury zmian sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji. Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów. Nie stanowi polityki wprowadzającej w przestrzeń gminy inwestycji znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko, stąd odstąpienie od jego przyjęcia miałyby skutki negatywne dla środowiska. Projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie. Stanowi dokument, który w sposób racjonalny i gospodarny wskazuje kierunki rozwoju przestrzennego, w oparciu o

szczegółowe analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym potrzeby i możliwości rozwoju. Ponadto ze względu na nieprecyzyjne ustalenia obowiązującego Studium, jego nieaktualność w odniesieniu do obowiązujących przepisów, w niektórych przypadkach może występować trudność z przeniesieniem granic pomiędzy terenami do zainwestowania pod budownictwo a terenami otwartymi. Zapisy obowiązującego studium są także częściowo nieprecyzyjne w zakresie określenia kierunku przyszłego zagospodarowania. Powyższe skutkować może rozbieżnościami pomiędzy polityką przestrzenną zawartą w projekcie Studium a planowanymi do sporządzenia zmianami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

6. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANAMI NA TE ELEMENTY

6.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na środowisko. Gmina Rawa Mazowiecka należy do gmin rolniczych, ale z towarzyszącą funkcją tzw. sypialni dla miasta Rawa Mazowiecka. Ponadto teren gminy w sąsiedztwie dróg krajowych przybiera formę terenów produkcyjno-usługowych (w ich sąsiedztwie następuje koncentracja tych funkcji). Gmina posiada jednak pomimo ww. sąsiedztwa (miasta Rawa Mazowiecka) oraz warunków infrastrukturalnych (głównie droga ekspresowa) znaczący udział terenów otwartych i biologicznie czynnych.

Przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz informację podsumowującą, odnośnie występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na wybrany komponent lub właściwość środowiska (tak lub nie). Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji).

Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. Po analizie projektu Studium zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Znacząca ilość kierunków będzie oddziaływać pozytywnie, w szczególności w sposób pośredni, skumulowany i długoterminowy.

W gminie w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju nie planuje się wprowadzenia obiektów, których funkcjonowanie mogło by znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, odbiegało by od dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów (studium przewiduje rozwój obecnej instalacji do przetwarzania odpadów, w tym nie wyklucza możliwego rozwoju składowiska odpadów w Puninieniu).

Określone kierunki rozwoju przestrzennego dotyczą w szczególności określenie kierunków rozwoju obszarów zabudowy, w tym zabudowy wiejskiej oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Poza rozwojem szeroko rozumianego osadnictwa w projekcie Studium określono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej – tereny wskazane do zachowania (zgodnie z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego), w których możliwa jest realizacja zabudowy rekreacji indywidualnej i mieszkaniowej jednorodzinnej.
- tereny zabudowy rekreacji indywidualnej - tereny wskazane do zachowania, modernizacji lub budowy zabudowy letniskowej (obiekty rekreacji indywidualnej) realizacji usług turystyki, sportu i rekreacji
- tereny zabudowy usługowej z zakresu turystyki i rekreacji – tereny koncentracji zabudowy usługowej z zakresu turystyki i rekreacji (kierunek zbieżny z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego), przeznaczone do utrzymania i realizacji nowych obiektów infrastruktury usług sportu i rekreacji oraz usług turystyki, obszarów sportu i rekreacji.
- tereny koncentracji zabudowy produkcyjno-usługowej - tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej.
- tereny zabudowy usługowej – tereny zabudowy usługowej.
- tereny zabudowy produkcyjnej i związanej z wydobywaniem kopalin – tereny zabudowy związanej z wydobywaniem kopalin.
- tereny akwakultury i obsługi rybactwa – tereny wskazane do utrzymania i rozwoju produkcji rolniczej z zakresu rybactwa śródlądowego.

Tab. 8. Macierz skutków środowiskowych – przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wg. komponentów i właściwości

Projekt potencjalnie oddziałujący: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka.

KOMPONENTY I WŁAŚCIWOŚCI ŚRODOWISKA	relacje oddziaływania				horyzont czasowy oddziaływania					znaczące negatywne oddziaływa- nie
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stale	chwilowe	
obszary Natura 2000	+	+		+			+		+	NIE
bioróżnorodność		+		+			+			NIE
flora, fauna		-		+/-		+/-				NIE
ludzie, zdrowie	+	+	+	+		+	+	+		NIE
wody				+			+	+		NIE
powietrze, klimat	-	+		+/-	-		+		-	NIE
powierzchnia ziemi	-		+/-		-		+/-	+/-	-	NIE
krajobraz	+/-	+		+			+/-	+/-		NIE
klimat akustyczny	-	+			-	+	+		-	NIE
zasoby naturalne	-	+		+			+	-		NIE
zabytki	+		+	+		+	+	+		NIE
dobro materialne	+	+		+			+	+		NIE

Oznaczenia - charakter oddziaływania:

brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia	
potencjalnie pozytywne oddziaływanie	+
potencjalnie pozytywne i/lub negatywne oddziaływanie	+/-
potencjalne negatywne oddziaływanie	-

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny, ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach. Szczególnie pozytywny wpływ odnosić się będzie do niebiotycznych elementów środowiska – dziedzictwa kulturowego i dóbr materialnych, co przekładać się będzie pośrednio i długoterminowo na jakość życia w gminie. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty i obszary zabytkowe. Inwestycje związane z budownictwem mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym mogą pociągnąć za sobą skutki środowiskowe o niewielkiej skali, o oddziaływaniu chwilowym lub krótkoterminowym, związanym z przekształceniami powierzchni ziemi na etapie prac budowlanych oraz chwilowym zanieczyszczeniem powietrza pyłami budowlanymi oraz hałasem. Ponadto nie istnieje zagrożenie fragmentaryzacją przestrzeni, wynikającą z niewłaściwych ze względów środowiskowych decyzji lokalizacyjnych – docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna określona została w oparciu

o system przyrodniczy i zasady jego funkcjonowania. Dokument w stosunku do obszarów Natura 2000 w sposób bezpośredni (chwilowy horyzont czasowy) oddziałuje poprzez wskazanie granic ww. obszarów oraz w sposób pośredni (długoterminowy horyzont czasowy) wyznacza kierunki zainwestowania terenów, chroniąc obszary przed znaczącym negatywnym oddziaływaniem na środowisko w przypadku sporządzenia zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocena końcowa:

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na przedmiot i integralność obszarów Natura 2000.

6.2. Różnorodność biologiczna, fauna i flora

Na etapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym opracowania ekofizjograficznego, określony został system przyrodniczy gminy Rawa Mazowiecka (pożądany kształt struktury przyrodniczej), obejmujący tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny lasów, rzekę Rawkę, Rylkę i Krzemionkę oraz mniejsze ciek i ich wzajemne powiązania, w formie wyznaczonych korytarzy ekologicznych (głównie doliny denudacyjne cieków). W ramach systemu przyrodniczego gminy określone zostały tereny cenne przyrodniczo, objęte formami ochrony przyrody, jak i tereny wymagające ochrony poprzez pożądany sposób zagospodarowania ze względu na swoje wartości i pełnioną rolę w strukturze przestrzennej gminy. Wyznaczenie systemu przyrodniczego oraz jego uwzględnienie w planowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy stwarza warunki do ochrony lokalnych ekosystemów oraz ciągłości przestrzennej w skali ponadlokalnej oraz zachowanie obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej. Wyznaczone tereny pod rozwój budownictwa nie ingerują w zidentyfikowaną strukturę przyrodniczą gminy (przeznaczenie to zostało już przesądzone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Doliny rzek i mniejszych cieków zostały wyznaczone i wskazane pod zagospodarowanie w formie użytków zielonych, co pozwala stwierdzić, że rozwój gminy nie wpłynie na zmniejszenie się zasobu bioróżnorodności, koncentrującej się w szczególności w dolinach cieków.

W kontekście ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru projekt Studium uwzględnia:

- istniejącą sieć cieków pełniących rolę korytarzy ekologicznych, wraz ze strefami buforowymi, w szczególności przepływ rzeki Rawki objętej ochroną prawną w formie rezerwatu przyrody,
- istniejące zbiorniki i oczka wodne, wskazując konieczność ich zachowania,
- istniejące obszarowe i punktowe (pomniki przyrody) formy ochrony przyrody,
- zielen o funkcji izolacyjnej i krajobrazowej, chronioną zapisami Studium,

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie obszaru gminy, wynikające z przyjętych kierunków rozwoju (zapisów zmiany Studium) nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i zmniejszenia się jego bioróżnorodności. Rozwój zabudowy następować będzie w granicach wykształconych struktur osadniczych na terenach wiejskich, dzięki czemu nie wpłynie destrukcyjnie na stan siedlisk przyrodniczych. Każdy rozwój zabudowy uszczupla zasoby przyrodnicze jednak w przypadku gminy Rawa Mazowiecka rozwój ten jest racjonalny i wynikający z dotychczasowej polityki zagospodarowania przestrzennego oraz diagnozowanych potrzeb rozwojowych. Projekt Studium gminy Rawa Mazowiecka nie przewiduje działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy określona w kierunkach zagospodarowania uwzględnia system korytarzy ekologicznych oraz mniejszych

powiązań przyrodniczych. Ponadto polityka przestrzenna uwzględnia konieczność ochrony najcenniejszych fragmentów środowiska.

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w Polsce obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie gminy Rawa Mazowiecka występowanie stanowisk roślin, grzybów, zwierząt prawnie chronionych jest udokumentowane na terenach objętych formami ochrony przyrody - w szczególności w granicach rezerwatów (w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody). Ich występowanie jest natomiast wysoce prawdopodobne na terenach dolin mniejszych cieków, w tym bezimiennych, pozostałych kompleksów leśnych nie objętych ustawowymi formami ochrony przyrody a także na innych niż leśne terenach o charakterze seminaturalnym (m.in. zadrzewienia, zarośla, łąki). Ze względu na przyjęty sposób zagospodarowania terenów, przeznaczający tereny pod nowe zainwestowanie jako kontynuację istniejących terenów, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że lista potencjalnych gatunków chronionych roślin i grzybów zagrożonych jest skromna a realizacja ustaleń Studium nie spowoduje negatywnego oddziaływania na nie. Najbardziej narażonymi na negatywne oddziaływanie terenami, na których możliwe jest występowanie gatunków chronionych, są te które po mimo przeznaczenia w planie miejscowym pod budownictwo, do dnia dzisiejszego nie zostały zainwestowane. Jednak nie jest to oddziaływanie spowodowane analizowaną polityką przestrzenną tylko naturalna konsekwencja związana z realizacją zainwestowania w oparciu o prawo miejscowego. **Analizowana polityka przestrzenna nie wyznacza nowych terenów do zainwestowania, które są położone w obszarach charakteryzujących się największym stopniem bioróżnorodności w gminie – polityka przestrzenna wyznacza kierunki dotyczące porządkowania zagospodarowania, w tym w szczególności na obszarach o wysokich i najwyższych w gminie walorach środowiska.**

6.3. Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności

Dla mieszkańców gminy najważniejszy jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. Kierunki określone w projekcie dotyczą zapewnienia właściwej ochrony i wykorzystania zasobów środowiska. Realizacja niektórych zamierzeń rozwojowych m.in. dotyczących inwestycji drogowych, wodociągowych, kanalizacyjnych może powodować krótkotrwałe, całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się będzie emisją zanieczyszczeń do powietrza związanych z zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Jednak nie stanowi to działań w skali powodującej długotrwałe zmiany stanu środowiska, wymagające interwencji w politykę przestrzenną. Ponadto są to działania nieodłącznie związane z szeroko rozumianym rozwojem przestrzenno-funkcjonalnym (w dużej mierze działań przewidzianych ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). W związku z powyższym nie stanowią bezpośredniej konsekwencji realizacji niniejszej polityki przestrzennej. Są to oddziaływania związane z rozwojem lokalnym, w tym działania zmierzające do poprawy jakości środowiska, zarówno przestrzeni życia mieszkańców, jak i obszarów otwartych, narażonych na oddziaływanie rozwoju ruralistycznego.

Stan powietrza atmosferycznego

Wśród antropogenicznych źródeł emisji wyróżnić można cztery zasadnicze grupy:

- procesy spalania paliw, w których główną rolę odgrywa energetyka,
- procesy technologiczne przemysłu chemicznego, hutniczego i rafineryjnego oraz kopalni i cementowni,
- transport,

- gospodarstwa domowe, miejsca utylizacji i wysypiska odpadów oraz ścieki.

Do zagrożeń powietrza atmosferycznego gminy Rawa Mazowiecka należy w szczególności transport oraz funkcjonujące w gminie gospodarstwa domowe (niska emisja), w mniejszym stopniu przemysł czy działalność rolnicza. Zaproponowane w projekcie Studium obszary produkcyjno-usługowe (oznaczone na rysunku studium symbolem PU) dotyczą obszarów znajdujących się poza formami ochrony przyrody (tereny produkcyjno-usługowe stanowią obszary przeznaczone na ten cel w obowiązujących planach miejscowych). Kierunki studium nie wyznaczają nowych wielkoobszarowych rezerw terenów pod działalność produkcyjno-usługową. Studium uwzględnia istniejące przeznaczenie w planach miejscowych pod ww. funkcję, obecne zagospodarowanie i potrzeby rozwojowe prosperujących przedsiębiorstw, wskazując sąsiednie tereny pod rozwój tych działalności. Wobec powyższego koncentracja działalności produkcyjno-usługowej będzie miejsce w dalszym ciągu w sąsiedztwie drogi ekspresowej o wojewódzkiej. Rozwój tych terenów nie będzie skutkował powstaniem nowych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności.

Zgodnie z projektem Studium główną obsługę komunikacyjną (w tym ruch tranzytowy) będzie nadal zapewniać dotychczasowy układ dróg publicznych. Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie przewidują przekształceń układu drogowego. Studium przewiduje zatem utrzymanie dotychczasowego systemu komunikacji, jego modernizację i usprawnienie, w tym uzupełnienie o ewentualne odcinki dróg gminnych, w razie potrzeb wynikających z rozwoju. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza atmosferycznego umożliwić mają parametry techniczne planowanych modernizacji dróg, w tym wprowadzanie zieleni o funkcji izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Podsumowując określone kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka nie będą one w sposób negatywny i długoterminowy oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego. Procesom inwestycyjnym (budowlanym) mogą towarzyszyć krótkoterminowe lub chwilowe oddziaływania na powietrze, związane z dostarczeniem się pyłów budowlanych do powietrza, w sąsiedztwie terenów objętych pracami budowlanymi. Działania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego to tzw. zadania sektorowe, które mają niewielkie przełożenie na rozstrzygnięcia ujęte w polityce przestrzenne. W tym sektorze działań prośrodowiskowych szczególne znaczenie ogrywa dziś edukacja, zwiększająca świadomość proekologiczną, przekładającą się na działania związane z zmniejszaniem (eliminacją) niskiej emisji oraz oddziaływaniem procesów technologicznych w przemyśle (wykorzystanie ekologicznych – prośrodowiskowych technologii).

Zmiany klimatu

Przez łagodzenie zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, który nie przyczynia się do pogłębiania zmian klimatu.

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

Badając, czy przedsięwzięcie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu należy uwzględnić m.in. następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez przedsięwzięcie;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez działania towarzyszące przedsięwzięciu;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący przedsięwzięciu;
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych;

- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych;
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię towarzyszącą przedsiębiorstwami⁴.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka nie przewidują tworzenia ram do realizacji przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na zmiany klimatyczne. W gminie nie funkcjonuje przemysł, którego funkcjonowanie wymagałoby działań na poziomie przestrzennym, dotyczących zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Kierunki zagospodarowania nie przewidują rozbudowy lub przebudowy systemu komunikacyjnego, która pociągałaby negatywne skutki środowiskowe. Istniejący system będzie podlegał modernizacji i rozbudowie wyłącznie na poziomie lokalnym (drogi gminne w ramach zwiększających się potrzeb mieszkańców). Kierunki dotyczą zagospodarowania terenów już obsługiwanych komunikacyjnie, w tym realizację działań niwelujących negatywne oddziaływanie komunikacji (m.in. zieleń izolacyjna).

Ponadto gmina przewiduje działania związane z ochroną środowiska, które pośrednio i w sposób skumulowany będą wpływać na łagodzenie zmian klimatu. Studium zawiera politykę zalesień, którą gmina ma zamiar prowadzić, na gruntach najłagodniejszych klas bonitacyjnych, w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, a także uwzględnia działania dotyczące ekologicznych źródeł ciepła i energii - odnawialnych źródeł energii, na poziomie lokalnym (gminy) jak i indywidualnych gospodarstw (promocja niewielkich instalacji OZE w gospodarstwach rolnych, obiektach użyteczności publicznej). Wszelkie pro-środowiskowe działania w sposób skumulowany w okresie długoterminowym przyczyniają się łagodzeniu zmian klimatycznych.

Klimat akustyczny

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić cztery podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.) i samolotowy (związany z oddziaływaniem ruchu samolotowego w szczególności w sąsiedztwie lotnisk). W gminie Rawa Mazowiecka dominują głównie pierwsza z wymienionych kategorii hałasu – hałas komunikacyjny. Ponadto nie występuje hałas związany z obsługą lotnisk/lądowisk, ze względu na ich brak w granicach gminy i terenach najbliższego sąsiedztwa.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest droga krajowa, wojewódzka oraz sieć dróg powiatowych). Miejscowościami zlokalizowanymi w części wiejskiej narażonymi również na znaczny hałas komunikacyjny są: Podlas, Konopnica, Julianów, Jakubów, Przewodowice, Ścieki i Soszyce. Zabudowa wsi stanowi głównie gospodarstwa rolnicze i tereny innej zabudowy mieszkaniowej, która koncentruje się w szczególności wzdłuż dróg publicznych ze znaczną koncentracją w rejonie granic miasta Rawa Mazowiecka. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia powyższe oddziaływanie, ujawnia je oraz wskazuje na konieczność realizacji elementów zagospodarowania dróg wpływających na ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny zabudowy podlegającej ochronie akustycznej.

⁴ Poradnik Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - **Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo-budowlanych. Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane, takie jak koparki, ładowarki, spychacze itp., sprzęt specjalistyczny. Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi może występować okresowo. Uciążliwości związane z budową mają charakter tymczasowy i ustąpią w momencie prac budowlanych.

Źródłem hałasu jest również transport szynowy – kolej wąskotorowa relacji Rogów -Rawa Mazowiecka-Biała Rawska. Kolej obsługiwana jest taborem spalinowym co generuje oddziaływanie akustyczne, nie mniej jednak kolej działa głównie w dni wolne od pracy, bowiem obsługują praktycznie tylko ruch turystyczny a częstotliwość przejazdów zamyka się w kilku dniennie, co nie generuje znaczących konfliktów akustycznych wynikających z jej funkcjonowania, a więc interwencji planistycznej w sposób zagospodarowania terenów wzdłuż linii kolejowej.

Hałas samolotowy

Nie dotyczy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W obszarze gminy Rawa Mazowiecka nie są planowane inwestycje celu publicznego o skali ponadlokalnej w zakresie elektroenergetyki dotyczące budowy nowych linii energetycznych wysokiego napięcia. Gmina Rawa Mazowiecka zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia 15 kV, wyprowadzonymi z głównych stacji zasilających 110/15 kV w Mieście Rawa Mazowiecka. Linie te są liniami napowietrznymi i doprowadzają energię do stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4 kV w poszczególnych miejscowościach gminy, skąd energia jest dystrybuowana do indywidualnych użytkowników i odbiorców za pomocą lokalnych linii niskiego napięcia 0,4 kV. Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV: „Koluszki - M. Rawa Mazowiecka” oraz „ M. Rawa Mazowiecka - Żurawia”, które są źródłem promieniowania elektromagnetycznego. Ponadto na terenie gminy są zlokalizowane stacje telefonii komórkowej, w miejscowościach: Jakubów, Lutkówka i Księża Wola. Realizacja nowych obiektów (budowa linii o napięciu 110 kV i wyższym) wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na specyfikę ocenianego dokumentu (polityki przestrzennej) nie ma możliwości na obecnym etapie oceny potencjalnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego nowej dopuszczonej infrastruktury. W przypadku zachowania wyznaczonych w projekcie stref technicznych, oddziaływanie linii nie powinno mieć negatywnego wpływu na życie i bezpieczeństwo mieszkańców. Doprecyzowanie powyższych ustaleń nastąpi w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zasady ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, wskazane w projekcie Studium:

- od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokości 36,0 m (po 18,0 m w obie strony od osi linii), zgodnie z rysunkiem Studium - w strefie obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi: zakazuje się lokalizowania zabudowy na pobyt ludzi oraz sadzenia zieleni wysokiej (tj. której naturalna wysokość przekracza 2,0 m),
- w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymaga się uwzględnienia odpowiednich stref technicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV (istniejących i planowanych) oraz zasad zagospodarowania terenów w granicach strefy,

- ograniczenie realizacji zabudowy mieszkaniowej w granicach stref technicznych, dążenie do przebudowy linii w obszarze istniejącej zabudowy z naziemnej na podziemną.

Ochrona sanitarna

W gminie Rawa Mazowiecka są zlokalizowane czynne cmentarze komunalne, w miejscowościach: Nowy Kurzeszyn oraz Garłów. Nie przewiduje się lokalizacji nowych cmentarzy. Dopuszcza się poszerzenie istniejących cmentarzy o tereny bezpośrednio przyległe do granic ich terenów, przy zachowaniu stref sanitarnych. Kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniają poszerzenie cmentarzy w Nowym Kurzeszynie oraz Garłowie, zgodnie z częścią graficzną Studium. Dla terenów czynnych cmentarzy określa się, zgodnie z częścią graficzną Studium, strefę sanitarną w odległości 50,0 m i 150m od docelowych granic określonych planem miejscowym, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze określa odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Wskazana odległość to 50,0 m dla terenów zwodociągowanych, na których wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone oraz 150,0 m dla terenów nie zwodociągowanych.

Powyższego przepisu nie stosuje się do cmentarzy istniejących, w przypadku gdy ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z terenu cmentarza, a właściwy inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

W strefie ochronnej ograniczeniu podlega rozwój zabudowy na cele produkcyjne i mieszkaniowe. Kierunki zagospodarowania przestrzennego nie przewidują lokalizacji nowych cmentarzy. Wyznaczenie powyższych granic stanowi bezpośrednie pozytywne oddziaływanie (rozdzielenie terenów o docelowym zagospodarowaniu) oraz pośrednie i skumulowane oddziaływanie pozytywne na zdrowie ludności w horyzoncie średnio i długookresowym o stałej sile oddziaływania. Umożliwi niekonfliktowe zagospodarowanie terenów, zarówno cmentarza, jak i terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

6.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy.

Określone zasady ochrony zasobów wodnych stanowią:

- Należy kontynuować na zasadzie etapowania podjęte inwestycje związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej gminy, której brak stanowi znaczące źródło zanieczyszczeń wód, a na terenach zabudowy rozproszonej - inwestycje związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków.
- W prowadzonej gospodarce rolnej powinno dążyć do stosowania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.
- Lokalizację nowych obiektów powinno się dostosować do rozmieszczenia struktur hydrogeologicznych poprzez ograniczenie zabudowy na terenach o niskiej izolacji lub braku izolacji wód podziemnych.
- Przeciwdziałać skutkom suszy oraz lokalnym podtopieniom poprzez zwiększanie małej retencji wodnej, w tym utrzymanie terenów podmokłych użytków zielonych oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody, zarówno w gospodarce rolniczej jak i w mieszkalnictwie, a także realizowanie programów małej retencji, w tym małej retencji w gospodarstwach rolnych.

- Stosowanie małej retencji krajobrazowej, glebowej, wód podziemnych i wód powierzchniowych.
- Ochrona istniejących oczek wodnych i zagłębień bezodpływowych poprzez zakaz ich osuszania, w przypadku, gdy ta konieczność nie wynika ze względów ekonomicznych lub środowiskowych.
- Prowadzić wodochronną gospodarkę w zlewni, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień oraz ochronę już istniejących ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych.

Zasady ochrony cieków powierzchniowych:

- Pozostawienie zachowanych koryt naturalnych cieków w ich naturalnym stanie, w zakresie przebiegu oraz struktury: wypłyceń i przegłębień, wyrw i podcięć w brzegach, namulisk.
- Utrzymanie lub odtworzenie korytarza swobodnego przepływu cieku, poprzez utrzymanie użytków zielonych w strefie od cieku.
- Utrzymywanie naturalnego buforu strefy wzdłuż cieku, obejmującej związane z ciekami siedliska (szuwały, olszynki), a w miejscach jego likwidacji jego odtworzenie.
- Zakaz usuwania roślinności wodnej, jeśli nie wymagają tego zabiegi techniczne wykonywane na cieku lub prace konserwacyjne wykonywane na cieku.

Zasady ochrony systemu melioracji:

- Ochrona przed przekształceniami i degradacją zmeliorowanych metodą rowów otwartych użytków zielonych i gruntów ornych wraz z siecią rowów oraz zdrenowanych użytków zielonych i gruntów ornych w obszarze gminy, zgodnie z rysunkiem Studium.
- Zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania terenów zmeliorowanych na cele inne niż rolnicze może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy braku alternatywnych rozwiązań.
- Dopuszcza się przebudowę lub likwidację melioracji, w sposób zapewniający ciągłość jej funkcjonowania na terenach sąsiednich.

Obszar gminy znajduje się w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 404 „Zbiornik Koluszki-Tomaszów” oraz nieudokumentowanego GZWP nr 276 Subniecka Warszawska oraz GZWP nr 313 Subniecka Warszawska (część centralna). Zbiorniki Wód Podziemnych są objęte ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne - polityka przestrzenna gminy uwzględni ich granicę (wg części graficznej Studium) oraz zasady obowiązujące na ich obszarze.

Zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną dla zbiornika nr 404 „Zbiornik Koluszki-Tomaszów” część gminy znajduje się w projektowanym obszarze ochronnym (podobzar A - tereny bardzo podatne na zanieczyszczenia ($t < 5$ lat) oraz tereny płytkiego występowania utworów szczelinowych - teren na południowy zachód od granic miasta Rawa Mazowiecka). Obszar dotyczy terenów położonych na obu brzegach rzeki Rawki, której dolina (wraz z zbiornikiem Tatar) jest objęta rezerwatem przyrody „Rawka”. Dla ww. zbiornika nie obowiązują strefy ochronne, wytyczne do ich ustanowienia zostały zawarte ww. dokumentacji hydrogeologicznej.

Na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych największe znaczenie mają działania w gminie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ustalenia projektu Studium dotyczą działań zmierzających do poprawy stanu urządzeń wodociągowych i poprawy jakości dostarczanej wody. Wszystkie tereny określone w Studium pod rozwój budownictwa znajdują się w zasięgu obsługi przez istniejące układy wodociągowe i będą wymagały uzbrojenia wyłącznie w sieci wodociągowe rozdzielcze. Rozwój uzbrojenia wodociągowego będzie miał pozytywny wpływ na stan i jakość wód, nie będzie wpływał na zużycie zasobów wód podziemnych – skala planowanego rozwoju nie spowoduje znaczącego zużycia zasobów wód. Zaproponowane kierunki

działań uwzględniają sukcesywny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, proporcjonalnie do istniejącej sieci wodociągowej. Proponowane kierunki rozwoju dotyczą obejmowania siecią kanalizacji sanitarnej istniejących wsi, a na terenach zabudowy rozproszonej dotyczą kontynuacji budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Docelowa realizacja ustaleń Studium w zakresie gospodarki ściekowej, długoterminowo i w sposób stały, przyczyni się do poprawy czystości wód w zlewniach i realizacji celów środowiskowych określonych w „Planach gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły”, wskazanych w pkt 5.2.5 niniejszej Prognozy.

Planowane inwestycje w gminie w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie stwarzają istotnego zagrożenia dla stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ponadto w gminie zostały wskazane ujęcia wód podziemnych (w tym na potrzeby obsługi wodociągu wiejskiego) o udokumentowanych zasobach wraz z określeniem obowiązujących stref ochronnych.

6.5. Powierzchnia ziemi i krajobraz naturalny

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi w gminie Rawa Mazowiecka istotne są zagadnienia dotyczące rozwoju osadnictwa, usług, produkcji czy też pojedynczych terenów obsługi ruchu turystyczno-rekreacyjnego. Zgodnie z bilansem terenów, zawartym w projekcie Studium przekształcenia powierzchni ziemi związane z rozwojem osadnictwa będą miały umiarkowany zasięg przestrzenny, wynikają w szczególności z już podjętych rozstrzygnięć planistycznych (kierunki wskazane w pierwotnym studium) oraz istniejącego kształtu jednostek osadniczych.

Kierunki działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja wodociągów, modernizacja dróg będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W czasie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszenia warstw ziemnych. Przekształcenia powierzchni ziemi będą następować wyłącznie w zakresie związanym z realizacją danej inwestycji. W przypadku linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oddziaływanie na powierzchnię ziemi wywiera realizacja napowietrznych linii, z wykorzystaniem słupów linii elektroenergetycznych. Przy zastosowaniu linii kablowych mogą być wykorzystane metody tradycyjne (układanie linii w wykopach) i bezwykopowe (np. metoda przewiertu sterowanego), w których w znacznym stopniu jest ograniczony wpływ prac budowlanych na przypowierzchniowe warstwy powierzchni ziemi i roślinność. W związku z powyższym oddziaływanie to w dużej mierze będzie zależeć od przyjętych metod realizacji inwestycji.

Prace budowlane są zawsze związane z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć. W celu ograniczenia oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych należy grunt uporządkować.

Racjonalna gospodarka oraz prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególności powierzchni ziemi. Istotnym zadaniem, uwzględnionym w projekcie Studium, jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Działania w tym zakresie wpłyną pozytywnie na stan środowiska w gminie. Odpady powstające na terenie gminy nie są składowane jej obszarze. Gmina ponadto nie zamierza realizować składowiska na swoim obszarze.

Na etapie funkcjonowania ustaleń Studium nie będą powstawać znaczące przekształcenia powierzchni ziemi. Główne związane będą z rozwojem obsługi komunikacyjnej. Kontynuacja rolniczego użytkowania powodować będzie przede wszystkim: przekształcenia właściwości fizykochemicznych gleb, potencjalnie są możliwe procesy erozyjne – erozja wietrzna i erozja wodna. Realizacja ustaleń wpłynie pozytywnie na powstrzymanie erozji wietrznej, w szczególności poprzez ochronę zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz rewaloryzację zadrzewień wzdłuż dróg, o funkcji ochronnej.

W ustaleniach Studium wskazano tereny ochrony i eksploatacji złóż obejmujące tereny udokumentowanych złóż z obszaru gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ich lokalizacja została ujawniona a eksploatacja nie jest ograniczona kierunkami zagospodarowania gminy (konfliktowość w ich wydobywaniu wynikają głównie z warunków środowiskowo-prawnych). Część złóż znajduje się w graniach form ochrony przyrody, czy też na terenach lasów.

Obszar objęty zmianą Studium znajduje się poza obszarami wpisanymi do wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz poza obszarami wpisanymi do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

6.6. Krajobraz kulturowy i zabytki

Oddziaływanie zainwestowania osadniczego na krajobraz, w tym przedsięwzięć w zakresie rozwoju produkcji i usług, będzie w dużej mierze zależne od formy architektonicznej planowanej zabudowy, której ocena jest możliwa dopiero na etapie koncepcji budowlanej. Lokalizacja wskazanych terenów nie stanowi lokalizacji konfliktowej w odniesieniu do ochrony walorów krajobrazu kulturowego oraz lokalnego dziedzictwa. Tereny te znajdują się poza strefami ochronnymi, w tym widokowymi, co pozwala stwierdzić, że wskazana lokalizacja nie jest konfliktowa z celami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków gminy Rawa Mazowiecka. Ustalenia Studium nie przewidują nowych bardzo terenochłonnych obszarów rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i przemysłowego, którego realizacja byłaby niezgodna z wiejskim charakterem gminy lub dotychczasową polityką przestrzenną. Gmina pomimo wiejskiego charakteru jest gminą zlokalizowaną w sąsiedztwie ośrodka miejskiego, co ma wpływ na krajobraz kulturowy. Rozwój struktur osadniczych ma następować poprzez kontynuację cech środowiska kulturowego. Ustalenia Studium uwzględniają obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, jak i wskazuje elementy dziedzictwa kulturowego, które powinny zostać objęte ochroną na podstawie przepisów lokalnych – ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia analizowanego projektu Studium będą oddziaływać w sposób pozytywny na zabytki i inne elementy dziedzictwa kulturowego gminy, w sposób bezpośredni poprzez ich ujawnienie i wskazanie do ochrony konserwatorskiej, w sposób skumulowany z innymi działaniami wpływającymi na zagospodarowanie otoczenia zabytków jak i kształtowanie krajobrazu, w horyzoncie długoterminowym.

6.7. Dobra materialne

Na dobra materialne występujące na obszarze gminy składają się przede wszystkim obszary zainwestowania osadniczego, gospodarczego, rekreacyjnego, sieci infrastruktury technicznej oraz tereny przestrzeni publicznych. Ustalenia projektu Studium zawierają zapisy w zakresie rozwoju zainwestowania terenu istniejących wsi, terenów lokalizacji obiektów produkcyjnych i usługowych, terenów zabudowy rekreacji indywidualnej,

terenów rozwoju usług turystyki i rekreacji, planowanej infrastruktury technicznej (rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej oraz turystycznej).

Oddziaływanie na dobra materialne będzie należeć do oddziaływań pozytywnych, skumulowanych i długoterminowych. Zapisy Studium mają na celu zwiększenia jakości życia mieszkańców, w tym poprzez ochronę gminnych dóbr materialnych oraz możliwość ich rozwoju.

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym: zagrożenie powodziowe, zagrożenie suszą

W Polsce gospodarka wodna regulowana jest ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ustawa wyznacza normy działań zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowania i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi. Ww. ustawa nakłada obowiązek uwzględniania w gospodarce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W obszarze gminy Rawa Mazowiecka zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1% i 10%. Obszary zagrożone powodzią w gminie Rawa Mazowiecka położone są w sąsiedztwie rzeki Rawki i jej dopływów. Ochrona przed powodzią i podtopieniami w gminie polega na wyłączeniu spod zabudowy obszarów znajdujących się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Ochrona przed powodzią i podtopieniami w gminie Rawa Mazowiecka polega na wyłączeniu spod zabudowy obszarów znajdujących się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią Studium nie przewiduje rozwoju zainwestowania, kierunki zagospodarowania ograniczają rozwój zabudowy.

Gospodarowanie wodami służy przeciwdziałaniu suszom hydrologicznym i glebowym w sytuacji deficytów opadów, jakie powszechnie zdarzają się w obszarze kraju w ciepłej porze roku. Susze są istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarczy, utrudniają prace rolnicze i uszczuplają plony. Niższy poziom wód gruntowych i przypowierzchniowych prowadzi również do koncentracji zanieczyszczeń w glebie i stwarza zagrożenie dla terenów leśnych. Studium gminy Rawa Mazowiecka zawiera ustalenia, które w okresie długoterminowym mają przyczynić się do utrzymania dobrej retencji wody m.in. poprzez prowadzenie polityki zalesień, utrzymywanie strefy buforowej wzdłuż cieków, zachowanie śródpolnych oczek wodnych, ochronę lasów o funkcji wodochronnej, ochronę zadrzewień śródpolnych i szpalerów drzew wzdłuż dróg. Polityka przestrzenna gminy wywierać będzie pozytywne oddziaływanie, w sposób wtórny, pośredni i skumulowane z innymi działaniami w zakresie ochrony środowiska, na przeciwdziałanie suszom hydrologicznym i glebowym.

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

W obszarze gminy Rawa Mazowiecka nie ma zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W obszarze gminy nie ma również wyznaczonych obszarów ograniczonego użytkowania, które zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, tworzy się dla zakładu lub innego obiektu w przypadku, gdy z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej lub przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska, wymagane obowiązującymi przepisami. Polityka przestrzenna gminy nie określa lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz nie określa terenów wymagających utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania.

6.8. Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływanie wtórne i skumulowane realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju przestrzennego gminy będzie obejmować przede wszystkim oddziaływania wymienione w poniższej tabeli (Tab. 9).

Tab. 9. Oddziaływanie wtórne i skumulowane w podziale na charakter oddziaływania

	Zamiany w użytkowaniu gruntów – zmniejszenie się gruntów użytkowanych rolniczo, spowodowane rozwojem osadnictwa wiejskiego oraz zainwestowania produkcyjno-usługowego. Oddziaływanie będzie mało intensywne ze względu na niewielką skalę planowanych przekształceń. Większość terenów stanowiących rezerwę budowlaną stanowią tereny uzupełnień istniejących struktur osadniczych i tereny dotychczas wskazane w polityce przestrzennej jak i w obowiązujących planach miejscowych, jako tereny budowlane. Kontynuacja istniejących układów przestrzennych wsi jest korzystnym zjawiskiem, w szczególności w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, wpływającego na jakość życia mieszkańców w okresie długoterminowym a także ochronę krajobrazu oraz ułatwia realizacji zadań infrastrukturalnych w zakresie uzbrojenia terenów.
	Poprawę czystości wód powierzchniowych i podziemnych - w wyniku planowanej rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz polityki realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach zabudowy rozproszonej, realizację i ochronę zieleni śródpolnej, towarzyszącej zabudowie jak i zieleni towarzyszącej ciekom jako ich strefy buforowe, a także w wyniku działań związanych z ochroną i modernizacją systemu melioracji.
	Ochronę przed suszami hydrologicznymi i rolniczymi - poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami, uwzględniającej działania przyczyniające się do zwiększenia retencji gruntowej w ramach przeciwdziałania skutkom suszy, jak i gospodarowania zasobami wodnymi.
	Poprawę stanu aerosanitarne powietrza atmosferycznego - w wyniku działań skierowanych na ograniczenie udziału konwencjonalnych źródeł energii do celów grzewczych i ograniczenia emisji do atmosfery ze źródeł ciepła, wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich, wykorzystujących odnawialne źródła energii.
	Zmiany w krajobrazie - poprzez jego dalsze przekształcenia w wyniku rozwoju osadniczego i gospodarczego (w tym rozwój przemysłu i szeroko pojętych usług) oraz poprzez jego ochronę polegającą na wdrożeniu kierunków dotyczących ochrony elementów środowiska, kształtowanie systemu przyrodniczego (w tym powiązań ekologicznych), co spowoduje skumulowane i pozytywne oddziaływanie na krajobraz gminy.

	oddziaływanie negatywne
	oddziaływanie pozytywne
	oddziaływanie zmienne (możliwe pozytywne jak i negatywne)

Źródło: opracowanie własne.

6.9. Wpływ realizacji ustaleń studium na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności biologicznej Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych i dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarze gminy Rawa Mazowiecka występują tereny objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000:

- **Dolina Rawki (PLH1000015)** - ustanowiony decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficznych (notyfikowana jako dokument nr C(2008)8039(2009/93/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 43 str. 63). Jest obszarem specjalnej ochrony siedlisk, Typ Ostoi B (Dyrektywa Siedliskowa). Obejmują część doliny rzeki Rawki – od Żydomic, została objęta obszarem specjalnej ochrony siedlisk, o powierzchni ok. 2525,38 ha. W dolinie rzeki Rawki występują gleby bagienne, mułowo-bagienne, torfowe i murszowe. Na siedliska składają się zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, torfowiska, bory i lasy bagienne, liczne łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Dolina Rawki jest ważnym miejscem lęgu dla wielu ptaków m. in. błotniak, muchołówka, jarząbek, zimorodek, bociana biały i czarny. Gatunki ściśle związane z krajobrazem wodnym rzeki Rawki jest bóbr, wydra, kumak nizinny oraz traszka grzebieniasta

Na jego terenie, obowiązują przepisy odrębne - ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 (wraz z jego późniejszymi zmianami). Plan zadań ochronnych stanowi akt prawa miejscowego.

Wskazania ww. planu ochrony dla gminy Rawa Mazowiecka (załącznik nr 5 do zarządzenia – działania ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk – dla wskazanych obszarów):

- Promowanie programów rolno-środowiskowych i turystyki przyrodniczej wśród właścicieli łąk położonych w obszarze Natura 2000,
- Działania obligatoryjne: (cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych):
 - zachowanie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych;
 - ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
- Działania fakultatywne (Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego):
 - Koszenie ręczne lub mechaniczne;
 - Koszenie coroczne.
- Wzmocnienie powiązań pomiędzy płatami siedlisk;
- Pozostawianie w lasach martwych i umierających drzew
- Utrzymanie obecnej gospodarki rybackiej (Zachęcenie właścicieli stawów do udziału w programie wodno-środowiskowym jako motywacji dla utrzymania obecnego gospodarowania na stawach - stawy rybne Pa-piernia w ujściu Białki do Rawki, przy miejscowości Wołuczka).

Ponadto: Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. „*Zabrania się, z zastrzeżeniem artykułu 34, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco, negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:*

- 1) *pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunkowych roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub*
- 2) *wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub*

3) *pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.*

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka nie ingerują w zdiagnozowane siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków roślin i grzybów, dla których ochrony wyznaczono dany obszar Natura 2000. W obszarach o kierunkach zagospodarowania przestrzennego, związanych z realizacją zabudowy, nie znajdują się siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków roślin i grzybów, chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Analiza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka pozwala na stwierdzenie, że nie przewiduje się zmian w sposobie zagospodarowania terenów, które mógłby mieć wpływ na ww. obszary chronione. Realizacja ustaleń projektu nie wpłynie w sposób negatywny na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Analiza i ocena projektu zmiany Studium wykazała, że ustalenia zawarte w projekcie:

- nie zakładają ingerencji w przedmiot ochrony obszarów objęty ochroną Natura 2000,
- nie zakładają podejmowania przedsięwzięć, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- nie zakładają działań mogących wpłynąć negatywnie na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

6.10. Wpływ realizacji ustaleń studium na inne obszary objęte ochroną prawną oraz obszary o wysokich wartościach przyrodniczych

W analizowanym projekcie Studium utrzymuje się działania ochronne w odniesieniu do obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały objęte formami ochrony prawnej lub są postulowane do objęcia tą ochroną.

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. W gminie Rawa Mazowiecka występuje: Rezerwat przyrody „Rawka”, Obszar Chronionego Krajobrazu – Bolimowsko – Radziejowski z Doliną Środkowej Rawki, Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki, Obszar NATURA 2000 (PLH1000015), użytki ekologiczne – „Bagna”, pomnik przyrody: w miejscowości Boguszyce, Konopnica, Kurzeszyn, Żydomicze.

Projekt Studium uwzględnia granice obszarów objętych formami ochrony przyrody, wskazuje przepisy odrębne obowiązujące w ich granicach. Proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony ustanowione dla obszarów.

Projekt określa system ekologiczny gminy, który tworzy układ dolin cieków, zbiorowiska leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pełniące funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych z systemem ekologicznym regionu, województwa i kraju.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego Studium uwzględniają pozostałe obszary objęte ochroną prawną:

- **grunty gleb chronionych klas bonitacyjnych** - w obszarze gminy Rawa Mazowiecka znajdują się obszary gleb chronionych klas bonitacyjnych (III). Najwięcej gleb klasy III znajduje się w północno-zachodniej części gminy oraz w części centralnej (na zachód od granic miasta Rawa Mazowiecka). Pojedyncze skupisko gleb występuje również pomiędzy miejscowością Głuchówek a Bogusławkami Dużymi. Obszary gleb chronionych to w większości tereny upraw rolnych. Na tych obszarach zlokalizowana jest także pojedyncza zabu-

dowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna (zgodnie z ustaleniami obowiązujących planów miejscowych). Studium wobec powyższego przewiduje obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów chronionych – obszary istniejących miejscowości i ich bezpośredniego sąsiedztwa;

- **grunty pochodzenia organicznego** – polityka przestrzenna uwzględnia obszary koncentracji gleb pochodzenia organicznego, wskazując je do ochrony przed zmianą sposobu użytkowania. Studium nie wskazuje nowych terenów rozwojowych, wymagających znacznych przekształceń gleb chronionych, ich szczegółowa lokalizacja jest możliwa na kolejnych etapach inwestycyjnych;
- **grunty leśne** – polityka przestrzenna uwzględnia tereny lasów, obejmując je ochroną przed zmianą sposobu użytkowania, na cele nieleśne, uwzględnia granice lasów ochronnych o funkcji wodochronnej, glebochronnej oraz ochrony rodzimej przyrody;
- **udokumentowane złoża kopalin** - polityka przestrzenna uwzględnia udokumentowane złoża kopalin: Linków I, Linków II, Linków III, Dziurdzioły, Dziurdzioły I, Kolonia Wołucza, Kolonia Wołucza I, Kurzeszyn, Lutkówka, Stara Wojska II – p. A, Stara Wojska II – p. B, Stara Wojska III, Wołucza.
- **ujęcia wody i ich strefy ochronne** - polityka przestrzenna uwzględnia istniejące ujęcia wody pitnej, objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, polityka przestrzenna uwzględnia lokalizację gminnych ujęć wód podziemnych oraz ich stref ochronnych.

Podsumowując ustalenia Studium nie będą negatywnie oddziaływać na obszary objęte ochroną prawną. Ustalenia mają charakter pozytywny, bezpośredni, wtórny i skumulowany, oddziałują w okresie zarówno krótko jak i długoterminowym na wskazany powyżej przedmiot ochrony.

7. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Gmina Rawa Mazowiecka nie jest położona w obszarze przygranicznym a kierunki rozwoju przyjęte przez samorząd lokalny nie tworzą skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka.

ETAP ROZWIĄZAŃ

8. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU**8.1. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie**

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, zarówno w zakresie zmiany proponowanej funkcji zagospodarowania terenu, lokalizacji przebiegu urządzeń infrastruktury czy ustaleń zaproponowanych ogólnych i szczegółowych zawartych w projekcie. W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka mają znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony zasobów środowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska gminy. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione. Ponadto dokument stanowi politykę przestrzenną stanowiącą ogólne propozycje przedsięwzięć, co uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych kierunków i założeń.

8.2. Propozycje metod analizy skutków realizacji ustaleń projektu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Po dokonaniu oceny projektowanego dokumentu, jego powiązań z innymi dokumentami oraz możliwych do wystąpienia oddziaływań realizacji jego ustaleń, nie proponuje się odrębnej analizy skutków realizacji przedmiotowego projektu. Realizacja ustaleń projektu nie będzie generować negatywnych oddziaływań na środowisko w skali i wielkości wymagającej specjalistycznego monitoringu. Warunki monitoringu mogą zostać ustalone na etapie przygotowania dokumentacji realizacyjnych poszczególnych przedsięwzięć i będą zawierać zestaw odpowiednich wskaźników umożliwiających kontrolę realizacji zadań. Natomiast profesjonalne monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

9. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o ośrodkach prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zawierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY:

- W ramach niniejszej oceny (strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zostały przyjęte metody prognozy stanowiące model oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*) ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy. Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Analizowany dokument stanowi **projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka**, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium. Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych, zawiera ustalenia, których zakres wskazuje art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- *Polityka przestrzenna gminy Rawa Mazowiecka w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony.*

OKREŚLENIA, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE:

- Do głównych dokumentów określających cele ochrony środowiska, z punktu widzenia projektowanego dokumentu należą:
 - Polityka ekologiczna Unii Europejskiej oraz Polityka ekologiczna państwa;

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2023 r.;
 - Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 uchwałą nr XXXVI/466/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2021 r.
 - Program ochrony środowiska dla województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028, uchwała Nr XXXIV/445/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 sierpnia 2021 r.
- Studium gminy Rawa Mazowiecka uwzględnia cele ochrony środowiska, ustanowione w analizowanych dokumentach, dokument zachowuje zgodność z polityką ochrony środowiska państwa i województwa łódzkiego, w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, jak i kształtowania systemu jego ochrony.

ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM:

- Stan ochrony środowiska w gminie został określony jako dobry, gmina charakteryzuje się niskim stopniem przekształceń środowiska, ze względu na jej rolniczy charakter.
- Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska zaliczono zagrożenia dotyczące:
- degradacji gleb i powierzchni ziemi (związana z rolniczym użytkowaniem gruntów, jak i rozwojem budownictwa, planowanej drogi ekspresowej S-74),
 - wód powierzchniowych i podziemnych (konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, spływ powierzchniowy z terenów rolniczych),
 - powietrza atmosferycznego (w szczególności niska emisja z lokalnych kotłowni),
 - zasobów przyrodniczych (zmiany zagospodarowania terenów rolniczych),
 - hałas (głównie komunikacyjny).

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji.
- Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów.
- Odstąpienie od przyjęcia dokumentu miałyby skutki negatywne dla środowiska - projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie.

OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

- Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań.
- Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny, ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach.

MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

- Nie wskazuje się negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka.

REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

- Nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka będą mieć znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

10. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

- Informator PSH. Główne zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce. Państwowy Instytut Geologiczny. Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa 2017;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- NATURA 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych, M. Kostowski, M. Pchatek, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2009;
- Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Informator dla administracji samorządowej, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2011;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 uchwałą nr XXXVI/466/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2021 r.
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty Rozporządzeniem ministra infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przyjęty uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.;
- Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Zeszyty metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, nr 1, Warszawa 2009;
- Wojewódzki Program Małej Retencji wraz Aneksm dla województwa łódzkiego, przyjęty Uchwałą nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie zatwierdzenia „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji wraz z Aneksem i Prognozą oddziaływania na środowisko dla województwa łódzkiego”.
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, zatwierdzony uchwałą nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020;
- Program ochrony środowiska dla gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku, uchwałą nr XXIX/193/2021 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 25 lutego 2021 r.
- Program ochrony środowiska dla województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028, uchwałą Nr XXXIV/445/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 sierpnia 2021 r.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 12 grudnia 2014 r., Warszawa;
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rawa Mazowiecka na lata 2010-2032, uchwałą nr VI/38/2011 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 27 kwietnia 2011 r.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2023 r.;
- Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim w latach 2015-2022, Biblioteka Monitoringu Środowiska WIOŚ Łódź, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi;
- Różnorodność biologiczna w ocenie oddziaływania na środowisko, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- Standardowy formularz danych Natura 2000 – PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260015.H Dolina Czarnej;
- Standardowy formularz danych OChK – PL.ZIPOP.1393.OCHK.595 Piliczański;
- Standardowy formularz danych Rezerwatu Przyrody – PL.ZIPOP.1393.RP.1419 Diabla Góra;
- Standardowy formularz danych Rezerwatu Przyrody – PL.ZIPOP.1393.RP.692 Jodły Sieleckie;

- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1007082.4500 Dąb Siedlowski;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawa Mazowiecka, uchwała nr XXVIII/227/2013 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 21 listopada 2013 r.
- Zarządzenie Nr 9/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Diabla Góra";
- Zarządzenie Nr 42/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 1 sierpnia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Jodły Sieleckie";
- Uchwała Nr XXVII/512/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie: zmiany uchwały nr XXII/407/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie: Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Czarnej (PLH260015).

11. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

PRACOWNIA URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA

MONDRA® design Łukasz Woźniak

OŚWIADCZENIE

DOTYCZY: PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RAWA MAZOWIECKA

Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 15.09.2023 r.

Alicja Woźniak

mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak